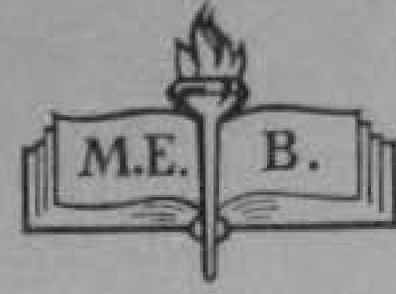

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE 15 GÜNDE BİR PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR.

CİLT : 45 | 1 ŞUBAT 1982 | SAYI : 2105

TALİM VE TERBİYE KURULU KARARLARI :

TALİM VE TERBİYE BAŞKANLIĞINDAN

Sayı : 219 Tarih : 15.12.1981

Konu : Yetişkinler II. Kademe Eğitimi Deneme Programının kabulü.

Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 2.7.1981 gün ve 6008 sayılı yazıları ekinde gönderilmiş olan "Yetişkinler İçin II. Kademe Eğitim Deneme Programının" iki yıl süre ile denenmek ve geliştirilmek üzere ilişikteki örneğine göre kabulü hususunun Bakanlık Makamının onayına sunulması kararlaştırıldı.

Uygundur.
15.12.1981

Hasan SAĞLAM
Millî Eğitim Bakanı

YETİŞKİNLER İÇİN II. KADEME EĞİTİMİ DENEME PROGRAMI

PROGRAMIN GENEL AMAÇLARI :

Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda hazırlanan "YETİŞKİNLER İÇİN II. KADEME EĞİTİMİ DENEME PROGRAMI"nın genel amaçları :

Bu programı tamamlayan yetişkinler;

1. İlkokul programının öngördüğü düzeye denk bilgi ve beceri kazanır.
2. Türk dilini düzgün bir şekilde kullanır düzeye gelir.
3. Vatandaşlık görev ve sorumluluğunu kavrar.
4. Türkiye Cumhuriyeti'nin insan haklarına dayanan Millî, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğunu, Türk devleti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğunu bilir ve Türk Ulusunun bir ferdi olmanın şerefini duyar, sorumluluğunu kavrar.
5. Cumhuriyet İlkelerini, Atatürk İlke ve İnkılaplarını kavrar ve benimser.
6. Yurdunu tanır, tanıtmaya çalışır, yurdun yer altı ve üstü doğal zenginliklerinin yurt yararına kullanılmasını gereğini kavrar.
7. Ailenin Türk Toplumunun temeli olduğuna inanır, ailede demokratik bir iş bölümü içinde, görev ve sorumluluk taşır.
8. Günlük yaşantısında karşılaşacağı sosyal ve ekonomik sorunları çözme becerisini kazanır.
9. Bir sanata, bir mesleğe ya da iş alanına yönelir; bu alanların gerektirdiği bilgi, becerileri kazanır.
10. Çevre sağlığı, aile planlaması, çocuk bakımı, temizlik, beslenme konularının yanında aile ve yurt ekonomisinin yararlarını kavrar.

DERSLER

SOSYAL BİLGİLER :

AMAÇLAR :

Bu dersi alan yetişkinler;

1. Ailenin Türk Toplumunun temeli olduğuna inanır, aile içinde kendine düşen görev ve sorumluluklarını sıralayabilir. Ailede savurganlığı önleyici önlemleri alır.
2. Bulunduğu yerin doğal, sosyal ve ekonomik yapısını tanır.
3. Bulunduğu yerin tarihi ve turistik yerlerini tanır.
4. Turizmin önemine inanır, geliştirilmesinde üzerine düşeni yapar.
5. Çevresini ve yurdunu tanır, Türkiye'nin yakın ve uzak ülkeler ve dünya Milletleriyle olan ilişkileriyle ilgili genel bilgi kazanır.
6. İnsanların karşılıklı hak ve sorumluluklar taşıdıklarını ve birbirlerinin görüş ve inanışlarını, saygı ve hoşgörü ile karşılamaları gerektiğini benimser.
7. Kendisine ve kamuya ait araç ve gereçleri dikkatli kullanma ve koruma alışkanlığını kazanır.
8. Yasalara karşı saygı duyar, devlet teşkilâtımızı öğrenir.
9. Millet kavramını ve Türk Milletinin özelliğini, Türk Milletine, Bayrağına, Atatürk ve Devrimlerine, Türk Askerine ve Türk Ordusuna karşı sevgi, saygı, güven duygularını kuvvetlendirir.
10. Demokrasiye saygı duyar, tüm çalışmalarını demokratik yaşayış kurallarına göre düzenlemeyi öğrenir.
11. Bilim ve teknikteki gelişmelerin insan hayatındaki etkilerini kavrar, bilim adamlarına karşı sevgi ve saygı duyar.
12. Trafik düzenini kavrar, trafik kazalarındaki can ve mal kaybının ulusal bir kayıp olduğu bilincine ulaşır, kazaların nedenlerini araştırır ve gerekli önlemleri alır.

AÇIKLAMALAR :

Derslerin işlenişinde aşağıdaki hususlar gözönünde bulundurulur ;

1. Sosyal Bilgiler adı altında bir bütün haline getirilmiş olan bu dersler, yalnız tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi yönünden değil, hem tarih, hem coğrafya hem de yurttaşlık bilgisi olmak üzere çok yönlü bir bütün olarak işlenmelidir.
2. Ünitelerin işlenmesinde "Yakından uzağa" ilkesine uyulmalıdır.
3. Ünitelerin işlenmesinde programdaki sıralamaya uymak zorunluluğu yoktur, öğretmen sıralamada gerekli gördüğü değişikliği yapabilir.
4. Bu dersin işlenişinde öğretmen yasalara ve ulusal değerlere uymanın önemini öğrenenlere kavratmalıdır.
5. Bu ders öğrenenlerin ilgileri, bugünkü ve yarınki ihtiyaçları dikkate alınarak işlenmelidir.
6. Sosyal Bilgiler dersinde öğrenenlerin milletimize karşı güven ve takdir duygularını kuvvetlendirmek için gereken özen gösterilmeli ve Atatürk'ün "TÜRK ÖĞÜN, ÇALIŞ, GÜVEN" ve "NE MUTLU TÜRKÜM DİYENE" sözleri bu etkinliklerin temeli olmalıdır.
7. Ders konuları işlenirken olanaklar ölçüsünde anlatım dersleriyle ilgi kurulmalıdır.
8. Öğrenenlerin kişisel görüşlerine ön planda yer verilmeli, bu görüşler değerlendirilmelidir.
9. Konuların işlenişinde, yaygın eğitim ve öğretimin özelliği gözönünde bulundurularak, öğrenenlere, karşılıklı sevgi ve saygıya dayalı davranış içerisinde bulunulmalıdır.
10. Öğretmen, öğrenenlere, Türk demokrasisinin ilkelerini, Türk vatandaşlarının demokratik düzen içindeki kişisel sorumluluklarını Türk demokrasisinin korunması yollarını kavratmalıdır.
11. Öğretmen, öğrenenlere yetilerine uygun bir işe ve mesleğe sahip olmanın önemini belirtmeli, kişiye hangi meslekte olursa olsun işini en verimli bir biçimde yapmasının ulusal bir görev olduğu kavratmalıdır.

DERS KONULARI :

I. Ailemiz :

a. Aile nedir?

b. Aileyi oluşturan bireyler,

c. Ailede iş bölümü,

c. Ailede ekonomi,

e. Aile üyelerinin birbirine karşı görev ve sorumlulukları,

f. Aile bütçesinin hazırlanması ve yararları,

g. Ailede nüfus planlaması.

II. Bulunduğumuz Yer :

Bulunduğumuz yerin;

a. Konumu, (komşularımız ve komşularımıza karşı görev ve sorumluluklarımız),

b. Nüfusu (rakam olarak verilecektir),

c. Yönetimi,

d. Geçim kaynakları ve geliştirilmesi,

e. Harita üzerindeki yeri ve gösterilmesi,

f. Ortak malların ve kamuya ait araç ve gereçlerin korunması,

g. Sorunları, bu sorunların çözümünde bize düşen görevler,

h. Tarihi ve turistik yerlerini öğrenelim.

III. İlimiz :

a. İlimizin yerini Türkiye haritası üzerinde bulalım,

b. İlimize komşu olan illeri tanıyalım (Burada öğrenenlere yön fikri verilecektir),

c. İlimizin nüfusu,

d. İlimizin yönetimini ve ilimizde bulunan müdürlükleri öğrenelim.

e. İlimizin turistik ve tarihi yerlerini adlarıyla öğrenelim,

f. İlimizin zenginlik kaynakları nelerdir, bunlardan ne ölçüde yararlanabiliriz?

g. Yetiştirdiğimiz ürünlerin değerlendirilmesi,

h. İlimizde bulunan sosyal kurumların tanıtılması (Kızılay, Türk Hava Kurumu, Çocuk Esirgeme Kurumu, Yeşilay vb.).

IV. Yurdumuz ve Dünya :

a. Yurdumuzun yerini dünya haritası ve küre üzerinde gösterelim,

b. Yurdumuzun komşularını adlarıyla tanıyalım,

c. Deniz, göl, ırmak, dağ ve ovalarımızın kısaca tanıtılması; turistik yerlerin tanıtılması, turizmin ulusal kalkınmadaki önemi,

d. Yurdumuzun nüfusu (rakam olarak verilecektir. Nüfus sayımının yapılış şekli anlatılacaktır),

e. Yurdumuzun başkentini tanıyalım,

f. Trafik nedir, trafik kurallarına uyma, can ve mal kaybının önlenmesinde bize düşen görevler,

g. Ticari, siyasi ve ekonomik yönden bizimle yakından ilişkisi olan ülkeler (Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Libya, Batı Almanya, Fransa) ayrıntılara girilmeden tanıtılacaktır,

h. Beş kıtanın isimleriyle tanıtılması.

V. Atatürk ve Cumhuriyetimiz :

a. Türklerin Anadoluya gelişi, Selçuklu ve Osmanlı devletleri,

b. Atatürk'ün hayatı,

c. Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışı, (Burada Mondros Mütarekesine kısaca değinilecektir),

d. Kurtuluş Savaşı ve yurdun düşmanlardan temizlenmesi, (Atatürk'ün Samsun'a çıkması, Erzurum, Sivas Kongreleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışı konularında fazla ayrıntılara girilmeden öğrenenlerin anlayabilecekleri şekilde anlatılacaktır),

e. Cumhuriyetin ilanı ve getirdikleri (bu konu, önemi gözönüne alınarak detaylı işlenecektir),

f. Atatürk, İnkılâp ve İlkeleri,

g. Yönetim şeklimiz ve demokrasi,

ğ. İkinci Dünya Savaşı (nedenleri, gelişimi ve sonuçları kısaca ayrıntılara girilmeden anlatılacaktır),

h. Türkiye'de çok partili döneme geçiş,

i. Seçim ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin Kuruluşu (seçimin yapılış şekli, seçmen yaşı, yerel seçimler, Millet Meclisi ve Senato konularında bilgi verilecektir),

j. Devlet Başkanı seçimi ve görevleri,

k. Hükümetin kuruluşu, görevleri ve Bakanlıklar arasındaki iş bölümü,

l. Yurttaşların devlete karşı olan görevleri (yasalara uymak, vergi vermek, askerlik yapmak, seçme hakkını kullanmak vb.).

VI. Uygulama Yöntemleri :

Bu derste konuların özelliklerine göre :

1. Anlatım,

2. Soru - cevap,

3. Gösteri ve diğer eğitim - öğretim yöntemlerinden bir ya da birkaçına başvurulabilir.

Bu Derste Kullanılacak Araç - Gereç ve Yararlanılacak Kaynaklar :

1. **Araç ve Gereçler :**

a. Haritalar,

b. Küre,

c. Atlas,

d. Pusula vb.,

e. Film, diya ve levhalar.

2. **Kaynaklar :**

A. Yazılı Kaynaklar :

a. Buroşürler (Milli Eğitim Bakanlığınca tavsiye edilen),

b. Dergiler (Milli Eğitim Bakanlığınca tavsiye edilen),

c. Kitaplar (Milli Eğitim Bakanlığınca tavsiye edilen),

d. Ansiklopediler vb. (Milli Eğitim Bakanlığınca tavsiye edilen).

B. Canlı Kaynaklar :

a. Yerel yöneticiler,

b. Öğretmenler ve diğer eğitimciler,

c. Kurum yönetici ve görevlileri,

d. Geziler vb.

FEN VE SAĞLIK BİLGİSİ :

AMAÇLAR :

Bu dersi alan yetişkinler :

1. Yaşadıkları yurt parçasını ve çevreyi daha iyi tanır, bu çevreye uygun bir şekilde uyum sağlamak için gerekli bilgiyi kazanır.

2. Yaşamakta olduğu çevre üzerinde kendi bilgi ve ihtiyaçlarını gözönünde tutarak :

a. Yöntemli bir gözlem yapar,

b. Uzun süreli gözleme alışkanlığını kazanır,

c. Planlı çalışma ve düşünme alışkanlığını kazanır.

3. Öğrenenler; bedensel yapılarını tanır, kişi ve toplum sağlığının korunması için, genel temizlik, hastalıklardan korunma, çevre sağlığı, ana ve çocuk sağlığı, yeterli ve dengeli beslenme, ilkyardım konularında gerekli bilgi ve becerileri kazanır.

4. Edindikleri bilgilerle ev ve aile hayatını ve çevrelerini düşünür, gücünü, zamanını ve olanaklarını iyi bir şekilde değerlendirme yeteneği kazanır.

5. Yeraltı, yerüstü zenginlikleri ve tarımla ilgili işlerde çevrelerinin ihtiyaçlarını görür bu ihtiyaçları karşılamak için olanaklardan yararlanarak yapılan çalışmalarla aile ve yurt ekonomisine katkıda bulunur.

6. Sık sık görüp karşılaştıkları doğa olaylarının nedenlerini araştırmayı, bu olaylar arasındaki bağlılık ve ilişkileri bulup çıkarmayı ve tabii afetlere karşı hazırlıklı olmayı düşünür ve uygular.

AÇIKLAMALAR :

1. Programda verilen "Fen ve Sağlık Bilgisi" konuları öğrenenlerin ilgi, ihtiyaç ve düzeylerine uygun olarak ana hatları ile verilmelidir.

2. Öğrenenlerin "Fen ve Sağlık Bilgisi" dersinde yaşadıkları yakın çevreyi ve yurdu daha iyi tanımalarına, anlamalarına bu çevre ile uyuşur bir şekilde ve etkili yaşayabilmeleri için gerekli bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazanmalarına yardım etmelidir.

3. Amaçların gerçekleştirilmesi, konuların daha iyi kavratılması, ilgi ve ihtiyaçlar dikkate alınarak ders konuları ile ilgili gözlem ve deneyler yapılmalı, film, slayt, ders levhaları, canlı örnekler ve kaynak kişiler getirilmelidir.

4. Öğrenenlerin geçmişteki ilgi ve deneyimlerini yeni etkinlikleri için hareket noktası kabul etmeli, onlara bu sorunlarını saptama ve çözme konularında yardımcı olunmalıdır.

5. Sağlık konularını işlerken, Sağlık Bakanlığına bağlı yerel kuruluşların araç - gereç, tesis ve sağlık personellerinden yararlanılmalıdır.

DERS KONULARI :

I. Zenginlik Kaynaklarımız :

a. Toprağın meydana gelişi, tanımı ve incelenmesi,

b. Toprağımızın verimlilik derecesi ve topraktan daha iyi yararlanma,

c. Suyun canlılar yaşamındaki önemi,

d. Yeraltı ve yerüstü sularımızdan yararlanma,

e. Madenlerimizi tanıyalım, madenlerin yurt ekonomisindeki önemi,

f. Ormanlarımızı tanıyalım; ormanların faydaları, korunması ve ekonomik önemi.

II. Sağlıklı Yaşama :

1. Vücudumuzu tanıyalım :

a. İskelet ve kaslar,

b. Duyu organlarımız,

c. Sinir sistemi,

d. Sindirim sistemi,

e. Dolaşım sistemi (Kan, önemi, kan grupları, kan uyuşmazlığı).

2. Sağlığımızı Koruyalım :

a. Sağlıklı yaşamanın önemi,

b. Kişinin günlük temizliği (El, yüz, ayak ve bedeninin yıkanması, ağız, diş, göz, kulak ve burnun bakım ve temizliği),

c. Çalışma, dinlenme ve uyku,

d. Hastalıklar, nedenleri ve mikroplar, hastalıklardan korunma, aşı (Bölgesel özellikler taşıyan hastalıklara daha çok yer verilecektir),

e. Çevre temizliği (Çöpler, gübreler, haşere, kirli suların zararları ve yok edilmesi),

f. Aydınlatma, havalandırma, ısıtma, elektrik ve kullanma yöntemleri,

g. Yeterli ve dengeli beslenmenin önemi, yararları, yiyecek gruplarının tanıtılması,

h. Ana ve çocuk sağlığı (Hamilelik, emziklilik hallerinin önemi ve bakımı, süt çocuğunun beslenme ve bakımı, aile planlamasının önemi ve yöntemleri hakkında genel bilgi verilecektir).

3. İlkyardım :

a. İlkyardımın önemi,

b. Bayılmalar,

c. Yaralanmalar (Trafik kazalarında yaralanmalar ve kan bağışının önemine yer verilecektir),

d. Kanamalar,

e. Kırıklar, çıkıklar,

f. Yanıklar,

g. Güneş çarpması,

h. Donmalar,

ı. Boğulmalar,

i. Yılan ve böcek sokmaları (Zehirlenmeler),

k. Göz, burun, kulak ve boğaza yabancı cisim kaçmalarında ilkyardımın önemi,

l. Sargı ve pansuman yapma.

III. Yaşamamızı ve Çalışmamızı Kolaylaştıran Araçlar ve Basit Makineler :

a. Evimizde ve çevremizde kullandığımız araçlar ve bakımı, onarımı

b. Kullandığımız araçlardan meydana gelebilecek kazalar ve önlemleri.

IV. Dünyamız ve Hareketleri :

a. Dünyamızın meydana gelişi,

b. Gece ve gündüzün oluşumu,

c. Mevsimlerin oluşumu (Burada öğrenenlere iklim değişimi konusunda düzeylerine uygun bilgiler verilecektir),

d. Hava değişimi, yağmur, kar, dolu, gökgürültüsü ve şimşek oluşumları,

e. Ay ve güneş tutulması, bu konudaki yanlış inançlar,

f. Tabii afetler ve bunlardan korunma yolları (Sel, deprem, yıldırım).

UYGULAMA YÖNTEMLERİ :

1. Gözlem yöntemi.
2. Deney yöntemi.
3. Gösteri yöntemi.
4. Yaparak ve yaşayarak öğrenme yöntemi.
5. Anlatım yöntemi.
6. Soru - cevap yöntemi gibi yöntemlerden biri ya da birkaçına başvurulabilir.

BU DERSİN İŞLENİŞİNDE YARARLANILACAK ARAÇ - GEREÇ VE KAYNAKLAR :

1. Ders kitapları.
2. İlkokul programı.
3. Ansiklopediler.
4. Film ve diyalar.
5. Fen dolabı.
6. Vücudumuzu tanıtan şemalar ve levhalar.
7. Termometre.
8. Ev aletleri.

TÜRKÇE :

AMAÇLAR :

Bu dersi alan yetişkinler :

1. Dinlediklerini, okuduklarını, gördüklerini, bildiklerini ve incelediklerini tam ve doğru olarak anlamaya ve anlatmaya çalışır.

2. Dinleme, zevkle okuma alışkanlık ve zevkini elde eder; düzeyine uygun hazırlanmış kitap ve yazıları istekle okumaya yönelir.

3. İhtiyaç duyduğu yazılı kaynakları arama, bulma, yararlanma; öğrendiklerini sözlü ve yazılı anlatma alışkanlığını kazanır.

4. Dilimizdeki kelimelerin anlamlarını, doğru yazılış ve okunuşlarını öğrenerek kelime dağarcığını zenginleştirir.

5. Türk Dilini kullanmada güvenle birlikte dil sevgisini kazanır, dilimizin bağlı olduğu ana kuralları sezer, öğrenir ve benimser.

AÇIKLAMALAR :

1. Öğrenenlerin okuma - yazma düzeyleri öğretmen tarafından saptanarak etkinlikler buna göre yürütülmelidir.

2. Okuma, dinleme, anlama, sözlü ve yazılı anlatım gibi çeşitli dil etkinlikleri arasında çok sık bir bağlılık vardır. Onun için okuma - yazma, yazım kuralları, dil bilgisi etkinlikleri arasında sıkı bir ilgi kurulmalı; bu etkinlikler biribirinin tamamlayıcısı olmalıdır.

ÖRNEK : Okuma dersinde gerektiğinde dil bilgisi etkinliklerine yer verilebileceği gibi, yazma dersinde de yazım kuralları üzerinde durulmalıdır.

3. Türkçe dersinin tüm etkinlikleri arasında öğrenenler konuşanın söylediklerini dinlemeye, anlamaya ve gerektiğinde kurallara uyarak söz almaya ve cevap vermeye alıştırılmalıdır.

4. Öğrenenlere kişisel ilişkilerde dinlemenin bir görgü kuralı olduğu kavratılmalıdır. Özellikle konuşanın sözünü kesmeme, düşünceleri kabul edilir olmasa bile saygılı cevap verme gerektiği belirtilmeli ve bunlarla ilgili alışkanlıklar kazandırılmalıdır.

5. Parçanın sevilmesi ya da anlaşılmaması dışında tekrar okunması yapılmamalıdır.

DERS KONULARI :

(Türkçe dersinde yapılacak çalışmalar ve öğrencilere kazandırılacak beceriler).

I. Okuma :

a. Öğrenenin düzeyine uygun okuma etkinlikleri yapabilmek,

b. Önceden seçilmiş düzeyine uygun bir parçayı doğal bir şekilde ve doğru olarak okuyabilmek,

c. Günlük yaşamlarında okumayı zevkli bir alışkanlık haline getirebilmek,

d. Başvuru kitaplarını kullanabilmek,

e. Doğru, anlamına uygun ve süratli okuma etkinlikleri yapabilmek,

f. Sesli ve sessiz okuma etkinliklerini geliştirebilmek,

g. İstiklâl Marşımızın doğru söylenmesini sağlamak ve anlamını öğretebilmek.

II. Yazılı ve Sözlü Anlatım :

a. Derslerde varılan sonuçları anlatmak ve yazabilmek,

b. Görüleni, yaşananı ve duyulanı söz ve yazıyla anlatabilmek,

c. Okunan ve dinlenen parçaların özetini çıkarabilmek,

d. Dilekçe, mektup, telgraf, tebrik kartı, zarf üstü, senet yazabilmek; telefonla kurallarına göre konuşma alışkanlığını kazanmak, Posta alındısı doldurabilmek.

III. Dil Bilgisi ve Yazım Kuralları :

a. Dil yanlışlıklarını düzelterek düzgün konuşabilmek,
b. Büyük harflerin kullanıldığı yerleri öğrenebilmek,
c. Noktalama işaretleri ve anlamlarını öğrenebilmek.

IV. Yazı :

a. Temel büyük ve küçük harfleri tekniğine uygun bir şekilde yazabilmek ve yazısında kullanabilme becerisini kazanmak,

b. El yazısı ile yazılmış metinleri okuyabilme becerisi kazanmak elyazısı etkinlikleri yapabilmek,

c. Güzel yazı çalışmaları yapabilmek.

V. Uygulama Yöntemleri :

a. Anlatım (takrir) yöntemi,
b. Soru - cevap,
c. Dramatize,
d. Resim ile metin arasında ilişki kurma,
e. Birbirlerini değerlendirme,
f. Cümle, metin tamamlama.

Konuların özelliklerine göre yukarıda sıralanan yöntemler ve diğer eğitim - öğretim yöntemlerinden bir ya da birkaçına başvurulabilir.

BU DERSİN İŞLENİŞİNDE YARARLANILACAK ARAÇ - GEREÇ VE KAYNAKLAR :

1. Kitap (Kaynak kitap ve öykü kitapları).
2. Defter (Düz ve kareli).
3. Kalem.
4. Silgi.
5. Kağıt - karton.
6. Tebeşir.
7. Mürekkep.
8. Yazım klavuzu.
9. Broşür ve afişler.
10. Türkçe sözlük.

MATEMATİK :

AMAÇLAR :

Bu dersi alan yetişkinler :

1. Bağımsız, yaratıcı, karşılaştırıcı ve eleştirici yollarla düşünme yeteneğini geliştirir.

2. Sayıların günlük yaşamındaki yerini ve sayı kavramlarını öğrenir.

3. Sayıları oluşturan sayı basamaklarını kavrar, öğrenilen sayıları yazıp okur.

4. Dört işlemi doğru yapar.

5. Öğrenilen matematik işlem ve tekniklerini günlük yaşamlarında karşılaştığı basit problemleri çözmede kullanır.

6. Zaman, ağırlık, uzunluk, değer, sayı ve alan ölçülerini kavrar, bunlarla ilgili basit problemleri çözer.

7. Basit geometri şekillerini tanır, çevre ve alan hesaplarını ihtiyaçları ölçüsünde yapar.

8. Çeyrek, yarım, tam kavramlarını tanır.

AÇIKLAMALAR :

1. Öğretmen; öğrenenlerin matematiksel bilgi ve başarı düzeylerini saptayarak etkinliklerini bu yönde yürütmelidir. Gerektiği hallerde I. Kademe Eğitim Programındaki ders konuları tekrar edilmeli, düzeylerine göre konular ele alınıp işlenmelidir.

2. Verilen bilgilerde; somuttan soyuta, kolaydan zora, bilinenden bilinmeyene, yaparak yaşayarak öğrenme ilkeleri esas alınarak öğretmeye çalışılmalıdır.

3. Daha önce öğrenilen dört işlem ile ilgili problem çözme tekniklerini derslerde pekiştirmeli, günlük yaşamlarında problem çözme yetisini geliştirmeye çalışılmalıdır.

4. Bu derste öğrenenlere problem çözme ve kurmada yeterli zaman tanınmalı, çözülecek problemler günlük yaşama uygun, öğrenenlerin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda olmalıdır.

5. Çözdürülecek Problemin :

a. Anlatım yönüyle iyice açıklanması, bilinen ve bilinmeyenlerin belirlenmesi, çözüm yollarının ve sonucunun sezdirilmesi,

b. Problemin sınıfça çözümünden sonra bir ya da birkaç öğrenene tahtada çözdürülmesi, en doğru çözüm yolunun bulunması ve sonucun adlandırılması üzerinde durulmalıdır.

6. Konular öğrenenlerin düzeylerine, ihtiyaçlarına ve ilgilerine göre sıralanmalı, gerektiğinde yer değişikliği yapılabilmelidir.

7. Cisim ve şekiller karşılaştırılarak tanımlanmalı, çevre ve alan ölçülerine uygulamalı olarak ağırlık verilmelidir.

8. Zaman, ağırlık, uzunluk, değer, sıvı ve alan ölçüleri uygulamalı olarak verilmelidir.

9. Konuların işlenmesi sırasında matematik terim ve işaretlerinin yerinde kullanılmasına özen gösterilmelidir.

DERS KONULARI :

1. Sayılar :

a. Sayı sayma, ileriye, geriye ritmik saymalar (Pekiştirme yapılacak),

b. Sayıları okumak ve yazmak, sayı çeşitlerine (Doğal, bayağı, ondalık kesir) değinilecek.

c. Sayılar arasındaki bağıntı (Doğal sayıların sayı doğrusu üzerinde sıralanışından yararlanılacak),

d. Sayı basamaklarının verilmesi (Bine dek).

2. İşlemler :

a. Toplama,
b. Çıkarma,
c. Çarpma,

d. Bölme (bu temel dört işlem, yetişkinlerin günlük yaşamlarında yararlanabilecekleri şekilde işlenmelidir. Ele alınacak problemler günlük yaşam sorunlarından seçilecektir. Problemler bin içinde yapılmalı, ancak öğrenenlerin deneyimleri dikkate alınarak bu rakam çoğaltılabilmelidir),

e. İşlem sonuçlarının doğruluğunun (sağlama) bulunması.

3. Ölçüler :

a. Ağırlık, sıvı, uzunluk, zaman, değer, alan ölçülerinin tanıtılması,

b. Tam, yarım ve çeyrek fikrinin verilmesi (öğrenenlerin bilgi ve beceri, başarı düzeyleri yeterli ise kesir ve ondalık kesirlere ait işlemlere yer verilebilir).

4. Geometri (Şekil Bilgisi) :

Açı ve dik açı fikri verilerek kare, üçgen, dikdörtgen, daire gibi yüzeyler şekil olarak tanıtılacak; günlük yaşamlarında arsa, tarla, bağ ve bahçe alım - satımları olduğu için çevre, alan hesaplarına fazla ayrıntıya girmeden uygulamalı olarak yer verilecektir (Dönüm fikri verilecektir).

UYGULAMA YÖNTEMİ :

a. Soru ve cevap,
b. Problem çözme,
c. Tamamlama yöntemi,
d. Yaparak yaşayarak (uygulama) öğrenme yöntemlerinin bir ya da birkaçına başvurulabilir.

BU DERSİN İŞLENİŞİNDE YARARLANILACAK ARAÇ - GEREÇ VE KAYNAKLAR :

ARAÇ ve GEREÇLER :

a. Sayı levhaları,
b. Terazi ve ağırlık takımı,
c. Abaküs v.b. sayım araçları,
d. Litre, metre, saat, pergel, cetvel ve iletki,
e. Kağıt ve madeni paralar,
f. Hesap makinası,
g. Geometrik şekil örnekleri v.b.

KAYNAKLAR :

Yazılı Kaynaklar :

a. İlkokul programı,
b. Düzeylerine uygun yazılmış matematik ders kitapları,
c. Ansiklopediler,
d. Buroşür,
e. Dergiler v.b.

MATEMATİK TERİM VE İŞARETLERİ :

+	(Artı)	mm	(milimetre)
—	(eksi)	km	(kilometre)
=	(eşit)	kg	(kilogram)
X	(çarpı)	m^2	(metre kare)
:	(bölü)	L	(lira)
——	(doğru)	kr	(kuruş)
<	(küçük)	lt	(litre)
>	(büyük)	Sa	(saat)
%	(yüzde)	d	(dakika)
m	(metre)	Sn	(saniye)
dm	(desimetre)		
cm	(santimetre)		

SEÇMELİ DERSLER

A. Sanayi ve Endüstriye Yönlendirici Dersler :
1. Elektrikçilik.
2. Tesviye. (Tornacılık, Frezecilik, Taşlamacılık vb.).
3. Ağaç işleri (Marangozluk, oymacılık).
4. Radyoculuk.
5. Traktör ve otomobil bakım ve onarımı.
6. Ahşap ve kağgir yapıcılık.
7. Metal işleri.
8. Ağaç modelciliği dökümcülük.
9. Tekstil.
10. Giyim.

B. Tarım ve Hayvancılığa Yönlendirici Dersler :
1. Tarla ziraati.
2. Bahçe ziraati.
3. Sebzecilik.
4. Bağcılık.
5. Tavukçuluk.
6. Koyunculuk.
7. Sığırcılık.
8. Tavşancılık.
9. Arıcılık.
10. Balıkçılık.
11. İpek böcekçiliği.
12. Ormancılık.
13. Tarım ve ziraatte kullanılan makinaların bakım ve onarımı.
14. Zirai mücadele.
15. Konservecilik.

C. El Sanatlarına Yönlendirici Dersler :
1. Dokumacılık (Halı, kilim, bez vb.).
2. El Nakışları (Hesap işi, Türk işi, Antep işi, Maraş işi, İğne oyası vb.).
3. Yazmacılık.
4. Örücülük (Bitkisel, tığ, şiş, el düğümleri).
5. Ağaç oymacılığı.
6. Taşçılık.
7. Toprak işleri.
8. Yapma çiçekçilik.

D. Yöresel Özelliklere Yönelik Özel Dersler :
1. Turizm.
2. Daktilo, muhasebe vb.
3. Sağlık bilgileri (Yöresel özellik taşıyan hastalıklar).
4. Kooperatifçilik.
5. Tabii çiçekçilik.

SEÇMELİ DERSLER :

AÇIKLAMALAR :

A. Seçmeli Dersler, İl Halk Eğitimi Planlama Kurulu, İlçe Halk Eğitimi Planlama Kurulunca :
1. Çevrenin üretim yapısı ve istihdam koşulları.
2. Yetişkinlerin ilgi ve ihtiyaçları.
3. Halk Eğitim Merkezlerinin o yörede açtığı kurslar dikkate alınarak saptanmalıdır.

B. Bu derslerde, mesleğe yöneltmede ön bilgi ve beceriler :
1. Ders öğretmenince kuramsal olarak.
2. Uzman ya da usta öğretici ile uygulamalı olarak.
3. Gönüllü öğretici ile öğretmenin gözetiminde uygulamalı olarak.
4. Ders öğretmeninin yeterliliği halinde kuramsal bilgi ve uygulama, öğretmen tarafından verilmelidir.

C. Uygulama : Öğreticiden ve Araç - Gereçten Yararlanmak Üzere Olanağı Olan;
1. Temel Eğitim Okulları.
2. Yatılı Bölge Okulları.
3. Pratik Kız Sanat Okulları.
4. Endüstri Erkek Sanat Okulları.
5. Pratik Otelcilik Okulları.
6. Sanayi - iş yerlerinden yararlanılmalıdır.

D. Aşağıda seçmeli derslerle ilgili bazı örnek programlar verilmiştir.

Çevrenin ve yetişkinlerin ihtiyaçlarına dönük olarak ek programda gösterilen diğer seçmeli derslerin programları öğretmenlerce, örneklerden yararlanılarak yapılmalıdır. Bu hususta bölge İlköğretim Müfettişlerinin, Halk Eğitimi Başkanı, Merkez Müdürü ve uzmanlarının düşüncelerinden de yararlanılmalıdır.

SEÇMELİ DERSLER İÇİN ÖRNEK PROGRAMLAR :

KOOPERATİFÇİLİK :

ÖZEL AMAÇLAR :

Bu dersi alan yetişkinler;
1. Kooperatifçiliğin gereğini kavrar,
2. Kooperatiflerin kuruluşu, işleyişi ve işlevi konusunda bilgi edinir,
3. Bir kooperatife üye olmak için gerekli başvuruları yapabilir,
4. Çevresindeki kooperatifleri tanır, sorunlarını bilir, çözüm yollarını araştırır.

DERS KONULARI :

1. Tanıma.
2. Yararları.
3. İlkeleri.
4. Kooperatiflerin Ticaret Şirketleri ile farkları.
5. Kooperatifçiliğin toplum kalkınmasındaki rolü.
6. Çalışma konuları yönünden kooperatifler :
   a. Üretim kooperatifleri,
   b. Tüketim kooperatifleri,
   c. Hizmet kooperatifleri.
7. Türkiye'de mevcut kooperatif türleri :
   a. Kalkınma kooperatifi,
   b. Tarım kooperatifi,
   c. Üretim kooperatifi,
   ç. Yapı kooperatifi,
   d. Tüketim kooperatifi,
   e. Hizmet kooperatifi.
8. Kooperatiflerde defter ve dosyalar :
   a. Genel kurul karar defteri,
   b. Yönetim kurulu karar defteri,
   c. Denetleme kurulu karar defteri,
   ç. Ortaklar kayıt defteri,
   d. Yazışma dosyaları ve kayıt defterleri,
   e. Muhasebede kullanılacak defterler.
9. Kooperatifler nasıl çalışır?
10. Kooperatiflerde başarı nasıl elde edilir?
11. Kooperatiflere tanınan bazı haklar.
12. Kooperatif kuruluşların finansmanı.
13. Türk Kooperatifçilik kurumu.

PRATİK ELEKTRİKÇİLİK :

ÖZEL AMAÇLAR :

Bu dersi alan yetişkinler;
1. Pratik elektrikçilikte kullanılan araç ve gereçleri tanır.
2. Evde meydana gelebilecek basit elektrik arızalarını saptayabilir.
3. Ütü ve sigorta onarımı, fiş, priz, kordon değiştirme ve onarma gibi işlemleri yapabilir.
4. Elektrik kazalarından korunmak için gerekli önlemleri alabilir.

KONULAR :

1. Pratik elektrikçilikte kullanılan araç ve gereçlerin tanıtılması.
2. Sigorta telinin değiştirilmesi.
3. Fiş ve kordon onarımı ve değiştirme.
4. Priz onarımı ve değiştirilmesi.
5. Ütü arızalarının giderilmesi.
6. Elektrik ocağı ve benzeri ev aletlerinin basit onarımı.
7. Televizyon anteninin kurulması ve bağlanması.
8. Basit zil düzeninin yapılması ve onarılması.
9. Oluşabilecek elektrik kazaları ve alınacak önlemler.

EV KONSERVECİLİĞİ :

ÖZEL AMAÇLAR :

Bu dersi alan yetişkinler;
1. Besin saklama yöntemini öğrenerek güvenlik ve ekonomi kurallarına uygun davranışlar kazanır.
2. Basit düzeyde ev konservesi yapabilecek bilgi ve beceriyi kazanarak aile bütçesine katkıda bulunur.
3. Konserve hazırlamada sağlık kurallarına uymanın önemini kavrar.

4. Çevresinde üretilen, mevsiminde bol ve ucuz bulunan sebze ve meyvaları bulunmayan mevzimler için hazırlayarak ekonomik şekilde yeterli ve dengeli beslenmeyi sağlar.

KONULAR :

1. Ev Konserveciliğinin önemi ve konservenin tanımı.
2. Konserve yapmanın yararları.
3. Konserve yapılırken dikkat edilecek etmenler.
4. Konserve yapılacak sebze ve meyvaların özellikleri.
5. Konserve yapımında kullanılacak araçlar :
   a. Konserve kavanozları,
   b. Kavanoz kapakları,
   c. Otoklav ya da büyük düdüklü tencereler.
6. Konserve yapımı :
   a. Yıkama,
   b. Ayıklama,
   c. Haşlama,
   d. Diriltme ve soğutma,
   e. Kavanozlara doldurma.
   f. Dolgu suyunu hazırlama,
   g. Havasını çıkarma,
   h. Kavanozları kapatma,
   ı. Otoklava 'ya da düdüklü tencereye yerleştirme ve çalıştırma,
   i. Sterilizasyon ve pastörizasyon,
   j. Kavanozların soğutulması ve kontrolü.
7. Konservelerin bozulma nedenleri ve bozuk konservelerin anlaşılması.

NOT : Çevre özelliğine ve mevsime göre bol ve ucuz olan bir sebze ya da meyva türü seçilerek bir uygulama yapılacaktır.

HALI DOKUMACILIĞI :

ÖZEL AMAÇLAR :

Bu dersi alan yetişkinler;

1. Halıcılığın aile ve yurt ekonomisindeki yerini ve önemini kavrar.

2. Halı dokumada kullanılacak araç-gereci yörenin ürünlerini değerlendirerek en kolay ve en ekonomik şekilde sağlama yollarını öğrenir.

3. Bir halının maliyetini hesaplayarak, piyasa değerleri, kredi alma ve pazarlama konusunda bilgi edinir.

KONULAR :

1. Halı dokumanın önemi ve ekonomik yararları.
2. Halıların çeşitleri ve halıda kalite.
3. Halı dokumada kullanılan tezgahlar :
   A. a. Dik tezgahlar,
      b. Meyilli tezgahlar,
      c. Yer tezgahları.
   B. Tezgah yapımında kullanılan malzemenin ya da tezgahın sağlanması.
4. Çevrede küçük bir halı atölyesi nasıl kurulur?
   — Fiziksel koşullar.
5. Halı üretiminden sağlanan gelirin çevre kalkınmasına dolaylı katkısı.
6. Bir halının yüzey bölümleri.
7. Makina ve el halısı arasındaki farklılıklar.
8. Bir halının maliyetini hesaplamak.
9. Halının piyasa değerleri ve kredi almak.
10. Halının pazarlanması.

NOT : a. Bu dersin kapsamında yer alan konular öğretmen tarafından kuramsal olarak işlenecektir.

b. Öğrenenlerin; yaparak, yaşayarak öğrenmelerini sağlamak amacıyla halı dokuma tekniği, tezgah başında uygulamalı olarak gösterilecektir.

II. KADEME PROGRAMININ SÜRE DAĞILIM ÇİZELGESİDİR

	DERSLERİN ÜNİTE İÇİNDEKİ SÜRESİ				
Ünitenin Adı	Sosyal-Fen ve Sağlık Bilgisi	Türkçe	Matematik	Seçmeli Ders	Toplam
Ailemiz	3 Blok ders	4 Blok ders	3 Blok ders	1 Blok ders	11 Blok ders 22 saat
Zenginlik kaynaklarımız	3 Blok ders	4 Blok ders	3 Blok ders	1 Blok ders	11 Blok ders 22 saat
Bulunduğumuz yer	3 Blok ders	4 Blok ders	3 Blok ders	2 Blok ders	12 Blok ders 24 saat
Sağlıklı yaşama	5 Blok ders	5 Blok ders	3 Blok ders	2 Blok ders	15 Blok ders 30 saat
İlimiz	2 Blok ders	4 Blok ders	2 Blok ders	2 Blok ders	10 Blok ders 20 saat
Yaşamımızı ve çalışmamızı Kolaylaştıran araçlar ve basit makinalar	2 Blok ders	3 Blok ders	2 Blok ders	2 Blok ders	9 Blok ders 18 saat
Yurdumuz ve dünya	1 Blok ders	2 Blok ders	1 Blok ders	1 Blok ders	5 Blok ders 10 saat
Dünyamız ve hareketleri	2 Blok ders	2 Blok ders	2 Blok ders	2 Blok ders	8 Blok ders 16 saat
Atatürk ve Cumhuriyetimiz	2 Blok ders	3 Blok ders	2 Blok ders	2 Blok ders	9 Blok ders 18 saat
Genel Toplam	23 Blok ders	31 Blok ders	21 Blok ders	15 Blok ders	90 Blok ders 180 saat

D E R S L E R

Ay	Hafta	Gün	Saat	Sosyal Bilgiler Fen ve Sağlık Bilgisi	Türkçe	Matematik	Seçmeli Dersler	Düşünceler
				I. Ailemiz : a. Aile nedir? b. Aileyi oluşturan bireyler. c. Ailede iş bölümü. d. Ailede ekonomi. e. Aile üyelerinin birbirlerine karşı görev ve sorumlulukları. f. Aile bütçesinin hazırlanması ve yararları. g. Ailede nüfus planlaması.	**I. Okuma :** Öğrenenin düzeyine uygun okuma etkinlikleri yapmak. **II. Yazılı ve Sözlü Anlatım:** Derslerde varılan sonuçları anlatmak ve yazmak. **III. Dilbilgisi ve Yazım Kuralları :** Dil yanlışlıklarını düzelterek düzgün konuşmak. **IV. Yazı :** Temel büyük ve küçük harfleri tekniğine uygun bir şekilde yazmak.	**I. Sayılar :** a. Sayı sayma, ileriye geriye ritmik saymalar. (Pekiştirme yapılacak) b. Sayıları okumak ve yazmak, sayı çeşitlerine (Doğal, bayağı, ondalık kesir) değinilecek. c. Sayılar arasındaki bağıntı (Doğal sayıların, sayı doğrusu üzerinde gösterilmesi) d. Sayı basamaklarının verilmesi (1000'e dek) 1'ler, 10'lar, 100'ler 1000'ler.	**Ders Konuları :** 1. Kooperatifçiliğin tanımı. 2. Kooperatifçiliğin yararları. 3. Kooperatifçiliğin ilkeleri.	— Öğretmen, seçmeli derslere eklemeler yapabileceği gibi kapsamında da değişiklik yapabilir. — Seçmeli derslerin uygulama yöntemleri araç, gereç ve kaynakları dersin özelliğine uygun olarak öğretmen tarafından belirlenir.

D E R S L E R

Ay	Hafta	Gün	Saat	Sosyal Bilgiler Fen ve Sağlık Bilgisi	Türkçe	Matematik	Seçmeli Dersler	Düşünceler
				II. Zenginlik Kaynaklarımız : a. Toprağın meydana gelişi tanımı ve incelenmesi. b. Toprağımızın verimlilik derecesi ve topraktan daha iyi yararlanma. c. Suyun canlılar yaşamındaki önemi. d. Yer altı ve yerüstü sularımızdan yararlanma. e. Madenlerimizi tanıyalım, madenlerin yurt ekonomisindeki önemi. f. Ormanlarımızı tanıyalım; ormanların faydaları, korunması ve ekonomik önemi.	I. Okuma : Önceden seçilmiş düzeyine uygun bir parçayı doğal bir sesle doğru olarak okumak. II. Yazılı ve Sözlü Anlatım: Görüleni, yaşananı ve duyulanı söz ve yazıyla anlatabilmek. III. Dilbilgisi ve Yazım Kuralları : Dil yanlışlıklarını düzelterek düzgün konuşmak. IV. Yazı : Temel, büyük ve küçük harfleri tekniğine uygun bir şekilde yazmak, yazıda kullanma becerisini kazanmak.	II. İşlemler : a. Toplama : 1. Toplamanın tanımı ve işareti. 2. İki basamaklı sayıların birbiriyle alt alta eldeli toplanması. 3. İki ve üç üç ve üç basamaklı sayıların alt alta eldeli toplanması. 4. Üç ve dört, dört ve dört basamaklı sayıların alt alta eldeli toplanması. b. Çıkarma : 1. Çıkarmanın tanımı ve işareti. 2. İki basamaklı sayıların birbirinden alt alta deste bozarak çıkarması. 3. İki ve üç, üç ve üç basamaklı sayıların alt alta, deste bozarak çıkarması. 4. Üç ve dört, dört ve dört basamaklı sayıların alt alta deste bozarak çıkarması.	4. Kooperatiflerin Ticaret Şirketleri ile Farkları. 5. Kooperatifçiliğin toplum kalkınmasındaki rolü.	
				III. Bulunduğumuz Yer : Bulunduğumuz yerin; a. Konumu, komşularımız ve komşularımıza karşı görev ve sorumluluklarımız. b. Nüfusu (Rakam olarak verilecek.) c. Yönetimi, d. Geçim Kaynakları ve geliştirilmesi, e. Harita üzerindeki yerinin gösterilmesi, f. Ortak malların korunması, g. Sorunları, bu sorunların çözümünde bize düşen görevler. h. Tarihi ve turistik yerlerini adlarıyla öğrenelim.	I. Okuma : Günlük yaşamlarında okumayı zevkli bir alışkanlık haline getirmek. II. Yazılı ve Sözlü Anlatım: Okunan, dinlenn okuma parçalarının özetini çıkarmak. III. Dilbilgisi ve Yazım Kuralları : Dil yanlışlıklarını düzelterek düzgün konuşmak. IV. Yazı : Temel büyük ve küçük harfleri tekniğine uygun bir şekilde yazmak, yazıda kullanma becerisini kazanmak.	c. Çarpma : 1. Çarpmanın tanımı ve işareti. 2. Çarpım tablosunun kavratılması. 3. Bir ile iki, iki ile iki düzeyleri uygun ise 3 ve dört basamaklı sayılarla çarpma işlemleri. d. Bölme : 1. Bölmenin tanımı ve işareti. 2. İkiye bölmeden çıkışlı iki basamaklı sayıların tek basamaklı sayıya (kalansız) bölünmesi. e. Dört işlem ve sağlamaları yapılacak.	6. Çalışma konuları yönünden kooperatifler a. Üretim Kooperatifleri b. Tüketim kooperatifleri c. Hizmet kooperatifleri	
				IV. Sağlıklı Yaşama : 1. Vücudumuzu tanıyalım, a. İskelet ve kaslar, b. Duyu organlarımız, c. Sinir sistemi, d. Sindirim sistemi, e. Dolaşım sistemi (kan, önemi, kan grupları, kan uyuşmazlığı) 2. Sağlığımızı koruyalım, a. Sağlıklı yaşamanın önemi, b. Kişinin günlük temizliği (el, yüz, ayak ve bedeninin yıkanması, ağız, diş, göz, kulak ve burnun bakım ve temizliği) c. Çalışma, dinlenme ve uyku, d. Hastalıklar, nedenleri ve mikroplar, hastalıklardan korunma. Aşı (bölgesel özellik taşıyan hastalıklara daha çok yer verilecektir.)	I. Okuma : Başvuru kitaplarını kullanabilmek (Türkçe, sözlük yazım klavuzu v.b.) II. Yazılı ve Sözlü Anlatım: Okunan, dinlenen, okuma parçalarının özetini çıkarmak. III. Dil Bilgisi ve Yazım Kuralları : Büyük harflerin kullanıldığı yerleri öğrenmek. IV. Yazı : El yazısıyla yazılmış metinleri okuyabilme becerisini kazanmak; olanaklar ölçüsünde el yazısı etkinlikleri yapmak.	III. Ölçüler : 1. Ağırlık ölçüsünün ve birimin tanımı. Çeşitli ağırlıkların ölçülmesi (Kg. Ton) 2. Sıvı ölçüsü biriminin tanıtılması. 3. Uzunluk ölçüsü biriminin tanıtılması (mm, cm, dm, m, km.) 4. Zaman ölçüsü biriminin tanıtılması (saat, gün, ay, yıl) ve bu ölçülerle ilgili problemlerin çözülmesi.	7. Türkiye'de mevcut kooperatif türleri. a. Kalkınma kooperatifi b. Tarım kooperatifi c. Üretim kooperatifi	

D E R S L E R

Ay	Hafta	Gün	Saat	Sosyal Bilgiler Fen ve Sağlık Bilgisi	Türkçe	Matematik	Seçmeli Dersler	Düşünceler
				e. Çevre temizliği (çöpler, gübreler, haşere, kirli suların zararları ve yok edilmesi) f. Aydınlatma, havalandırma, ısıtma, elektrik ve iyi kullanma yöntemleri, g. Yeterli ve dengeli beslenmenin önemi, yararları yiyecek gruplarının tanıtılması, h. Ana ve çocuk sağlığı (hamilelik, emziklilik hallerinin önemi ve bakımı. Süt çocuğunun beslenmesi ve bakımı. Aile planlamasının önemi ve yöntemleri hakkında genel bilgi) 3. İlk yardım; a. İlk yardımın önemi, b. Bayılmalar, c. Yaralanmalar (Trafik kazalarında yaralanmalar ve kan bağışının önemine yer verilecek) d. Kanamalar, e. Kırıklar, çıkıklar, f. Yanıklar, g. Güneş çarpması, h. Donmalar, ı. Boğulmalar, i. Yılan ve böcek sokmaları, j. Duyu organlarına yabancı cisim kaçmalarında ilk yardımın önemi, k. Sargı ve pansumanlar.				
				V. İlimiz : a. İlimizin yerini Türkiye haritası üzerinde bulalım, b. İlimize komşu olan illeri tanıyalım (Burada öğrenenlere yön fikri verilecektir). c. İlimizin nüfusu, d. İlimizin yönetimi ve ilimizde bulunan müdürlükler, e. İlimizin tarihi ve turistik yerlerini adlarıyla öğrenelim, f. İlimizin zenginlik kaynakları nelerdir, bunlardan ne ölçüde yararlanabiliriz? g. Yetiştirdiğimiz ürünlerin değerlendirilmesi, h. İlimizde bulunan sosyal kurumların tanıtılması (Kızılay, Türk Hava Kurumu, Çocuk Esirgeme Kurumu, Yeşilay vb.).	I. Okuma : Doğru, anlamına uygun ve süratli okuma etkinlikleri yapmak. II. Yazılı ve Sözlü Anlatım: Dilekçe, mektup, Telgraf, Tebrik kartı ve zarf üstü yazmak. III. Dilbilgisi ve Yazım Kuralları : Büyük harflerin kullanıldığı yerleri öğrenmek. IV. Yazı : El yazısı ile yazılmış metinleri okuyabilme becerisini kazanmak; olanaklar ölçüsünde elyazısı etkinlikleri yapmak.	5. Değer ve alan ölçülerinin birimleriyle tanıtılması (TL, m^2). 6. Tam, yarım ve çeyrek fikrinin verilmesi (Öğrenenlerin bilgi ve beceri, başarı düzeyleri yeterli ise kesir ve ondalık kesirlere ait işlemlere yer verilebilir. Basit yüzde hesapları da öğretilebilir).	d. Yapı kooperatifi e. Tüketim kooperatifi f. Hizmet kooperatifi	

Ay	Hafta	Gün	Saat	DERSLER Sosyal Bilgiler Fen ve Sağlık Bilgisi	Türkçe	Matematik	Seçmeli Dersler	Düşünceler
				VI. Yaşamamızı ve Çalışmamızı Kolaylaştıran Araçlar ve Basit Makineler : a. Evimizde ve çevremizde kullandığımız araçlar ve bakımı. b. Kullandığımız araçlardan meydana gelebilecek kazalar ve önlemleri.	**I. Okuma :** Sesli ve sessiz okuma etkinliklerini geliştirmek. **II. Yazılı ve Sözlü Anlatım:** Senet yazmak. **III. Yazım Kuralları :** Büyük harflerin kullanıldığı yerleri öğrenmek. **IV. Yazı :** El yazısı ile yazılmış metinleri okuyabilme becerisi kazanmak; olanaklar ölçüsünde elyazısı etkinlikleri yapmak.	**IV. Geometri (Şekil Bilgisi) :** 1. Açı ve dik açı fikri verilecek. 2. Kare, Üçgen, Dikdörtgen ve daire gibi yüzeyler şekil olarak tanıtılacak.	8. Kooperatiflerde defter ve dosyalar. a. Genel Kurul karar defteri. b. Yönetim Kurulu karar defteri.	
				VII. Yurdumuz ve Dünya : a. Yurdumuzun yerini dünya haritası ve küre üzerinde gösterelim. b. Yurdumuzun komşularını adlarıyla tanıyalım. c. Deniz, göl, ırmak, dağ ve ovalarımızın kısaca tanıtılması; Turistik yerlerin tanıtılması, turizmin ulusal kalkınmadaki önemi. d. Yurdumuzun nüfusu (rakam olarak verilecek ve nüfus sayımının yapılış şekli anlatılacaktır) e. Yurdumuzun Başkentini tanıyalım. f. Trafik nedir? Trafik kurallarına uyma, can ve mal kaybının önlenmesinde bize düşen görevler. g. Ticari, siyasi ve ekonomik yönden bizimle yakından ilişkisi olan ülkeler. h. Beş kıtanın isimleriyle tanıtılması.	**I. Okuma :** İstiklal Marşımızı metin olarak öğretmek ve söyletmek. **II. Sözlü ve Yazılı Anlatım:** Telefonla kurallarına göre konuşma alışkanlığı kazanmak. **III. Dilbilgisi ve Yazım Kuralları :** Noktalama işaretleri ve anlamlarını öğrenmek. **IV. Yazı :** Güzel yazı etkinlikleri yapmak.	Yetişkinlerin günlük yaşamlarında arsa, tarla, bağ ve bahçe alım-satımları olduğu için çevre ve alan hesaplamalarına yer verilmeli. Bu hesaplamalar ayrıntılara gidilmeden uygulamalı olarak yapılmalı (Dönüm fikri verilmelidir)	c. Denetleme kurulu karar defteri ç. Ortaklar kayıt defteri d. Yazışma dosyaları ve kayıt defterleri e. Muhasebede kullanılan defterler.	
				VIII. Dünyamız ve Hareketleri : a. Dünyamızın meydana gelişi. b. Gece ve gündüzün oluşumu. c. Mevsimlerin oluşumu. (Burada yetişkinlere iklim değişimi konusunda düzeylerine uygun bilgiler verilecektir.) d. Hava değişimi yağmur, kar, dolu gök gürültüsü ve şimşek oluşumları. e. Ay ve güneş tutulması (Bu konudaki yanlış inançlara değinilecektir.) f. Tabii afetler ve bunlardan korunma yolları (Sel, deprem, yıldırım)	**I. Okuma :** Günlük yaşamlarında okumayı zevkli bir alışkanlık haline getirmek. **II. Yazılı ve Sözlü Anlatım:** Posta alındısı yazmak. **III. Dilbilgisi ve Yazım Kuralları :** Noktalama işaretleri ve anlatımlarını öğrenerek yazı dilinde kullanabilmek. **IV. Yazı :** Güzel yazı etkinlikleri yapmak.	Alan ölçülerine ilişkin hesaplamalar ve şekil bilgisi konuları pekiştirilecektir.	9. Kooperatifler nasıl çalışır. 10. Kooperatiflerde başarı nasıl elde edilir.	

Ay	Hafta	Gün	Saat	D E R S L E R Sosyal Bilgiler Fen ve Sağlık Bilgisi	Türkçe	Matematik	Seçmeli Dersler	Düşünceler
				IX. Atatürk ve Cumhuriyetimiz : a. Atatürk'ün yaşamı. b. Osmanlı İmparatorluğun yıkılışı (Burada Mondros Mütarekesine kısaca değinilecektir). c. Kurtuluş Savaşı ve yurdun düşmanlardan temizlenmesi (Atatürk'ün Samsuna çıkışı, Erzurum, Sivas Kongreleri, Türkiye B. M. M. açılışı konuları fazla ayrıntılara girilmeden öğrenenlerin anlayabilecekleri şekilde anlatılacaktır). d. Cumhuriyetin İlanı ve getirdikleri (Bu konu, önemi gözönüne alınarak detaylı işlenecektir). e. Atatürk Devrim ve İlkeleri. f. Yönetim şeklimiz ve demokrasi. g. İkinci Dünya Savaşı (Nedenleri, gelişimi ve sonuçları kısaca ayrıntılara girilmeden anlatılacaktır). h. Türkiye'de çok partili yaşama geçiş. i. Seçim ve T. B. M. M.'nin kuruluşu (Seçimin yapılış şekli, seçmen yaşı, yerel seçimler, M. Meclisi ve senato konularında bilgi verilecektir). j. Devlet Başkanı seçimi ve görevleri. k. Hükümetin kuruluşu ve görevleri, Bakanlıklar arası iş bölümü. l. Yurttaşların devlete karşı olan görevleri (Yasalara uymak, vergi vermek, askerlik yapmak, seçim hakkını kullanmak, vb.). m. Devletin yurttaşlara karşı olan görevleri. **Programın Genel Değerlendirilmesi.**	Tüm öğrenilen Türkçe ders konularının genel değerlendirilmesi yapılacaktır.	Dört temel işlem ile ilgili problem çözümleri (yöresel ve günlük sorunları içeren) genel değerlendirme yapılacaktır.	11. Kooperatiflere tanınan bazı haklar. 12. Kooperatif kuruluşlarının finansmanı. 13. Türk kooperatifçilik kurumu.	

NOT : 1. Bu plandaki ders konularının işleniş sırasına uymada zorunluluk yoktur. Uygulayıcı sıralamayı değiştirebilir.

2. Her blok ders : a. 5 - 10 dakika derse hazırlık ve planlama, b. 75 - 80 dakika ders etkinlikleri, c. 10 - 15 dakika günlük değerlendirme olarak işlenecektir.

3. Uygulamacı derslerin ara değerlendirilmesini her ünitenin bitiminde yapmalıdır.

4. Planda ay, hafta, gün ve saat için boş bırakılan sütunlar yetişkinlerin ihtiyaçlarına uygun olarak öğretmen tarafından doldurulacaktır.

TALİM VE TERBİYE BAŞKANLIĞINDAN

Karar sayısı : 94 Karar tarihi : 12.5.1981

Konu : Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Eğitim Kurumlarındaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık - Kıyafetlerine İlişkin Yönetmelik hk.

Kurulumuzun 6.3.1981 gün ve 42 sayılı kararı ile kabul edilen "Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Eğitim Kurumlarındaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık - Kıyafetlerine İlişkin Yönetmelik"in iptali ve yeniden düzenlenen "Milli Eğitim Bakanlığı ile Diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık - Kıyafetlerine İlişkin Yönetmelik"in bağlı örneğine göre kabulu hususunun Bakanlık Makamının onayına sunulması kararlaştırıldı.

Uygundur
12.5.1981

Milli Eğitim Bakanı a.
Cezmi BİREN
Müsteşar

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI İLE DİĞER BAKANLIKLARA BAĞLI OKULLARDAKİ GÖREVLİLERLE ÖGRENCİLERİN KILIK - KIYAFETLERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK

I. BÖLÜM
GENEL HÜKÜMLER

AMAÇ :

Madde 1. Bu yönetmeliğin amaçları her derece ve türdeki okullarda :

a. Yönetici, öğretmen ve diğer görevlilerle öğrencilerin Atatürk İnkılap ve ilkelerine uygun, uygar, aşırılıklara kaçmayan ve sade bir kılık kıyafette olmalarını sağlamaktır.

b. Kılık kıyafette birlik, bütünlük, uyum ve düzen sağlamaktır.

c. Öğrencilere kılık kıyafet yönünden toplumumuzun özelliklerine uygun tavır, tutum ve alışkanlıklar kazandırmaktır.

KAPSAM :

Madde 2. Bu yönetmelik herderece ve türdeki resmi ve özel okulların (askeri okullar, Polis Kolejleri gibi resmi üniforması bulunan okullar hariç) öğrencileri ile bu kurumlarda görevli yönetici, öğretmen ve diğer personelin kılık kıyafetlerinin düzenlenmesine ilişkin esasları kapsar.

DAYANAK :

Madde 3. Bu yönetmelik 2413 sayılı "Bilimum Devlet Memurlarının Kıyafetleri ile ilgili Kararname" ile; 2596 sayılı "Bazı Kısvelerin Giyilemiyeceğine Dair Kanun"un 6. maddesine göre hazırlanan 1958 sayılı "Bazı Kisvelerin Giyilemiyeceğine Dair Kanunun Tatbik Suretini Gösterir Nizamname"ye dayalı olarak hazırlanmıştır.

Madde 4. Aksi belirtilmedikçe bu yönetmelikte geçen "Bakanlık" sözünden, bünyelerinde okul bulunan Bakanlıklardan herbiri; "Okul" sözünden, her derece ve türdeki okullar; "Yönetici personel" sözünden, okullarda görevli müdür, müdür yardımcıları ve diğer yöneticiler;

"Öğretmen" sözünden, okullarda kadrolu ve ücretli olarak öğretmenlik yapanlarla, asistanlar;

"Eğitime yardımcı görevliler" sözünden, uzman, uzman yardımcısı, rehberlik görevlisi, usta öğretici, laborant vb.;

"Memur" sözünden, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olup bu kurumların genel idari hizmetleri sınıfından olanlar;

"Hizmetli" sözünden, bu kurumların yardımcı hizmetler sınıfından bulunanlar;

"Öğrenci" sözünden, her derece ve türdeki okullarda öğrenim görenler; anlaşılır.

BAŞLIKLAR :

Madde 5. Bu yönetmeliğin kenar başlıkları ilgili oldukları maddelerin konusunu ve maddeler arasındaki sıralama ile bağlantıyı göstermekte olup madde metnine dahil değildir.

II. BÖLÜM
ANA İLKELER

Madde 6. Okullarda yönetici, öğretmen, eğitime yardımcı görevliler, memur, hizmetli ve öğrencilerin giyimlerinde sadelik, temizlik ve hizmete uygunluk esastır.

Madde 7. Okullarda görevli yönetici, öğretmen, eğitime yardımcı görevliler ve memurların kılık kıyafette uyacakları kurallar :

a. Kadınlar :

Elbiseler temiz, düzgün, ütülü, sade; ayakkabılar ve çizmeler sade ve normal topuklu; baş açık, saçlar düzgün taranmış veya toplanmış olur.

Kurum içinde baş örtülmez. Dikkat çekici, aşırı dar veya geniş pantolonlar; dar, kolsuz ve çok açık yakalı gömlek, bluz veya elbise giyilmez. Etek boyu dizden yukarı olmaz. Çorapsız bulunulmaz ve terlik tipi ayakkabı giyilmez. Göze batar şekilde makyaj yapılmaz, aşırı derecede parfüm ve ziynet eşyası kullanılmaz.

b. Erkekler :

Elbiseler temiz, düzgün, ütülü ve sade olur. Ayakkabılar düzgün ve temiz giyilir. Kurum içinde baş açık bulundurulur. Aşırı derecede favori bırakılmaz ve saç uzatılmaz. Ense düz ve açık olur. Hergün sakal traşı olunur ve sakal bırakılmaz. Bıyık, varsa temiz, taranmış ve dudak kenarını taşmayacak şekilde kesilir. Gömlek, ütülü, temiz, sade yakası kapalı olur ve kravat takılır.

Okul içinde başı kapalı, ceketsiz, kot pantolonlu, gömleksiz, kravatsız, çorapsız bulunulmaz. Ancak, bölgenin iklim özelliklerine göre, mülki amirlerin belirleyeceği şekilde yaz kıyafeti giyilebilir. Gösterişli yüzük, kolye gibi süs eşyası kullanılmaz. Ayrıca, kurum içinde, hizmetin gereğine göre kadın ve erkek görevliler önlük giyebilirler.

Madde 8. Hizmetliler :

Hizmetlilerin giyimlerinde uyacakları kurallar :

a. Kadınlar :

Elbiseler ve ayakkabılar temiz, düzgün ve sade olur. Saçlar temiz, düzgün taranmış veya toplanmış olup makyaj yapılması halinde sadelik esas alınır. Dar, kolsuz ve çok açık yakalı gömlek, bluz ve entari ile dar pantolon giyilmez. Elbisenin etek boyu dizden yukarı olmaz. Çorapsız bulunulmaz. Gösterişli ziynet eşyası takılmaz.

b. Erkekler :

Elbiseler ve ayakkabılar temiz, düzgün ve sade olur. Kurum içinde baş açık bulundurulur. Aşırı derecede favori bırakılmaz ve saç uzatılmaz. Ense düz ve açık olur. Hergün sakal traşı olunur ve sakal bırakılmaz. Bıyık, varsa; temiz, taranmış ve dudak kenarını taşmıyacak şekilde kesilir.

Gömlek temiz, sade ve yakası kapalı olur. Okul içinde başı kapalı, ceketsiz, kot pantolonlu, gömleksiz, çorapsız bulunulmaz. Ancak, bölgenin iklim özelliklerine göre, mülki amirlerin belirley ceği şekilde yaz kıyafeti giyilebilir.

Madde 9. Bakanlığa bağlı okullarda öğrenim gören sürekli ve beklemeli öğrencilerin giyimlerinde sadelik, temizlik ve uyum esastır. Öğrencilikle bağdaşmayan giyime yer verilmez.

Madde 10. Temel Eğitim Birinci Kademe Okullarında :

a. Kız Öğrenciler :

Siyah önlük giyerler, beyaz yaka takarlar. Okul içinde baş açık saçlar temiz olup düzgün taranır. Saçlar uzatılması halinde, örülür, imkan varsa beyaz kordela takılır. Öğrencilerin mevsime göre giyecekleri çorap, ayakkabı gibi diğer giyim eşyası 14. maddeye uygun olarak düzenlenir.

b. Erkek Öğrenciler :

Siyah önlük giyerler, beyaz yaka takarlar. Okul içinde başı açık, saçlar kısa kesilmiş ve temiz olur. Mevsime göre giyecekleri pantolon, çorap, ayakkabı gibi diğer giyim eşyası 14. maddeye uygun olarak düzenlenir.

Madde 11. Temel Eğitim İkinci Kademe Okullarında :

a. Kız Öğrenciler :

Siyah önlük giyerler, beyaz yaka takarlar. Okul içinde baş açık, saçlar temiz, düzgün taranmış olur. Saçları uzun olması halinde örülür veya arkaya toplanarak bağlanır. Öğrencilerin mevsime göre giyecekleri çorap, ayakkabı gibi diğer giyim eşyası 14. maddeye uygun olarak düzenlenir. Zincir, kolye, yüzük, küpe, bilezik vb. ziynet eşyası takılmaz.

b. Erkek Öğrenciler :

Ceket, gömlek ve pantolon giyerler; kıravat takarlar. Ancak, okul yönetimince uygun görülmesi halinde, sıcak mevsimde sadece gömlek ve soğuk mevsimde ceket altına kapalı yakalı kazak giyilebilir. Okul içinde baş açık, saçlar kısa ve temiz olur. Zincir, kolye vb. ziynet eşyası takılmaz.

Madde 12. Ortaöğretim Okullarında :

a. Kız Öğrenciler :

Okulca seçilen bir renkte vücut hatlarını belli etmiyecek şekilde, yırtmaçsız, kolsuz ve diz kapağını örtecek boyda bir forma giyerler. Bu forma içine, mevsimin özelliklerine göre formayla uyum sağlayacak şekilde, kapalı yakalı uzun veya yarım kollu bluz veya kazak giyerler. Okul içinde baş açık, saçlar temiz ve düzgün taranmış olup uzun olması halinde örülür veya arkaya toplanarak bağlanır. Makyaj yapılmaz, kaşlar alınmaz, tırnak uzatılmaz ve cilalanmaz. Yüzük, küpe, kolye, iğne ve bilezik gibi süs ve ziynet eşyası takılmaz.

Çorap, ayakkabı gibi diğer giyim eşyası 14. ve 15. maddeye uygun olarak düzenlenir.

b. Erkek Öğrenciler :

Ceket, gömlek ve pantolon giyerler; kravat takarlar. Okul yönetimince uygun görülmesi halinde, sıcak mevsimde sadece gömlek ve soğuk mevsimde ceket altına kapalı yakalı kazak giyilebilir.

Okul içinde baş açık, saçlar kısa ve temiz olur. Ense düz ve açık olup favori, sakal ve bıyık bırakılmaz. Zincir, kolye, yüzük vb ziynet eşyası takılmaz.

c. Kız ve Erkek Öğrenciler :

(1) Atelye, işlik, laboratuvar ve iş yerlerinde önlük veya tulum giyerler.

(2) Beden eğitimi dersleriyle, spor faaliyetlerinde okul yönetiminin uygun göreceği kıyafeti giyerler.

(3) İmam - Hatip Liselerinde kız öğrenciler yanlız Kurân-ı Kerim ders saatlerinde başlarını örtebilirler.

Madde 13. Yüksek Öğretim Okullarında :

a. Kız Öğrenciler :

Kılık kıyafetlerinde, bu yönetmeliğin 7/a maddesinde, okullarda görevli, yönetici, öğretmen, eğitime yardımcı görevliler ve memurlar için konulan kurallara aynen uyarlar.

b. Erkek Öğrenciler :

Kılık kıyafetlerinde, bu yönetmeliğin 7/b maddesinde, okullarda görevli yönetici, öğretmen, eğitime yardımcı görevliler ve memurlar için konulan kurallara aynen uyarlar.

III. BÖLÜM
DİĞER HÜKÜMLER

Madde 14. Bu yönetmeliğin, okullardaki giyimle ilgili hükümlerinde belirlenen, diğer tamamlayıcı türdeki giyeceklerin tipi, model ve rengi okul yönetimince, varsa okul aile birliği görüşleri alınarak tesbit edilir.

Madde 15. Sağlık özürü bulunan ve bunu resmi doktor raporu ile belgelendiren personelin ve öğrencilerin giyimlerinde bu özürlerin ve mevsim şartlarının gerektirdiği değişiklikler yapılabilir.

Madde 16. Giyecek yardımı yapılması veya imkân bulunması halinde okullarda hizmetlilere yaptırılacak giyeceğin tip, model ve rengi okul yönetimince belirlenir.

Madde 17. Personel, görev yaptığı veya mezun olduğu, öğrenciler ise öğrenim gördükleri okulların rozetleri dışında rozet, işaret, nişan vb. şeyler takamaz.

Madde 18. Diploma ve her türlü resmi belgelere yapıştırılacak fotoğrafların, bu yönetmelik hükümlerine uygun kılık kıyafetlerle çekilmiş olması esastır.

Madde 19. Okullarda görevli yönetici personel, öğretmen, eğitime yardımcı görevliler, memur ve hizmetlilerden bu yönetmelikte getirilen giyim kurallarına uymayanlara 657 sayılı "Devlet Memurları Kanunu"nun 125. maddesi hükümleri uygulanır.

Madde 20. Temel eğitim ikinci kademe (ortaokul) öğrencileriyle orta öğretim okulları öğrencilerinden bu yönetmelikle getirilen giyim kurallarına uymayanlara;

"Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Temel Eğitim İkinci Kademe (ortaokul) ile Ortaöğretim Kurumları Disiplin Yönetmeliği'nde yer alan "Disiplin Cezalarına İlişkin Hükümler" uygulanır.

Yüksek okullar öğrencilerinden bu yönetmelikle getirilen giyim kurallarına uymayanlara "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Yüksek Okullar Disiplin Yönetmeliği" ile diğer Bakanlıklara bağlı okulların ilgili yönetmelik hükümleri uygulanır.

Madde 21. Bu yönetmelik hükümleri, Temel Eğitim Birinci Kademe (ilkokul) Temel Eğitim İkinci Kademe (ortaokul), Ortaöğretim Kurumları ve Yüksek okulları için daha önceki yönetmeliklerde giyimle ilgili olarak getirilmiş olan hükümlerin yerine geçer.

Madde 22. Bu yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 23. Bu yönetmeliği Bakanlar Kurulu yürütür.

TALİM VE TERBİYE BAŞKANLIĞINDAN

Karar sayısı : 224 Karar tarihi : 18.12.1981

Konu : Akşam Ticaret Liselerinin son sınıflarına bir saat Milli Güvenlik dersi eklenmesi üzerine yeniden düzenlenen ders dağıtım çizelgesinin kabulü.

Ticaret ve Turizm Öğretim Genel Müdürlüğü'nün 9.11.1981 gün ve 324 - 363 - 81 Eğt. Öğr./25713 sayılı yazıları üzerine Akşam Ticaret Liselerinin (diğer emsali ortaokul üzerine 4 yıllık öğretim yapan okullarda olduğu gibi) son sınıfında da bir saat Milli Güvenlik dersi okutulması ile ilgili haftalık ders dağıtım çizelgesinin ekli örneğine göre kabulü hususunun Bakanlık Makamının onayına sunulması kararlaştırıldı.

Uygundur
18.12.1981

Hasan SAĞLAM
Milli Eğitim Bakanı

AKŞAM TİCARET LİSELERİ HAFTALIK DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ

	Dersler	IX. Sınıf	X. Sınıf	XI. Sınıf	XII. Sınıf
GENEL BİLGİ DERSLERİ	Türk dili ve edebiyatı	2	3	3	2
	Matematik	3	2	2	—
	Tarih	2	2	—	2
	T. C. inkilap tarihi	—	1	1	2
	Coğrafya	2	2	—	—
	Türkiye coğrafyası	—	—	—	1
	Fiziksel bilimlere giriş	4	—	—	—
	Yabancı dil	3	3	2	2
	Din bilgisi (İ. Bağlı)	(1)	(1)	(1)	—
	Ahlak	1	1	1	—
	Milli güvenlik bilgisi	—	1	1	1
	Genel bilgi dersleri Toplamı	**17 - 18**	**15 - 16**	**10 - 11**	**10**
MESLEK DERSLERİ	Muhasebe	2	3	3	3
	Ekonomi	—	—	2	3
	Turizm	—	2	—	—
	Maliye	—	—	—	2
	Ticaret matematiği	—	—	—	3
	Hukuk	—	2	2	—
	Pazarlama	2	—	—	—
	Daktilografi	3	2	2	—
	Meslek dersleri toplamı	**7**	**9**	**9**	**11**
A. Gr.	Fiziksel bilimler	—	—	5	—
	Biyoloji	—	—	—	6
B. Gr.	İstatistik	—	—	2	—
	Mesleki uygulama	—	—	3	—
	Muhasebe dalı	—	—	—	6
	Kooperatifçilik dalı	—	—	—	6
	Sekreterlik dalı	—	—	—	6
	Toplam	**25**	**25**	**25**	**27**
	Rehberlik ve eğitsel çalışmalar	3	3	3	3
	Genel toplam	**28**	**28**	**28**	**30**

ÖĞRENCİLER X. VE XI. SINIFTA (A) VEYA (B) GRUBUNDAN BİRİNİ SEÇER Lise EDEBİYAT KOLU mezunu olabilmek için;

a) Programlarda (A) grubu mecburi seçmeli dersleri alarak mezun olacakların Felsefe grubu ve Lise son sınıf Edebiyat derslerinden;

b) (B) grubu mecburi seçmeli dersleri alarak mezun olacakların Felsefe grubu, Fiziksel Bilimler, Biyoloji ve son sınıf Edebiyat derslerinden sınav vermeleri gerekir.

TALİM VE TERBİYE BAŞKANLIĞINDAN

Karar sayısı : 225 Karar tarihi : 18.12.1981

Konu : Yeniden düzenlenen 1981 - 1982 Öğretim Yılı Çalışma Takvimi

Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün 7.10.1981 gün ve 320.1.137/75830 sayılı teklif yazıları üzerine yeniden düzenlenen; Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmî ve Özel Temel Eğitim II. Kademe (Ortaokul) ile Ortaöğretim Kurumlarının 1981 - 1982 Öğretim Yılı Çalışma Takviminin bağlı örneğine göre kabulü hususunun Bakanlık Makamının onayına sunulması kararlaştırıldı.

Uygundur
18.12.1981

Hasan SAĞLAM
Milli Eğitim Bakanı

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI RESMÎ VE ÖZEL TEMEL EĞİTİM II. KADEME (ORTAOKUL) İLE ORTAÖĞRETİM KURUMLARININ 1981 - 1982 ÖĞRETİM YILI ÇALIŞMA TAKVİMİ

1.	1981 - 1982 öğretim yılı birinci kanaat döneminin başlaması	: 14 Eylül 1981 Pazartesi
2.	1981 - 1982 öğretim yılı için öğrenci kayıtlarının sona ermesi	18 Eylül 1981 Cuma : akşamı
3.	Tek ders sınavları (ortaokul ve ortaöğretim kurumları son sınıf öğrencileri için)	23 Eylül 1981 Çarşamba
4.	Kurban Bayramı tatili	7 Ekim 1981 Çarşamba günü saat 13.00'de başlar 4.5 gün sürer
5.	Cumhuriyet Bayramı tatili	28 Ekim 1981 Çarşamba günü saat 13.00'de başlar 29 Ekim Perşembe akşamı biter
6.	Yılbaşı tatili	1 Ocak 1982 Cuma günü (1 gün)
7.	Yarıyıl tatili	29 Ocak 1982 Cuma akşamından 14 Şubat 1982 Pazar akşamına kadar
8.	Yoğunlaştırılmış eğitim I. blok bütünleme sınavları (X)	: (1 - 12) Şubat 1982
9.	Yoğunlaştırılmış eğitim yapan okullarda sınıf öğretmenler kurulu toplantısı (X)	: 13 Şubat 1982 Cumartesi
10.	İkinci kanaat döneminin başlaması	15 Şubat 1982 Pazartesi
11.	Üniversitelerarası öğrenci seçme ve yerleştirme I. basamak sınavları	12 Nisan 1982 Pazartesi
12.	Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı	: 19 Mayıs 1982 Çarşamba sabahı başlar, 20 Mayıs 1982 Perşembe akşamı biter
13.	Derslerin kesilmesi ve not cetvellerinin okul yönetimine verilmesi	11 Haziran 1982 Cuma akşamı
14.	Öğretmenler kurulu toplantısı	: 14 Haziran 1982 Pazartesi
15.	Okul dışından bitirme, bekleme ve sorumluluk sınavları	: 15 Haziran - 2 Temmuz 1982
16.	Yoğunlaştırılmış eğitim II. blok bütünleme sınavları ile III. blok eğitiminin yıl içinde devam eden derslerinin bütünleme sınavları (X)	15 Haziran - 2 Temmuz 1982
17.	Üniversitelerarası öğrenci seçme ve yerleştirme II. basamak sınavları	: 28 Haziran 1982 Pazartesi
18.	Öğretmenlerin tatile girmeleri	: 2 Temmuz 1982 Cuma akşamı
19.	Yoğunlaştırılmış eğitim II. blok eğitimi sınıf öğretmenler kurulu toplantısı (X)	: 5 Temmuz 1982 Pazartesi
20.	Yoğunlaştırılmış eğitim III. blok eğitimi (X)	: 7 Temmuz - 27 Ağustos 1982
21.	1982 - 1983 öğretim yılı öğrenci kayıtlarının başlaması	: 16 Ağustos 1982 Pazartesi
22.	Öğretmenler kurulu toplantısı	: 16 Ağustos 1982 Pazartesi
23.	Bütünleme, okul dışından bitirme, bekleme ve sorumluluk sınavları	: 17 Ağustos - 3 Eylül 1982
24.	Yoğunlaştırılmış eğitim III. blok bütünleme sınavları (X)	: 31 Ağustos - 4 Eylül 1982
25.	Öğretmenler kurulu ve sınıf öğretmenler kurulu toplantısı (yoğunlaştırılmış eğitim III. blok da görüşülür)	: 6 - 7 Eylül 1982
26.	1982 - 1983 öğretim yılının başlaması	: 13 Eylül 1982 Pazartesi
27.	1982 - 1983 öğretim yılı için öğrenci kayıtlarının sona ermesi	: 17 Eylül 1982 Cuma akşamı
28.	Tek ders sınavları (ortaokul ve ortaöğretim kurumları son sınıf öğrencileri için)	: 22 Eylül 1982 Çarşamba

AÇIKLAMA : 1. (X) Yoğunlaştırılmış eğitim uygulaması Endüstri Meslek Liseleri için.

2. 10 Kasım'da okullarda Atatürk'ü anma programı, 24 Kasım öğretmenler gününde illerde ve okullarda özel program uygulanır.

TALİM VE TERBİYE BAŞKANLIĞINDAN

Karar sayısı : 234 Karar tarihi : 30.12.1981

Konu : Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Temel Eğitim II. Kademe (ortaokul) ile Ortaöğretim Kurumları Disiplin Yönetmeliğinin 22. ve 55. maddelerinin değiştirilmesi.

Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Temel Eğitim II. Kademe (ortaokul) ile Ortaöğretim Kurumları Disiplin Yönetmeliği'nin 22. ve 55. maddelerinin değiştirilmesine ilişkin yönetmeliğin bağlı örneğine göre kabulü hususunun Bakanlık Makamının onayına sunulması kararlaştırıldı.

Uygundur
30.12.1981

Hasan SAĞLAM
Milli Eğitim Bakanı

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI TEMEL EĞİTİM II. KADEME (ORTAOKUL) İLE ORTAÖĞRETİM KURUMLARI DİSİPLİN YÖNETMELİĞİNİN 22. ve 55. MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA YÖNETMELİK

Madde 1. Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Temel Eğitim II. Kademe (Ortaokul) ile Ortaöğretim Kurumları Disiplin Yönetmeliği'nin 22 ve 55. maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Disiplin Kurulunun Görevleri :

Madde 22. Disiplin kurulunun görevleri şunlardır :

a. Disiplin Kurulu okul müdürünün havale edeceği disiplin olaylarını inceler, 5. maddede belirtilen cezaları gerektiren davranışlar hakkında karar verir.

b. Disiplin kurulu okulun düzen ve disiplini hakkında görüşmeler yapar ve kararlar alır.

Kişisel olmayan genel disiplin işlerinin görüşüldüğü toplantılarda varsa, okulun rehberlik servisi ilgilileri, doktoru ve onur kurulu ikinci başkanı olan öğrenci de bulunur.

Bu toplantılarda aşağıda yazılı ve benzeri hususlar üzerinde görüşülür :

1. Disipline aykırı davranışların nedenlerini incelemek ve bunların ortadan kaldırılma yollarını aramak.

2. Kusurlu öğrencilerin yetiştiği çevre ve genel olarak yaşayışları hakkında bilgi toplamak; eğilimlerini alışkanlıklarını incelemek bu amaçla okul rehberlik servisinden, sınıf öğretmenlerinden yararlanmak ve bunlarla sürekli işbirliği yapmak.

3. Okulda disiplinsizliği hoş görmeyen bir "öğrenci kamuoyu" oluşturmak ve böylece disipline aykırı davranışta bulunan öğrencileri kendi vicdanlarının ve öğrenci kamuoyunun kontrolünde tutma yollarını ve olanaklarını araştırmak.

4. Öğrencilerin haz duyacakları, onlara başarı hazını tattıracak etkinliklerin okulda gittikçe daha çok yer almasına çalışmak.

5. Disiplin Kurulu, okul içinde ve dışında milli ve insanî bakımdan fazilet olarak kabul ettiğimiz iyi hareketleri ve derslerindeki gayret ve başarılarıyla üstünlük gösteren öğrencileri takdir eder. Bunun için, okul idaresi, kanaat dönemlerinin herbirinin sonunda :

Hiçbir dersten "5"ten (5'li not düzeninde 2'den) aşağı not almayan;

a. Birinci kanaat (dönem) notları ortalaması "7.00"den (5'li not düzeninde "3.50"den) az olmayan.

b. İkinci kanaat döneminde ise, hiçbir dersten "5"ten (5'li not düzeninde 2'den) aşağı not almamasının yanı sıra ikinci kanaat not ortalamasının "7.00"den, (5'li not düzeninde "3.50"den) I'nci ve II'nci kanaat notlarının aritmetik ortalamasının yani yıl sonu notunun "5"ten (5'li not düzeninde 2'den) aşağı olmayan ve davranış notu kırılmamış bulunan öğrencilerin adlarını bir liste halinde tespit ederek Disiplin Kuruluna verir.

Disiplin Kurulu, bu listeleri inceleyerek onluk not sistemi uygulanan okullarda her sınıfın kanaat (dönem) notlarının ortalaması 7.00 - 8.4 arasında olanların teşekkür, 8.5 - 10 arasında olanların takdirname; beşlik not düzeni uygulanan okullarda ise, 3.50 - 4.00 arasında olanların teşekkür, 4.01 - 5 arasında olanların takdirname ile taltif edilmelerini kararlaştırır.

Bütün okul için tertip edilecek bir listeyi okul müdürüne verir. Bu öğrencilerin adları özel olarak yapılacak bir toplantıda veya bayrak töreninde Disiplin Kurulu üyelerinin ve diğer öğretmenlerin önünde öğrencilere duyurulur. Takdir veya teşekkür mektupları yazılı olarak ilgili öğrencilere verilir.

Her iki kanaat döneminde "takdirname" alanlar okulun yıllık iftihar listesine girerler. Bu liste okul idaresinin uygun göreceği bir günde bütün öğrenciler önünde müdür tarafından okunur. Okul idaresi tarafından yazılmış olan takdirnameler velilere ulaştırılmak üzere ilgili öğrencilere verilir.

Bu dönemlerde okul müdürü, öğrencilere, milli birlik ve beraberlik, doğrultusunda ahlâk ve çalışkanlık telkinlerinde bulunur.

6. Her yarıyıl başında toplanarak disiplin işleri bakımından okulun genel durumunu gözden geçirmek ve alınması gerekli önlemler hakkında okul yönetimine önerilerde bulunmak.

7. Disiplin konusunda incelemeler yapmak, gerektiğinde disiplin hakkında okul yönetimine ilgili konularda görüşünü bildirmek ve önerilerde bulunmak.

8. Öğretim yılı içinde meydana gelen disiplin olaylarının nedenleri ile alınan önlemleri ve sonuçlarını saptayarak öğretim yılı sonunda bir rapor halinde okul yönetimine sunmak.

Madde 55. Okul yöneticileri, öğrencilerin okul içinde ya da okul dışında olupda doğrudan okul yönetimine duyurulan, yasal kovuşturmayı gerektirecek bir suç işlemeleri halinde ilgili makamları haberdar etmekle yükümlüdürler.

Kamu suçlarından dolayı haklarında tutuklama kararı verilipde yakalanamadıkları ya da teslim olmadıkları ilgili makamlarca okula bildirilen öğrenciler okul ve eklentilerinde barındırılmaz. Ders, sınav, laboratuvar, uygulama gibi eğitim öğretim çalışmalarına ve okulun diğer etkinliklerine alınamazlar.

Bu öğrencilerin, okulda ve eklentilerinde bulunduklarının anlaşılması halinde okul yöneticilerince derhal ilgili makamlara bildirilmesi zorunludur.

Haklarında kamu davası açılmış bulunan öğrenciler için gerekli hallerde aynı suçtan dolayı disiplin cezası işlemleri kamu davasının sonucu beklenmeden de yürütülebilir.

Hüküm giyen öğrencilerin okulla ilişkileri kesilir (Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkif Evlerinin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair Tüzüğün 9 ncu maddesi uyarınca ıslah evlerinde cezasını çekenlerden okullara devam edenlere bu hüküm uygulanmaz).

İlişiği kesilen öğrenciler isterlerse sınıf arkadaşları mezun olduktan en az iki öğretim yılı sonra okul dışından bitirme sınavlarına girebilirler.

Madde 2. Bu yönetmelik yayımlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Madde 3. Bu yönetmeliği Milli Eğitim Bakanı yürütür.

DUYURULAR :

T. C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
SAVUNMA SEKRETERLİĞİNDEN

I
KAMU KURULUŞLARI
VE
MİLLİ BERABERLİK

Hürriyet ve demokrasi prensiplerine dayanan Cumhuriyetimiz, milli beraberlik ve milli bütünlük konusunda, gerek vatandaşlar olarak, gerekse devlet ve hükümet organizasyonunu meydana getiren bütün organlar ve kuruluşlar olarak hepimize müşterek görevler yüklenmektedir.

Milli beraberlik ve milli bütünlük konusundaki Cumhuriyet görevlerimizi yerine getirebilmemiz için, 1) "fikir ayrılığı" hürriyetiyle ilgili konularla, 2) "fikir birliği"ni gerektiren konuların birbirlerinden titizle ayırt etmek zorundayız.

1) Fikir Hürriyetiyle İlgili Bellibaşlı Alanlar :

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Türk vatandaşları olarak hepimize temel haklar ve ödevler tanımıştır. Bu temel haklar ve ödevler açısından farklı görüşleri, farklı kanaatleri ve farklı hizmet ve çalışma pozisyonlarını benimsemek hakkına sahibiz.

a) Düşünce Hürriyeti :

Anayasamızın 20. maddesinde "düşünce ve kanaat hürriyeti" şöyle açıklanmıştır :

Anayasa, Madde 20 — Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir; düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim ile varsa başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklayabilir ve yayabilir.

Kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz.

Anayasamızın 11. Maddesinde ise, "düşünce ve kanaat hürriyeti" de dahil olmak üzere, Anayasa'da yer alan diğer bütün hak ve hürriyetlerden hiçbirinin kötüye kullanılamıyacağı belirtilmiştir. Anayasamızda bu konuda şöyle denilmektedir :

Anayasa, Madde 11 — (...) Bu Anayasa'da yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbirisi, insan hak ve hürriyetlerini veya Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne veya dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayrımına dayanarak, nitelikleri Anayasa'da belirtilen Cumhuriyeti ortadan kaldırmak kasdı ile kullanılamaz.

Anayasamızın 20. ve 11. maddeleri gereğince :

(1) Anayasamızca sağlanan ve teminat altında bulundurulan düşünce ve kanaat hürriyeti sayesinde, istediğimiz düşünceleri ve kanaatleri serbestçe seçecek ve bunları tek başına veya toplu olarak açıklayacağız.

(2) Düşünce ve kanaatimize uymayan diğer bütün düşünce ve kanaatlere hürriyet tanıyacağız. Kendi düşünce ve kanaatlerimize uymayan düşünce ve kanaatlere katılmasak bile, bunların da açıklanmasına saygı duyacağız.

(3) Kendi düşünce ve kanaatimize katılmayanlarla birlikte, tartışma hürriyetinden beraberce faydalanacağız.

(4) Düşünce ve kanaatlerini açıklamak istemeyenleri ve tartışmak istemeyenleri, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya ve tartışmaya zorlamıyacağız.

(5) İnsan hak ve hürriyetlerini ortadan kaldırmak amacı taşıyan düşünce ve kanaatleri benimsemiyeceğiz.

(6) Devletimizin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmak amacına hizmet eden düşünce ve kanaatleri benimsemiyeceğiz.

(7) Dil, ırk, sınıf, din ve mezhep bölücülüğüne yönelen düşünce ve kanaatleri benimsemiyeceğiz.

b) Vicdan ve Din Hürriyeti :

Büyük Atatürk'ün önderliği ile kurulmuş bulunan Cumhuriyetimiz, Anayasamızın 2. maddesi gereğince "lâiklik" prensibine dayanmaktadır. Büyük Atatürk'ün en çok önem verdiği prensiplerden biri olan lâiklik, 1) vicdan ve din hürriyetinden bütün vatandaşlar olarak serbestçe faydalanmamızı sağlar, 2) vicdanî ve dinî inanç ve kanaatlerimiz karşısında ayrım yapmadan hepimize eşit ve tarafsız olarak hizmet eden bir devlet işleyişini öngörür. İşte milletçe ve devletçe lâikliğin bu iki yönüne aynı titizlikle bağlı bulunmak görevindeyiz.

Anayasamızın, vicdan ve din hürriyetiyle ilgili maddesinde şöyle denilmektedir :

Anayasa, Madde 19 — Herkes, vicdan ve dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir.

Anayasamızın 2. maddesinde yer alan "lâiklik" prensibi ile 19. maddesinde yer alan vicdan ve din hürriyeti gereğince :

(1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak, istediğimiz vicdanî ve dinî inanç ve kanaatleri seçeceğiz.

(2) Kendi vicdanî ve dinî inançlarımıza ve kanaatlerimize uymayan inanç ve kanaatlerin benimsenmesine engel olmak amacındaki düşünce ve kanaatleri benimsemiyeceğiz.

(3) Devletimizin, vicdan ve din hürriyetini garanti altında tutan ve bu alanda bütün vatandaşlarımıza eşit ve tarafsız hizmette bulunan lâik devlet uygulamasını ve işleyişini değiştirmek amacı güden ideolojileri benimsemiyeceğiz.

(4) Vicdanî ve dinî inanç ve kanaat hürriyetinden serbestçe faydalanırken, Anayasamızın 11. maddesi gereğince, bu hürriyeti, insan hak ve hürriyetlerini veya devletimizin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmak amacıyle kullanmayacağız. Yine bu hürriyeti kullanırken, din ve mezhep bölücülüğüne yönelen ideolojileri benimsemiyeceğiz.

c) İç Politikada Farklı Görüşleri Benimseme Hürriyeti :

Anayasamızın 20. maddesi ile sağlanan düşünce ve kanaat hürriyetinden faydalanırken, şüphe yok ki, iç politikadaki çeşitli siyasî görüşleri benimsemek ve benimsememek hürriyetinden de faydalanacağız. Bu sırada Anayasamızın 55. maddesi ile sağlanan seçme ve seçilme hakkı dolayısiyle, kanunda gösterilen şartlara uyarak, yine farklı politik görüşlerimiz açısından bu hakkımızı da kullanacağız.

Anayasamız iç politikada farklı görüşlere sahip bulunma hürriyetimizi öylesine garanti altına almıştır ki, Anayasamızın 56. maddesiyle, bir yandan siyasi parti kurma ve usulüne göre partilere girip çıkma hakkı tanınmış, bir yandan da, siyasi partiler, demokratik siyasî hayatın vazgeçilmez unsurları kabul edilmiştir.

Anayasamız Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak hepimize farklı siyasi görüşleri benimseme hürriyeti tanıdığına göre :

(1) İç politikada istediğimiz siyasi görüşü serbestçe benimseyeceğiz.

(2) Beğendiğimiz siyasî görüşlerin de diğer vatandaşlar tarafından benimsenmesine saygı duyacağız.

(3) Ancak, Anayasamızın 11. maddesi gereğince, insan hak ve hürriyetleriyle, ülkemizin ve milletimizin bütünlüğüyle bağdaşmıyan veya din ve mezhep bölücülüğüne, dil, ırk ve sınıf bölücülüğüne yönelen siyasi görüşleri benimsemiyeceğiz.

ç) Toplantı Hak ve Hürriyetleri :

Anayasamızın 28. maddesine göre, düşünce ve kanaat hürriyetinden ve farklı siyasi görüşleri benimseme hürriyetinden istifade eden Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak, toplantı ve gösteri yürüyüşü yapmak hakkına sahip bulunmaktayız. Anayasamızın söz konusu maddesi şöyledir :

Anayasa, Madde 28 — Herkes, önceden izin almaksızın, silâhsız ve saldırısız toplanma ve gösteri yürüyüşü yapmak hakkına sahiptir.

Bu hak, ancak kamu düzenini korumak için, kanunla sınırlanabilir.

Öte yandan, toplantı hak ve hürriyetleri ile ilgili olarak, Anayasamızın 29. maddesiyle, herkese dernek kurma hakkı tanınmıştır :

Anayasa, Madde 29 — Herkes, önceden izin almaksızın, dernek kurma hakkına sahiptir. Bu hakkın kullanılışında uygulanacak şekil ve usuller kanunla gösterilir. Kanun, Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünün, milli güvenliğin, kamu düzeninin ve genel ahlâkın korunması maksadiyle sınırlar koyabilir.

Hiç kimse, bir derneğe üye olmaya veya dernekte üye kalmaya zorlanamaz.

Anayasamızın, toplantı hak ve hürriyetleriyle ilgili 28. ve 29. maddelerine göre :

(1) Silâhsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü yapmaya hakkımız vardır, buna karşılık, silâhlı ve saldırılı toplantı ve gösteri yürüyüşü yapmaya hakkımız yoktur.

(2) Dernek kurma hakkımız vardır, ama buna karşılık ülke ve millet bütünlüğüne, millî güvenliğe, kamu düzenine ve genel ahlâka zarar verici dernek faaliyetlerinde bulunmaya hakkımız yoktur. Ayrıca, kurulmuş derneklere üye olmaya veya üye olarak kalmaya kimseyi zorlayamayız.

(3) Anayasamızın 11. maddesine göre, toplantı ve gösteri yürüyüşleri hakkını ve dernek faaliyeti hakkını kullanırken, ülke ve millet bütünlüğüyle bağdaşmayan davranışlara da, insan hak ve hürriyetlerini ortadan kaldırmak amacı güden davranışlara da kalkışamayız, ayrıca, dil, ırk sınıf, din ve mezhep bölücülüğüne yönelen davranışları da benimseyemeyiz.

d) Çalışma Hürriyeti :

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, bellibaşlı alanlar olarak, memur, işçi, serbest meslek sahibi veya özel teşebbüs sahibi olarak, diledikleri alanda çalışma ve sözleşme hürriyetine sahiptirler. Anayasamızın 40. maddesinde şöyle denilmiştir :

Anayasa, Madde 40 — Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir.

Ayrıca Anayasamız, 36. maddesiyle mülkiyet ve miras haklarını garanti altına almış, 46. maddesiyle işçilere ve işverenlere sendika kurma hakkı tanımıştır. Yine Anayasamızın 47. maddesinde toplu sözleşme ve grev hakkı konusunda şöyle denilmiştir :

Anayasa, Madde 47 — İşçiler, işverenlerle olan münasebetlerinde, iktisadi ve sosyal durumlarını korumak veya düzeltmek amaciyle toplu sözleşme ve grev haklarına sahiptir. Anayasamızın bu maddelerine göre :

(1) Dilediğimiz alanda çalışacağız ve bu sırada, başka alanlarda çalışanların varlıklarına ve haklarına saygı duyacağız. Çalışma alanlarını birbirine karşı kışkırtmak biçimindeki sınıf bölücülüğüne sapmıyacağız.

(2) İşçilerimizin toplu sözleşme ve grev haklarını Anayasa ve demokrasinin en önemli haklarından biri olarak kabul edeceğiz, ama bu esnada, işverenleri çalışma hürriyetinden yoksun bırakmak ve ortadan kaldırmak amacı güden davranışları Anayasa ve demokrasiye aykırı davranışlar olarak değerlendireceğiz.

(3) Anayasamızca tanınan çalışma ve sözleşme hürriyetinden, sendika hürriyetinden, toplu sözleşme ve grev hakkından faydalanırken, Anayasamızın 11. Maddesinde yer alan hususlara dikkat ederek,insan hak ve hürriyetleriyle, ülke ve millet bütünlüğümüze aykırı bulunan veya dil, ırk, sınıf, din ve mezhep bölücülüğüne yönelen davranışlardan titizlikle sakınacağız.

2) "Fikir Birliği" ni, "Milli Beraberliği" Gerektiren Bellibaşlı Alanlar :

Demokrasinin sağladığı ve Anayasamızca garanti altında bulundurulan hak ve hürriyetlerden faydalanırken ve bu sırada, "fikir ayrılığı" hürriyetini, hizmet ve çalışma pozisyonlarında farklı durumlarda olabilmek imkânlarını kullanırken, Cumhuriyet vatandaşları olarak, milli beraberlik halinde olmamızı gerektiren alanların da neler olduğunu bilmek zorundayız. Çünkü, hürriyet ve demokrasiden faydalanabilmemiz için, hürriyet ve demokrasinin varlığını sağlayan müesseseleri, aramızdaki demokratik görüş ayrılıkları ne olursa olsun, hep birlikte, milli beraberlik hâlinde savunmamız ve korumamız lâzımdır.

a) Fikir Hürriyeti ve Demokrasi :

Demokrasinin varlığı için elzem bulunan fikir hürriyeti, vatandaşlar olarak hepimize, her konuda farklı fikirleri seçmek ve farklı fikirlerimiz dolayısiyle birbirimizle tartışmak hakkını vermektedir. Ancak, farklı fikirleri seçebilmemiz için "farklı fikirleri seçme hürriyeti" nin, yâni, "fikir hürriyeti" nin varlığına hep beraber muhtacız. Şu halde, aramızdaki fikir ve görüş ayrılıkları ne olursa olsun, bize farklı fikirleri benimseme ve aramızda bunları tartışma imkânını sağlıyan "fikir hürriyeti" ni ve şu halde demokrasiyi hep birlikte birleşerek, milli beraberlik hâlinde savunmamız ve korumamız lâzımdır.

Herhangi bir vatandaş, kendisinin bu konuda da farklı fikirde olmak hakkından istifade edebileceğini ve şu halde, fikir hürriyetinin ve demokrasinin milli beraberlik hâlinde korunması ve savunulması görevine katılmıyacağını ileri sürdüğü anda, insan mantığına da, bizzat kendisine de, hürriyet ve demokrasiye de ihanet etmiş bulunur. Çünkü, beraberce savunulmayan ve varlığı devam ettirilmeyen hürriyet ve demokrasi mevcut bulunamaz ve o takdirde de, hürriyet ve demokrasiden faydalanmak, fikir hürriyetinden faydalanmak mümkün olamaz.

Fikir hürriyeti ve demokrasi, milli beraberlik hâlinde korunacak müesseselerden biri olduğuna göre, bu müessese neye karşı korunacaktır?

(1) Fikir hürriyeti ve demokrasiye yönelen yıkıcılıklardan biri, bizzat fikir hürriyeti ve demokrasi çerçevesi içinde ortaya çıkabilir.

Demokratik görüş ayrılıklarımız sırasında, benimsemediğimiz görüşlere sahip olanların, kendi görüşlerini serbestçe açıklamalarına saygı duymak zorundayız. Eğer benimsemediğimiz demokratik görüşlerin açıklanmasına izin vermezsek, bu takdirde bizzat kendimiz, fikir hürriyeti ve demokrasiye karşı yıkıcılığa sürüklenmiş oluruz. Fikir hürriyeti ve demokrasiyi milli beraberlik hâlinde korumak görevinde ve zorunda olduğumuza göre, farklı demokratik görüşlerin açıklanmasına izin vermeyen davranışlardan kaçınmamız lâzımdır. Bu gibi davranışları, hürriyet ve demokrasiye bağlılığı dile getiren milli beraberlik tepkisi ile reddetmemiz gerekmektedir.

(2) Dikta ideolojileri de, fikir hürriyetine ve demokrasiye yönelen yıkıcılıklardır :

Dikta ideolojilerinin başlıcaları "komünizm" ve "faşizm" dir.

Komünizm, "komünist fikir" den başkasına varlık hakkı tanımaz ve kendi dikta sistemini kurduğu zaman, "komünist fikir"i, "benimsenmesi zorunlu tek fikir" hâline getirir, böylece de fikir hürriyetini ve demokrasiyi ortadan kaldırır.

Fikir hürriyetine ve demokrasiye düşman olan komünizm, demokrasi içinde faaliyet gösterip dikta hedefine ulaşmaya çalıştığı zaman, komünist fikirlere ve komünist örgütlenmelere de demokraside izin verilmesini ister. Böylece, demokrasiden faydalanıp, demokrasiyi sarsmak ve yıkmak amacını gerçekleştirmek ister.

Faşizm de, "faşist fikir" den başkasına hayat hakkı tanımaz ve kendi dikta sistemini kurduğu vakit fikir hürriyetini ve demokrasiyi ortadan kaldırarak, faşist kadronun görüşünü "benimsenmesi zorunlu tek görüş" haline getirir.

İşte bunun içindir ki, fikir hürriyetinden ve demokrasiden istifade ederek farklı görüşleri benimseyen bütün vatandaşlar, aramızdaki görüş ayrılıkları ne olursa olsun, hepimizi "fikir" ve "görüş ayrılığı hürriyeti"nden yoksun bırakmak amacındaki komünist ve faşist fikirlere karşı milli beraberlik hâlinde tepki göstermek görevindeyiz. Komünist ve faşist fikirleri yaymak isteyenler, milli beraberlik karşısında etkisiz kalırlar ve bu sayede diğer devlet tedbirleriyle bunların önlenmesi kolaylaşmış olur.

Ancak, komünist ve faşist fikirlerin karşısında milli beraberlik tepkisini sağlarken, dikkat olunacak son derece önemli bir nokta vardır : Komünizm, hem "faşist dikta ideolojisi"ne "faşist" damgasını vurur, hem de, demokratik çerçeve içindeki diğer bütün demokratik görüşlere "faşist" damgasını vurur. Komünizmi ve faşizmi milli beraberlik halinde reddederken bu noktayı önemle göz önünde bulundurmak gerekir.

b) Lâiklik :

Lâiklik de Milli Beraberlik halinde bağlı olunacak ve korunacak bir müessesedir. Çünkü Cumhuriyet vatandaşları olarak hepimize vicdan, din ve ibadet hürriyeti sağlayan Lâiklik prensibine, vicdani kanaatlerimiz, mezhep ve ibadet oranlarımız ne olursa olsun, hep birlikte muhtaçız. Şu halde Lâiklik prensibine Milli Beraberlik halinde bağlı bulunmak ve Lâikliği zedelemek veya yok etmek isteyen ideolojileri yine milli beraberlik halinde reddetmek görevindeyiz.

(1) Hürriyet ve Demokrasi çerçevesi içinde kendi vicdanî ve dinî pozisyonumuza uymayan bir başka vicdanî ve dinî kanaate varlık hakkı tanımazsak, Lâikliği ortadan kaldırmak amacındaki bir ideolojiyi benimsememiş olsak bile yine de Lâikliği ve dolayısiyle Hürriyet ve Demokrasiyi zedelemiş oluruz.

(2) Mezhepleri birbirine karşı kışkırtmak, Lâiklik prensibine, Hürriyet ve Demokrasiye aykırıdır. Çünkü Lâiklik, mezhepleri ne olursa olsun bütün Cumhuriyet vatandaşlarının vicdan ve din hürriyetinden serbestçe istifade etmesini öngören bir prensiptir. Lâikliği milli beraberlik halinde korurken, mezhep kışkırtmalarının her çeşidini de yine milli beraberlik halinde reddetmek görevindeyiz.

Mezhep kışkırtıcılığı faaliyeti, Lâikliğin Hürriyet ve Demokrasinin manasını kavrayamayanlarca ortaya konulabileceği gibi, Komünizm ideolojisi de mezheplere sızarak, bunları birbirlerine karşı kışkırtmaya çalışabilmek. Lâikliğe bağlılık konusundaki milli beraberlik görevini yerine getirirken Komünizmin mezhepleri birbirine karşı kışkırtması biçimindeki bölücülüğü bahsinde de uyanık olmak ve birbirimizi uyarmak zorundayız.

(3) Herkesi aynı din ve ibadet çerçevesi içine zorla sokan rejim "Dinî Diktatörlük", herkesi din ve ibadet hürriyetinden yoksun bırakan rejim "Dinsizlik Diktatörlüğü" dür. Her iki dikta ideolojisi de, Lâikliği, Hürriyet ve Demokrasiyi yok eder.

"Dinsizlik Diktatörlüğü" nü temsil eden ideoloji "Komünizm" dir. Komünizm Din ve Allah'ı, "İnsanları uyuşturan bir afyon" olarak kabul eder, herkesi dinsiz ve Allah'sız hâle getirmeyi Komünist rejimin görevi sayar. Bu bakımdan Komünizm, sadece felsefî plânda bir materyalizm değil, aynı zamanda bir siyasî dikta plânındaki bir materyalizmi temsil eder.

Vicdanî ve dinî kanaatlerimiz ne olursa olsun, mezhep ve ibadet oranlarımız ne olursa olsun, "Lâiklik" prensibini yok etmek, herkesi dinsiz ve Allah'sız yapmak amacındaki Komünist fikirleri, milli beraberlik halinde reddetmek görevindeyiz.

c) Devlete Bağlılık :

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak, Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı bulunmak sayesinde "Türk" üz ve "Türk vatandaşı" yız. Bu bakımdan, aramızdaki diğer bütün farklılıklar ve demokratik görüş ayrılıkları ne olursa olsun, hepimiz milli beraberlik halinde Türk Devletine bağlı olmak ve Türk Devletinin varlığını savunmak ve korumak görevindeyiz.

Vatandaşlık bağı ve Türk'lüğümüzle ilgili olarak Anayasamızın 54. maddesinde şöyle denilmektedir :

Anayasa, Madde 54 — Türk Devletine Vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk'tür.

Cumhuriyetimizde "Egemenlik" ise, Türk Vatandaşları tarafından meydana getirilen Türk Milletinindir. Anayasamızda bu konuda şöyle denilmektedir :

Anayasa, Madde 4 — Egemenlik Kayıtsız Şartsız Türk Milletinindir.

(...) Egemenliğin kullanılması hiçbir suretle belli bir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz.

Görülüyor ki, Türk Vatandaşları olarak bir yandan Türk Milletini, bir yandan Milletimizin organizasyonu olan Türk Devletini, bir yandan da Milli Egemenliği meydana getirmiş oluyoruz. Şu halde, bu bakımdan da, hep birlikte sahip bulunduğumuz ve ayrıca vatandaşı olduğumuz Türk Devletine Milli Beraberlikle bağlı olacağız. İşte Devletimize milli beraberlikle bu bağlılığımız Türk Devletinin "Demokratik Otorite" sinin ana kaynağı ve dayanağıdır.

Devlete milli beraberlik halinde bağlı bulunmanın bellibaşlı görevleri ise şunlardır :

(1) Vatandaşlarımızın herhangi birini veya bir bölümünü, herhangi bir yanlış ölçü veya değerlendirme yaparak "Türk" saymazsak, "Türk Devletine bağlılık" tan ayrılmış bulunuruz. Çünkü Türk Devleti, kendisine vatandaşlık bağı ile bağlı bulunan herkesi Türk kabul etmektedir. Şu halde, vatandaşlarımızı çeşitli tasniflere tabi tutarak bir kısmını Türk kabul etmemek biçimindeki fikir ve davranışları milli beraberlikle reddedeceğiz.

(2) Türk Devletinin demokratik otoritesi, vatandaşlar olarak, Türk Devletine bağlılığımızla meydana gelmektedir. Türk vatandaşları olarak hepimiz, Devletimizin bu demokratik otoritesinin sürekliliği ve güçlülüğü sayesinde güven ve huzur içinde yaşayabiliriz. Şu halde Devletimizin demokratik otoritesini zayıflatmak ve sarsmak amacı güden her türlü fikir ve davranışını yine milli beraberlik halinde reddetmemiz gerekmektedir.

(3) Devletimiz, Anayasamızın 4. maddesi gereğince "milli egemenlik" le idare edilmekte ve Anayasamızın 2. maddesinde Cumhuriyetimizin demokratik olduğu, demokrasi ile yönetildiği bildirilmektedir. Şu halde, milli egemenliğe ve demokrasiye aykırı bulunan bütün ideolojilere karşı Türk Devletinin varlığını savunmak görevindeyiz. Komünist dikta ideolojisi sınıf bölücülüğü yoluyla kendi dikta sistemine ulaşmaya çalışır. Faşist ideolojiler ise, milli egemenlik ve demokrasinin işe yaramadığı propagandalarıyla kendi dikta amaçlarına ulaşmak ister. Gerek komünist rejimlerde ve gerekse faşist rejimlerde milli egemenlik ve demokrasi ortadan kaldırılarak, kişilerin ve ekiplerin egemenliği ve diktatörlüğü kurulur. Şu halde komünizm ideolojisini, komünizmin sınıf bölücülüğü faaliyetlerini ve faşist görüşleri, milli beraberlik halinde reddederek, Cumhuriyetimizi bu açıdan korumak görevindeyiz.

ç) Milli Bütünlük :

Milletimizin varlığı ve bütünlüğü, yine milli beraberlik halinde bağlı olacağımız ve koruyacağımız temel müesseselerden biridir. Aramızdaki demokratik görüş ayrılıkları ne olursa olsun, milletimizin varlığına ve bütünlüğüne hep birlikte muhtaçız. Milletimizin varlığı ve bütünlüğü mevcut olmadığı takdirde, devletimizin varlığı da mev-

cut olamaz ve bu takdirde Türk Devletinin vatandaşı olmak imkanımız da kalmaz.

Anayasamızın 3. maddesinde şöyle denilmektedir :

Anayasa, Madde 3 — Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür.

Şu halde, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak, milletimizin varlığı ve bütünlüğü söz konusu olduğu zaman, aramızdaki bütün görüş ayrılıklarına rağmen, milli beraberlik halinde birleşmek ve milletimizin bütünlüğüne yönelen yıkıcılıkları ve bölücükleri beraberce reddetmek görevindeyiz.

(1) Milletimizi, ırk, sınıf, din ve mezhep açısından tasniflere tabi tutmak, bunların içinde bazı bölümlere üstünlük sağlamak veya bazı bölümlerini aşağı derecelerde saymak biçimindeki düşünce ve davranışlar, milli bütünlüğü bölücü düşünceler ve davranışlardır. Herhangi bir yıkıcı veya bölücü ideolojiden kaynaklanmasa bile, bu gibi düşünce ve davranışları milli beraberlikle reddetmek görevindeyiz.

(2) "Azınlık ırkçılığı" veya "çoğunluk ırkçılığı" biçimindeki fikirler ve davranışlar, milletimizin bütünlüğüne yönelen bölücülüklerdir. Milli bütünlüğü çeşitli yönlerden parçalamak amacı güden komünizm, "azınlık ırkçılığı" veya "çoğunluk ırkçılığı" gibi bölücülüklere de sızarak, bu bölücükleri yoğunlaştırmaya çalışabilmektedir. Busırada komünizm, "azınlık ırkçılığı"na sızarak tertemiz vatandaşlarımız olan ve tamamı Türk olan bazı vatandaşlarımızı "Kürt" diye isimlendirip, Türklüğe ve Türk devletine karşı kışkırtmaya, "çoğunluk ırkçılığı"na sızarak yine bazı vatandaşlarımızı bu defa da "Kürt" diye isimlendirilen vatandaşlarımıza karşı kışkırtmaya çalışmaktadır. Milli bütünlüğümüze karşı komünizmin giriştiği bu ırk bölücülüğü sırasında, çeşitli komünist ekollerin birbirleriyle ayrıca rekabet halinde bulundukları görülmektedir. Cumhuriyetimizin bütün vatandaşları olarak ırk bölücülüğü amacını güden her türlü fikir ve davranışları milli beraberlikle reddetmek en büyük görevlerimizden biridir.

(3) Milli bütünlüğümüze yönelen en önemli tehditlerden biri de "din ve mezhep bölücülüğü"dür. Milletimizi bu açıdan bölmek isteyenler, bir mezhebin üstünlüğünü iddia ederek veya diğer mezhebin ezildiğini ileri sürerek, mezhepler arasında devamlı sürtüşme ve mücadele ortamı yaratmak isterler. İşte komünizm, milli bütünlüğümüzün bu açıdan da zedelenmesi maksadiyle mezhep bölücülüklerine de sızarak, mezhepleri birbirine karşı kışkırtmaya çalışabilmektedir. Bu sırada komünizm, Alevi vatandaşlarımız arasına sızarak Sünni vatandaşlarımızın "sağcı, gerici, faşist" olduğunu, Sünni vatandaşlarımıza sızarak, bu defa da Alevi vatandaşlarımızın "solcu, komünist" olduğunu iddia ettirmekte, böylece her iki mezhep arasında ideolojik amaçlı bir "sağ - sol mücadelesi" yaratmaya çalışmaktadır.

Hangi mezhepten olursak olalım, hepimiz Cumhuriyet ve Anayasanın garanti altında tuttuğu vicdan ve din hürriyetine sahibiz, hepimiz yine Anayasamızın garantisi altında tam bir eşitlikle Türk Vatandaşlarıyız. Mezhep bölücülüğüne yönelenler ve hele mezhep bölücülüğü yönündeki komünizm kışkırtmasına alet olabilenler, milli bütünlüğümüzü sarsarak sonunda hepimizi hürriyetten yoksun bırakmak amacındadırlar. Milli bütünlüğümüz içinde bu bölücülüklerin barınabileceği ortam bırakmamak için, sözkonusu bölücülükleri milli beraberlik halinde reddetmek görevindeyiz.

(4) Sınıf bölücülüğü", milli bütünlüğümüzü sarsmak ve parçalamak amacını güden ve komünizm ideolojisi tarafından yürütülen bir bölücülüktür. Komünizmin giriştiği sınıf bölücülüğü sırasında milletimiz, "ezenler - ezilenler" veya "sömürenler - sömürülenler" diye iki sınıfa bölünmek istenmektedir. Yine bu komünist bölücülükler sırasında, özel teşebbüs ve mülkiyet hakkını ortadan kaldıracak olan hürriyetsiz ekonomi düzenlerine ait propagandalara girişilmektedir. Ve yine bu sırada, komünizmin siyasi, diktatörlük, ekonomik diktatörlük ve dinsizlik diktatörlüğü ile ilgili bir ideoloji olduğu kitlelerden gizlenmeğe çalışılmakta ve "sınıf mücadelesi"nin "emekçilerin çıkarları", "emekçilerin özgürlüğü" açısından yürütüldüğü ileri sürülmektedir.

Komünizm, hakikatte emekçilerin, işçilerin bütün hak ve hürriyetlerini ortadan kaldıran bir sistemdir. Komünizm, işçilere, komünist diktatörlüğün görüşünü zorla benimsetir, böylece işçiyi fikir hürriyetinden yoksun bırakır. Komünizm, işçilere dinsizliği ve Allahsızlığı zorla kabul ettirir, böylece işçiyi vicdan ve din hürriyetinden yoksunsun bırakır. Komünizm, işçileri diktatörlüğün gösterdiği yerde, gösterdiği işte zorla çalıştırır, böylece işçiyi, sendika, toplu sözleşme ve grev haklarından yoksun bırakır.

Komünizm, "sınıf bölücülüğü" ve "sınıf mücadelesi" yolundaki propaganda, kışkırtma ve eylemler sırasında, bu bölücülüklere katılan bazı işçilere, bazı öğrencilere, bazı aydınlara ve bazı vatandaşlara "devrimci" adını vermeye çalışır.

Komünizmin sınıf bölücülüğü ve sınıf mücadelesi, hem milli bütünlüğümüzü parçalamaya, hem de bütün demokratik hürriyetlerle birlikte Türkiye Cumhuriyetini ortadan kaldırmaya yönelmiş faaliyetlerdir. Bu komünizm bölücülüğüne karşı, milli beraberlik halinde uyanık bulunmak ve bütün vatandaşlar olarak birbirlerimizi sürekli olarak uyarmak görevindeyiz.

d) Yurt Bütünlüğü :

Yurt bütünlüğü, millet bütünlüğüyle birlikte, Türk Devletinin varlığını sağlamaktadır. Hürriyet ve demokrasiden faydalanan Türk vatandaşı olarak yaşabilmemiz için, üzerinde yaşayacağımız Türk vatanına hep beraber muhtacız. Şu halde aramızdaki görüş ayrılıkları ne olursa olsun, Türk vatanına hep birlikte bağlı bulunmak ve yurt bütünlüğüne yönelecek tehditleri yine hep birlikte reddetmek görevindeyiz.

Anayasamızın 3. maddesi Türk Devletinin, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğuna önemle temas etmektedir. Ayrıca Anayasamızın, 54. maddesinde, vatana bağlılık konusunda şöyle denilmektedir.

Anayasa, Madde 54 (4. Paragraf) — Hiçbir Türk vatana bağlılıkla bağdaşmıyan bir eylemde bulunmadıkça, vatandaşlıktan çıkarılamaz.

Anayasamızın bu hükmü de gösteriyor ki, Türk vatandaşları olarak hepimiz vatana bağlılık sayesinde Türk vatandaşıyız. Vatana bağlılıkla bağdaşmayan davranışlar, sadece reddedilecek davranışlar değil, aynı zamanda, vatandaşlıktan çıkarılmayı gerektiren davranışlardır.

Vatana bağlılık, vatanın tamamını sevmek, tamamına bağlı olmak demektir. Vatana bağlılık, sınırlarımızdan vatanımıza yönelecek saldırılara karşı vatanı hep birlikte savunmak görevini meydana getirir. Vatana bağlılık Milli bünyemize sızabilecek ideolojilerin vatan bölücülüğüne karşı, Milli beraberlik halinde tepki göstermeyi de yine görev haline getirir.

(1) Irk, sınıf, din ve mezhep bölücülüğü biçiminde ortaya çıkabilen ideolojik faaliyetler, bir yandan da ülke bütünlüğüne yönele tehditlerdir. Bu gibi bölücülükleri reddetmek konusunda hepimiz "Fikir Birliği" halinde olmak zorunda ve görevindeyiz.

(2) "Azınlık Irkçılığı" veya "Çoğunluk Irkçılığı" biçiminde yürütülebilecek ideolojik faaliyetler hem Millet bütünlüğünü, hem de ülke bütünlüğünü sarsmak ve parçalamak isteyen faaliyetlerdir. Vatanın bir bölümünü ülke bütünlüğünden koparmak amacı güden "Bölgecilik" biçimindeki faaliyetler, yine ülke varlığına ve bütünlüğüne yönelen tehditlerdir.

Komünizm ideolojisi, "Irk Bölücülüğü" veya "Bölgecilik" biçimindeki faaliyetleri oluşturmak ve bu yolda sürekli kışkırtmalara girişmek konusuna büyük önem verir. Ayrıca çeşitli Komünist ekoller bir yandan birbirleriyle rekabet ederlerken, bir yandan da "Irk Bölücülüğü" ve "Bölgecilik" biçimindeki yıkıcı ve bölücü faaliyetlerde bulunmak konusunda da birbirleriyle rekabetlere girişirler.

Ülke bütünlüğüne yönelen bu tehditlere karşı Milli beraberlik halinde tepki göstermemiz sayesinde, bu gibi bölücülüklere girişenler, barınamayacakları milli ortamlarla karşı karşıya gelmiş bulunurlar. Milli beraberliğimiz sayesinde güçlenen demokratik Devlet Otoritesi ise, böylesine milli ortamlarda söz konusu bölücü faaliyetleri daha kolaylıkla önlemek imkânına kavuşur.

e) Ordu - Millet Beraberliği :

Türk Ordusu, sınırlarımızda yönelebilecek saldırılara karşı Devletimizin, ülke ve millet bütünlüğümüzün savunulması için gece gündüz görev başındadır. Vatan savunması için sürekli olarak görev başında bulunan Türk Silahlı Kuvvetlerine, Milli beraberlik halinde yine sürekli olarak destek olmak ve güç vermek hepimizin müşterek görevidir.

Düşman ideolojilerin milli bünyemize sızarak ve Yurdumuz üzerinde girişebilecekleri ortamı yaratmak hususundaki görevimiz ise Türk Ordusunun sınırlarımızı korumak konusundaki görevi bölücü faaliyetlerin önlenmesi maksadiyle Türk Ordusunun da tedbir uygu-

lamalarına ihtiyaç duyulduğu zaman, bu görevi ifa eden Ordumuzu yine milli beraberlik halinde desteklemek görevindeyiz.

Anayasamızın 60. maddesi, bütün Türk vatandaşları olarak hepimizi vatan hizmeti ile görevlendirmiştir.

Anayasa, Madde 60 — Vatan hizmeti her Türk'ün hakkı ve ödevidir.

Vatan hizmeti konusunda, sınırlarımızı gece gündüz, sürekli olarak korumak görevini yerine getiren Türk Silahlı Kuvvetlerini, vatan hizmeti ile görevli kılan Türk Vatandaşları olarak, Milli beraberlik halinde ve en yüksek güven ve saygı duygularıyla kucaklamak görevindeyiz.

Cumhuriyetimizin kuruluşuna önderlik etmiş bulunan büyük Atatürk, Ordu - Millet birliği'ne büyük önem vermiştir.

Atatürk (Şubat, 1924) : "Türkiye Cumhuriyeti yalnız iki şeye güvenir : Biri, Millet kararı, diğeri, en elim ve müşkil şerait içinde dünyanın takdiratına bi-hakkın kesbi liyakat eden Ordumuzun kahramanlığı."

Atatürk (Kasım, 1927) : "Ordumuz, Türk birliğinin, Türk kudret ve kabiliyetinin çelikleşmiş ifadesidir."

f) Atatürkçülük :

Büyük Atatürk'ün, bugün geçerli olan ve daima geçerli olacak olan görüş ve prensipleri, Cumhuriyet ve demokrasimizi yaşatmak ve güçlendirmek konusundaki görevlerimiz sırasında en sağlam dayanaklarımızdır. İşte bunun içindir ki, demokratik görüş ayrılıklarımız ne olursa olsun, "Atatürk"ün görüş ve prensiplerine bağlı olmak demek olan "Atatürkçülük", milli beraberlik halinde benimsenecek ve korunacak bir konudur.

(1) Büyük Atatürk, ırk, sınıf, din ve mezhep tasniflerine tabi tutulmadan, bütün vatandaşlarımıza "Türk" niteliğinin verilmesine ve milli beraberliğin bu anlayışla meydana getirilmesine büyük önem vermiştir.

Büyük Atatürk'ün, "Türk vatandaşlığı şuuru"na dayalı bu milli birlik ve milli beraberlik anlayışını benimseyen her Türk, milletimizi, ırk, din ve mezhep açısından parçalamak isteyecek bölücüleri ve yine milletimizi sınıf açısından bölmek isteyecek komünizm faaliyetlerini açık ve kesin olarak reddetmek görevimizdir.

Milli birlik duygusuna en büyük önemi veren Atatürk, bu konuda şunları ifade etmiştir :

Atatürk : Milli birlik duygusunu mütemadiyen ve her türlü vasıta ve tedbirlerle besleyerek inkişaf ettirmek milli ülkümüzdü (1933)

Milletçe ve Devletçe, Atatürkçülüğün gereği olarak sadece milli birlik ve beraberlik halinde olmakla yetinmeyeceğiz. Aynı zamanda milli birlik ve beraberliğimizi sürekli olarak geliştirmek ve güçlendirmek görevini yerine getireceğiz.

(2) Büyük Atatürk, "Halk" ve "Millet" kavramlarının, birbirine rakip anlayışlar halinde kullanılmasını kabul etmemiş, bu iki kavramın birbirini kucaklıyan iki kavram halinde kullanılmasına önem vermiştir :

Atatürk : Türkiye Cumhuriyetini kuran Türk halkına, Türk milleti denir. (Türk tarihi, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Atatürkçülük, Genelkurmay Başkanlığı 50. Yıl Yayını, sayfa 308).

Milli beraberlik görevlerimizi yerine getirirken, aynı zamanda "halkımızın beraberliği" halinde bulunacağız. Milletimizin ve halkımızın bütünlüğüne bağlılık açısından, görevlerimizi yerine getirirken, özellikle, komünizm ideolojisi tarafından "halk" kavramının bir sınıf bölücülüğü vasıtası olarak kullanılması gayretlerini millet ve halk bütünlüğüyle reddediyoruz.

(3) Büyük Atatürk, "din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması" prensibini, lâikliğin en önemli prensiplerinden biri olarak değerlendirmiş ama cumhuriyetimizin din ve vicdan hürriyetini garanti altında tutmasını lâikliğin yine en önemli prensiplerinden biri olarak görmüştür. Büyük Atatürk bir yandan "din zorbalığı" ve "din diktatörlüğü"nü reddetmiş, bir yandan da, "dinsizlik zorbalığı"nı ve "dinsizlik diktatörlüğü"nü reddetmiştir. Büyük Atatürk bu konuda şunları ifade etmiştir :

Atatürk : Din bir vicdan meselesidir. Herkes vicdanının emrine uymakta serbesttir. Biz sadece din işlerini, devlet ve millet işleriyle karıştırmamaya çalışıyoruz.

... Biz, ne bolşevik ne de komünist, ne biri, ne diğeri olamayız. Çünkü biz, milliyetperver ve dinimize hürmetgârız. (Aralık, 1922; Türk Tarihi, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Atatürkçülük, Genelkurmay Başkanlığı 50. Yıl Yayını S. 318).

(4) Büyük Atatürk, hürriyet ve demokrasi esaslarına, insan hak ve hürriyetlerine tamamen uygun bulunan karma ekonomi anlayışı içinde, ekonomik hayatta devletçiliğe de önem vermiş, ama, sosyalizmin ve komünizmin, teşebbüs hürriyetini ve mülkiyeti ortadan kaldıran uygulamalarını reddetmiştir :

Atatürk : Bizim, takribini uygun gördüğümüz devletçilik prensibi, bütün üretim ve dağıtım araçlarını fertlerden alarak, milleti büs bütün başka esaslar içinde düzenlemek amacı güden, özel ve kişisel ekonomik teşebbüs ve faaliyete meydan bırakmayan sosyalizm prensibine dayalı, kollektivizm, komünizm gibi bir sistem değildir (Türk Tarihi, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Atatürkçülük, Genelkurmay Başkanlığı 50. Yıl yayını S. 328).

Atatürk; Türkiye'nin tatbik ettiği devletçilik sistemi, ondokuzuncu asırdan beri sosyalizm nazariyelerinin ileri sürdükleri fikirlerden alınarak tercüme edilmiş bir sistem değildir. Bu, Türkiye'nin ihtiyaçlarından doğmuş, Türkiye'ye has bir sistemdir. Devletçiliğin bizce manası şudur : Fertlerin hususi teşebbüslerini ve şahsi faaliyetlerini esas tutmak, fakat büyük bir milletin ve geniş bir memleketin bütün ihtiyaçlarını ve çok şeylerin yapılmadığını gözönünde tutarak memleket iktisadiyatını devletin eline almak (Söylev ve demeçler Atatürk, c. II s. 262).

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, görevleri ve kuruluşları olarak, Atatürkçülüğe milli beraberlik halinde bağlı bulunmak açısından da, özel teşebbüs hürriyetine karşı yürütülebilecek sosyalist ve komünist propagandaları ve faaliyetleri reddetmek görevindeyiz.

(5) Büyük Atatürk, Kurtuluş Savaşının kazanılmasından sonra kurulmuş bulunan yeni Türkiye Cumhuriyetinde girişilen inkılâpçılık ve yeni deyimle devrimcilik hamleleri sırasında, milletin bütünlüğüne ve birliğine önem vermiş ve milli beraberlikten güç almıştır.

Büyük Atatürk, milleti sınıflara bölen, din ve ibadet hürriyetini ortadan kaldırmak, fikir hürriyetini yok etmek ve özel teşebbüs hakkına son vermek amacındaki komünist ve sosyalist ideolojilerin "devrimcilik" anlayışını açık ve kesin olarak reddetmiştir. Atatürk inkilâpçılığına, Atatürk devrimciliğine milli beraberlik halinde bağlı olan Türk vatandaşları olarak, komünizm "devrimcilik" konusundaki propaganda ve faaliyetlerini yine milli beraberlik halinde reddetmek görevindeyiz.

(6) Atatürkçülük milli beraberlik halinde cumhuriyetçiliği gerektirir. Çünkü Atatürk'ün en büyük eseri Türkiye Cumhuriyeti'dir. Milletçe ve Devletçe, Cumhuriyete bağlı olmak ve Cumhuriyeti korumak en önemli görevimizdir.

Atatürk, hürriyet ve demokrasi prensiplerine uymayan her türlü rejimi reddetmiş ve böylece cumhuriyetimizin, aynı zamanda komünist, faşist ve diğer dikta çeşitlerine karşı korunmasını öngörmüştür. Komünist, faşist veya diğer dikta çeşitlerinin her türlü propaganda ve faaliyetlerini milli beraberlik halinde reddetmemiz, aynı zamanda Atatürkçülük açısından da bir cumhuriyet görevidir.

Büyük Atatürk, cumhuriyetimiz ve cumhuriyetimizin güçlendirilmesi konusunda şunları ifade etmiştir :

Atatürk : Türk ulusunun yaratılış ve şiarına en uygun olan idare Cumhuriyet idaresidir (Söylev ve Demeçler, Atatürk, c. III. s. 75)

Atatürk : Biz doğrudan doğruya milliyetperveriz. Türk Milliyetçisiyiz. Cumhuriyetin dayanağı Türk topluluğudur. Bu toplumun fertleri Türk Kültürü ile ne kadar dolu olursa, o topluluğa dayanan cumhuriyet de o kadar kuvvetli olur (Türk Tarihi, Türk Silahlı Kuvvetleri, Atatürkçülük, Genelkurmay Başkanlığı, 50. Yıl yayını s. 300).

(7) Büyük Atatürk, Türkiye Cumhuriyetinin, Türk Milliyetçiliğine bağlı olarak güçlendirilmesini ve "muasır medeniyet seviyesi"nin üzerine çıkarılmasını istemiştir. Türk Milliyetçiliğine büyük önem veren Atatürk, Türk vatandaşı olan ve "Ne Mutlu Türküm" diyen herkesin "Türk" olarak kabul edilmesini öngörmüş, milletimizi bölmek amacı güden dil, ırk, sınıf, din ve mezhep bölücülerini kesinlikle reddetmiştir :

Fikir hürriyetinden faydalanmayı Türk Milliyetçiliği için gerekli bulan, ama cumhuriyetimizin, ülke ve millet bütünlüğümüzün milli beraberlik halinde savunulması konusunda hepimizin fikir birliği içinde bulunmamızı isteyen Atatürk, milliyetçiliği yok etmek amacı güden ideolojileri ve komünizmi yine kesin olarak reddetmiştir.

II
KAMU KURULUŞLARINDA TARAFSIZLIK VE CUMHURİYETE BAĞLILIK

Cumhuriyetin temel kuruluşları, "Eşit ve tarafsız hizmet anlayışı"nda olsun, "Yıkıcı ve Bölücü ideolojileri reddetmek" konusunda olsun, iki büyük titizlik içinde bulunmak görevindedirler.

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, ırk, sınıf, din, mezhep, siyasi düşünce ve felsefi inanç ayrımı gözetilmeksizin, topyekün Türk Milletini, Millet bütünlüğünü meydana getirmektedir. İşte, Cumhuriyetimizin temel kuruluşları olan yasama, yürütme ve yargı organları, bu Millet bütünlüğüne eşit ve tarafsız hizmette bulunmak görevindedir.

Ayrıca, gerek Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlar olarak, gerekse Cumhuriyetin temel kuruluşları olarak, Devletimize, Demokrasimize, ülke ve Millet bütünlüğümüze Milli beraberlik halinde bağlı bulunmak görevindeyiz.

Devlete, Demokrasiye, ülke ve Millet bütünlüğüne bağlılık halindeki milli beraberlik, Cumhuriyetimizin demokratik otoritesinin kaynağı ve dayanağıdır. Eşit ve tarafsız hizmet anlayışına hassasiyetle bağlı olan Cumhuriyetin temel kuruluşları ise, Millet ve Devlet dayanışmasını ve beraberliğini sağlar ve güçlendirir. Böylece, Cumhuriyetimizin temel kuruluşlarının eşit ve tarafsız hizmet anlayışı, demokratik otoritenin sağlanmasında ve güçlendirilmesinde büyük önem taşır. Öte yandan, Devletimize demokrasimize, ülke ve millet bütünlüğümüze yönelebilecek yıkıcı ve bölücü ideolojilerin reddeden milli beraberlik, söz konusu ideolojilere karşı Cumhuriyetin temel kuruluşlarının demokratik otoritesine güç katar. Ancak bu konuda, Cumhuriyetin temel kuruluşları da, yıkıcı ve bölücü ideolojileri reddetmek ve bunları bünyesinde asla barındırmamak suretiyle bütün vatandaşlarımıza örnek olmak görevindedir. Böylece, Cumhuriyetin temel kuruluşlarınca bu görevin yerine getirilmesindeki titizlik de demokratik otoritenin sağlanmasında ve güçlendirilmesinde yine büyük önem taşımaktadır.

1) Vatandaşlara eşit ve tarafsız hizmet ve kamu kuruluşları :

Kamu Kuruluşları, iç politikadaki görüş ayrılıkları ne olursa olsun, bütün vatandaşlarımıza eşit ve tarafsız hizmette bulunmak görevindedir. Yine Kamu Kuruluşları, dil, ırk, sınıf, din, mezhep ve felsefi inanç ayrımı yapmadan, bütün vatandaşlarımıza karşı eşit ve tarafsız hizmet anlayışı içinde bulunmak görevindedir.

Türk Devletinin ve Kamu Kuruluşlarının sahibi, Türk Milletinin bir bölümü değil, Türk Milletinin bütünlüğüdür. Bunun içindir ki kamu kuruluşları, Türk Milletinin bütünlüğü içindeki demokratik farklılıklar ne olursa olsun, bu farklılıkları asla düşünmeden, Türk Milletinin bütünlüğüne hizmet etmek durumundadır.

Anayasamızın 54. maddesi, Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı bulunan herkesi "Türk" kabul etmiştir.

Anayasa, madde 54 — Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk'tür.

Şu halde bütün kamu kuruluşları, aralarındaki demokratik farklılıklar ne olursa olsun, bütün vatandaşlarımızı Türk olarak kabul edecek ve hepsine Türk olarak eşit ve tarafsız hizmette bulunacaktır.

Esasen Anayasamızın 12. maddesi, bütün vatandaşlarımızın "Eşit" olduğunu, kanun önünde ve dolayısıyle kamu kuruluşları önünde "Eşit" olduğu prensibini açıklıkla ifade etmiştir :

Anayasa, Madde 12 — Herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefi inanç ve mezhep ayrımı gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Şüphe yok ki, kamu kuruluşlarının bütün vatandaşlarımızın eşit ve tarafsız hizmette bulunmak görevi, kamu kuruluşlarında yer alan yöneticiler, görevliler ve diğer bütün personel tarafından yerine getirilecektir. Şu halde kamu kuruluşlarının bütün yöneticileri, bütün görevlileri ve bütün personeli, vatandaşlarımız arasındaki demokratik farklılıkları asla araştırmadan veya bu farklılıklara asla bakmadan, hepsine eşitlik ve tarafsızlık prensipleri çerçevesi içinde hizmet edeceklerdir. Bu eşitlik ve tarafsızlık prensibinden ayrılan ve vatandaşlarımıza siyasî görüş ayrılıkları ve diğer demokratik farklılıkları açısından ayrı ayrı muamelede bulunmaya kalkışan bir kamu yöneticisi, bir kamu görevlisi ve bir kamu personeli, kamu kuruluşu mensubu olmak, milletin ve devletin görevlisi bulunmak niteliğinden uzaklaşmış bulunur.

Kamu kuruluşlarının eşit ve tarafsız hizmet anlayışı ve uygulaması sayesinde, vatandaşların bütün kamu kuruluşlarına olan sevgi, bağlılık ve güven duyguları artar, devlete milli beraberlik halinde bağlılık duyguları yoğunlaşır ve bunların sonucu olarak da demokratik otoritenin güçlenmesi sağlanır.

Ayrıca, kamu kuruluşlarının eşit ve tarafsız hizmet anlayışı ve uygulaması sayesinde, vatandaşlarımız, demokratik görüş ayrılıkları ve diğer demokratik ayrılıklar esnasında kendilerine hiçbir zararın yönelmiyeceğine güvenirler. İşte bu güven dolayısiyle de, "demokratik hak ve hürriyetlerden faydalanma ortamı" güçlenir. Bu ise, demokrasinin güçlenmesi demektir.

Kamu kuruluşlarının vatandaşlarımıza eşit ve tarafsız bulunma görevi açısından :

a) Kamu kuruluşları yöneticileri, görevlileri ve personeli olarak vatandaşlarımızın tamamına Türk olarak eşit ve tarafsız hizmetlerde bulunacağız.

b) Kamu kuruluşları yöneticileri, görevlileri ve personeli olarak eşit ve tarafsız hizmet titizliğimiz sayesinde bizzat kamu kuruluşunun itibar ve demokratik otoritesinin güçlendirilmesini sağlamış olacağız.

c) Kamu kuruluşları yöneticileri, görevlileri ve personeli olarak, yine eşit ve tarafsız hizmet anlayışımız sayesinde, devlet - millet dayanışmasını ve beraberliğini, böylece de, genel plânda, Cumhuriyetimizin demokratik otoritesini güçlendirmiş olacağız.

ç) Kamu kuruluşları yöneticileri, görevlileri ve personeli olarak eşit ve tarafsız hizmet prensibine bağlılığımız sayesinde, vatandaşlarımızın demokratik hak ve hürriyetlerden yoğunlaşan güven duyguları ile faydalanmalarını, böylece de demokrasinin güçlenmesin sağlamış bulunacağız.

2) Kamu Kuruluşunun, Kendi Personeline Karşı Tarafsız ve Eşit İşlem Görevi :

Kamu kuruluşlarındaki yöneticiler, görevliler ve diğer bütün personel, vatandaşlarımıza eşit ve tarafsız hizmette bulunmak görevini yerine getirirken, bizzat kamu kuruluşu da, kendi bünyesindeki yöneticilere, görevlilere ve diğer bütün personele eşit ve tarafsız işlemlerde bulunmak görevinde olacaktır.

Bu bakımdan kamu kuruluşu, kendi bünyesindeki yöneticiler, görevliler ve diğer personel arasında demokratik ayrılıkların ve farklılıkların neler olduğunu araştırmak ve bu demokratik ayrılık ve farklılıklara göre ayrı ayrı işlemlerde bulunmak yoluna asla sapmıyacaktır.

Kendi bünyesine karşı eşit ve tarafsız işlem titizliği içinde bulunmayan bir kamu kuruluşunun, artık, vatandaşlarımıza eşit ve tarafsız hizmet titizliği içinde bulunması mümkün olamaz.

Öte yandan, hepsi birer kamu kuruluşu olan öğretim kuruluşlarında, yönetici, görevli ve diğer personelden ayrı olarak bir de öğrenci kitlesi mevcuttur. İşte öğrenimlerini kamu kuruluşu olan öğretim kuruluşlarında sürdüren öğrenci kitlesine karşı eşit ve tarafsız işlem titizliği içinde bulunmak da en önemli görevlerden biridi-

3) Kamu Kuruluşları ve İç Politika Karşısında Tarafsızlık :

Kamu kuruluşları bir yandan vatandaşlarımıza, bir yandan da bizzat kendi bünyeleri içinde yer alan yönetici, görevli ve diğer personele karşı eşit ve tarafsız hizmette ve işlemde bulunmak görevini yerine getirirken, aynı zamanda, kamu kuruluşu içinde iç politika gruplaşmalarına veya tartışmalarına asla müsaade etmemek görevindedirler.

Kamu kuruluşu içinde iç politika gruplaşmalarına veya tartışmalarına yol açıldığı takdirde, bu gruplaşmaların içinde yer alan yönetici, görevli ve diğer personelin, hem vatandaşlarımıza karşı eşit ve tarafsız hizmette bulunması, hem de, kamu kuruluşu içinde birbirlerine karşı eşit ve tarafsız işlemde bulunmaları artık mümkün olamaz

Anayasamız, kamu hizmetlerinde, ödevin gerektirdiği niteliklerden başka hiç bir ayrım yapılmamasını öngörmüştür :

Anayasa Madde 58 — Her Türk kamu hizmetlerine girme ve çıkma hakkına sahiptir.

Hizmete alınmada, ödevin gerektirdiği niteliklerden başka hiç bir ayrım gözetilemez.

Anayasamızın bu hükmü açısından da, kamu kuruluşlarında yöneticilere, görevlilere ve diğer personele ayrım gözetilerek ve bu arada iç politika görüşleri açısından ayrım gösterilerek işlem yapılamaz. Bu bakımdan da, kamu kuruluşları içinde iç politika gruplaşmalarına ve iç politika tartışmalarına asla göz yumulamaz.

Anayasamızın 119. maddesi ise, vatandaşlar arasında, görevlerin yerine getirilmesi sırasında siyasî kanaatlerinden dolayı herhangi bir ayrım yapılamıyacağı üzerinde önemle durmuştur :

Anayasa Madde 119 — (...) Memurlar ve kamu iktisadî teşebbüslerinde çalışanlar, görevlerini yerine getirirken, vatandaşlar arasında siyasî kanaatlerinden dolayı herhangi bir ayrım yapamazlar.

Kamu kuruluşlarındaki görevlilerin vatandaşlara karşı benimsemek zorunda oldukları bu tarafsızlık, bizzat kamu kuruluşu içinde iç politika tartışmalarından titizlikle sakınmak sayesinde sağlanabilir.

Diğer taraftan hepsi birer kamu kuruluşu olan öğretim kuruluşları çatısı altında öğrenimlerini sürdüren öğrenci kitleleri, kendilerine aralarında hiçbir ayrım gözetilmeksizin eşit ve tarafsız işlemlerde bulunulması esnasında, bizzat kendileride, öğretim kuruluşu içinde iç politika ayrılıkları ile ilgili gruplaşmalara ve tartışmalara kalkışmak görevindedirler. Esasen, öğretim kuruluşları yöneticileri ve öğretim üyeleri öğrenci kitlesine dahil bütün öğrencileri Türk olarak kabul edip, hepsine tarafsız yönetim ve tarafsız öğretim hizmetlerinde bulunurlarken, kendilerine emanet edilen öğrenci kitlesi içinde, kamu kuruluşu tarafsızlığı ile bağdaşmayan politik bölünmeler, gruplaşmalar ve tartışmalar yaratılması biçimindeki davranışlara da engel olmak görevindedirler.

Kısaca özetlemek gerekirse Türkiye Cumhuriyetinin kamu kuruluşlarıyla ilgili görevlerimiz sırasında :

a) Hürriyet ve demokrasinin gereği olarak, Türk Vatandaşlığı pozisyonumuz esnasında, fikir hürriyetinden, fikir ayrılığı hürriyetinden ve tartışma hürriyetinden istifade edeceğiz.

b) Kamu kuruluşlarında görevli bulunmak ve kamu kuruluşları çatısı altında görevlerimizi yerine getirmek esnasında ise, demokrasinin sağladığı politik görüş ayrılıklarımızı asla ortaya koymayacak ve iç politika karşısında tarafsız olmak görevinde bulunduğumuzu bileceğiz.

c) Kamu kuruluşu olarak vatandaşlarımıza eşit ve tarafsız hizmette bulunmak görevimizi yerine getirirken bizzat kamu kuruluşu içinde yer alanlara karşı da yine eşit ve tarafsız işlemlerde bulunmak görevinde olduğumuzu bileceğiz.

4) Yıkıcı ve Bölücü İdeolojiler Karşısında Kamu Kuruluşlarının Görevi :

Cumhuriyetimize, demokrasimize, ülke ve Millet bütünlüğümüze yönelecek yıkıcı ve bölücü tehditleri, aramızdaki demokratik görüş ayrılıkları ne olursa olsun, milli beraberlik halinde reddetmek görevindeyiz. Çünkü, demokratik hak ve hürriyetlerden yararlanabilmek için Cumhuriyetin, demokrasinin, ülke ve milletin varlığına ve bütünlüğüne hep beraber muhtacız.

Bu sebeple, yıkıcı ve bölücü ideolojilere ait fikir ve faaliyetlerin milli bünyemizde barındırılmamasını sağlayacak olan bir uyanıklık ortamını devam ettirmek ve güçlendirmek, hepimiz için görevdir. Bu görevi yerine getirmemiz sayesinde, Cumhuriyetimizin demokratik otoritesi daha da güçlenir. Ve bu güç sayesinde ise, yıkıcı ve bölücü ideolojilere karşı Devletimizin Kamu Kuruluşları tarafından uygulanan tedbirlerine müessiriyet kazandırılır.

İşte bu çerçeve içinde, kamu kuruluşları da, bizzat kendi bünyelerinde, yıkıcı ve bölücü ideolojilere ait fikir ve faaliyetleri asla barındırmamak, böylece de, bu konuda Milletimize hem örnek olmak hemde güven vermek görevindedirler.

Demokratik görüş ayrılıkları Cumhuriyete, demokrasiye, ülke ve Millet bütünlüğüne aykırı olmayan görüşlerdir. Kamu Kuruluşu bütün yöneticileri, görevlileri ve personeli ile birlikte, bu demokratik görüş ayrılıkları karşısında taraf tutmayan kuruluşlar olmak görevindedirler.

Ancak yıkıcı ve bölücü ideolojilere ait görüşler ise, Cumhuriyetimizi demokrasimizi, ülke ve Millet bütünlüğümüzü sarsmak amacındaki görüşler olduğu için, anti demokratik görüşlerdir. Bu sebeple yıkıcı ve bölücü ideolojiler karşısında tarafsız kalmak, Türkiye Cumhuriyetine bağlılıktan uzaklaşmak demektir. Şu hale göre, Kamu Kuruluşları için, demokratik görüş ayrılıkları karşısında Devlet ve Millet beraberliğini açıkça desteklemek ikinci önemli görevdir.

Özetle;

a) Kamu Kuruluşları yöneticileri, görevlileri ve personeli, Türkiye Devletini ülkesi ve Milleti ile bölünmez bir bütün kabul eden Anayasamızın 3. maddesi gereğince, sınıf bölücülüğü, bölgecilik, azınlık ırkçılığı, çoğunluk ırkçılığı ve mezhep bölücülüğü gibi ideolojik görüşleri ve faaliyetleri reddetmek ve bu ideolojilerin kamu kuruluşuna sızmaması için gerekli tedbirleri almak görevindedirler.

b) Kamu Kuruluşları yöneticileri, görevlileri ve personeli, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletinde olduğunu ifade eden Anayasamızın 4. maddesi gereğince, Komünist veya Faşist ideolojileri ve diğer dikta ideolojilerini reddetmek ve bu gibi ideolojilerin kamu kuruluşuna sızmaması için yoğun tedbirler almak görevindedirler.

c) Kamu Kuruluşlarında, Komünizmin hem "Faşizm"i, hem de Cumhuriyet ve demokrasi esaslarına bağlı Türk Milliyetçiliğini toptan "Faşist"likle damgalamak konusundaki metodları ile, antikomünist bazı yıkıcı ve bölücü ideolojilerin, Türk Milliyetçiliğinden yana görünüp Türk Milliyetçiliğine zarar veren metodları bilhassa gözönünde bulundurulmalıdır. Bu dikkat ve hassasiyet sırasında, Anayasamızın 54. maddesi uyarınca, Türk Devletine vatandaşlık bağıyla bağlı herkesi Türk kabul eden bir Türk Milliyetçiliği anlayışına bağlı olunacaktır. Kamu Kuruluşları, işte bu dikkat ve hassiyet çerçevesi içinde, Türk Milliyetçiliğini ve milli beraberliği güçlendirmek konusunda gerekli tedbirleri uygulamak görevindedir.

ç) Kamu Kuruluşları, millet beraberliği ile korumak görevinde bulunduğumuz Cumhuriyetimize, demokrasimize, ülke ve millet bütünlüğüne, lâikliğe, Ordu Millet beraberliğine ve Atatürk'çülüğe bağlı olmak ve bu bağlılığı güçlendirecek sürekli tedbirleri almak görevindedirler.

III
T. C. ANAYASASI
TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ
VE
ATATÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ

Türk milliyetçiliği, bütün vatandaşlarımızı ve milletimizin tamamını kucaklayan bir kavramdır. Bütün vatandaşlarımız, Türk kültürü ve Türk ülküsüne bağlı kalarak, Türk milletini her şeyin üstünde tutmak demek olan Türk milliyetçiliğini benimsemek hakkına ve görevine sahiptirler. Anayasamız tarafından da belirlenen demokratik görüş ve pozisyon farklılıkları, Türk milliyetçiliğini daha fazla veya daha az temsil etme açısından tasniflere tabi tutulamaz. Çünkü Türk milliyetçiliği, bu kavramın, milletimizin bir bölümü tarafından temsil edilebileceğini ileri sürdüğü anda, milli bütünlüğü bozmuş olur. Oysa Türk milliyetçiliği, her türlü bölücülüğe karşı millet bütünlüğünü korumak görevindedir.

"Türk milliyetçiliği" ile "Atatürk milliyetçiliği" kavramlarının birbirine rakip olan görüş ve kavramlar olarak ileri sürülmeye çalışılması ise, bütün vatandaşlar ve bütün kamu kuruluşları tarafından kesinlikle reddedeceğimiz davranışlardır. Türk milliyetçiliği ve Atatürk Milliyetçiliği, bütün prensipleriyle, birbirine tamamen uygundur ve birbirini güçlendiren iki kavramdır. Türk milliyetçiliğini savunurken bu savunmayı Atatürk milliyetçiliği esasları ile desteklememiz ve Atatürk milliyetçiliğini savunurken de, yine bu savunmayı Türk milliyetçiliği esasları ile desteklememiz, bu iki kavramın birbiriyle bütünleşmekte olduğunu gösterir.

1) Türk Milliyetçiliği :

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak hepimiz, Anayasamızın 10. maddesinden 62. maddesine kadar olan İkinci kısmında belirlenmiş "temel haklar ve ödevler"e sahibiz. Bütün Türk vatandaşları olarak hepimiz, bu "temel haklar" içinde yer alan "kişi hakları"na, "sosyal ve iktisadî haklar"a ve "siyasî haklar"a sahip bulunmaktayız. Anayasamızın 10. maddesine göre bu haklarımız "dokunulmaz", "devredilmez" ve "vazgeçilmez" temel haklardır. Anayasamızın 54. maddesine göre, Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı bulunan hepimiz "Türk"üz, "Türk vatandaşı"yız. Anayasamızın 12. maddesi gereğince ise, bütün Türk vatandaşları olarak hepimiz, bu temel haklardan eşit olarak faydalanmak hakkına sahibiz. İşte Türk milliyetçiliğini benimsemek görevinde bulunan Türk vatandaşları olarak hepimiz, bu temel hak ve hürriyetlere bağlı bulunacak, bu temel hak ve hürriyetler açısından aramızdaki demokratik görüş ve pozisyon ayrılıklarını sarsılmaz bir saygı ile karşılıyacağız.

Öte yandan, Türk milliyetçiliğinin görevi olarak, hep birlikte muhtaç bulunduğumuz müesseselere, aramızdaki demokratik görüş ve pozisyon ayrılıklarımız ne olursa olsun, milli beraberlik halinde bağlı bulunacak ve bu müesseseleri yine milli beraberlik halinde koruyacağız. Anayasamızın 2. maddesine göre milli, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Cumhuriyetimize, bu nitelikleriyle birlikte bağlı olacağız. Anayasamızın 3. maddesi gereğince, ülke ve millet bütünlüğünü milli beraberlik halinde koruyacağız. İç ve dış bütün tehditler karşısında Cumhuriyetimizin korunmasını güçlendirmek amacıyla ordu - millet beraberliğine bağlı bulunacağız. Cumhuriyetimizin kuruluşuna önderlik etmiş bulunan Büyük Atatürk'ün, Cumhuriyetimize daima güç verecek olan prensiplerine yine milli beraberlik halinde bağlı olacağız.

Görülüyor ki, Türk milliyetçiliğine bağlı olarak hepimiz, "demokratik ayrılıklar"a hak ve imkân tanıyan alanlarla, "demokratik milli beraberlik"i gerektiren alanları birbirinden titizlikle ayırt etmek görevindeyiz.

a) Demokratik Ayrılıklar :

Hürriyet, demokrasi ve Anayasamız gereğince sahip bulunduğumuz temel hak ve hürriyetler, hepimize siyasi, iktisadi ve sosyal konularda çeşitli görüşlere sahip olmak hakkını, lâiklik çerçevesinde yine hepimize din ve vicdan hürriyetini kullanma hakkını tanımaktadır.

Fikir, din ve vicdan hürriyetini kullanmak dolayısiyle demokratik ayrılıklar içinde olmak hakkından faydalanırken, bu ayrılıklardan herhangi birine söz konusu demokratik ayrılığı tanımamak biçimindeki görüşlere ve davranışlara saplandığımız anda, milletimizin bir kısmına hak ve hürriyet tanımamak durumuna sürükleniriz. İşte bu takdirde, hem hürriyet ve demokrasiye, hem de Türk milliyetçiliğine zarar vermiş oluruz.

Diğer taraftan, fikir, din ve vicdan hürriyetini kullanarak demokratik ayrılıklar içinde olmak hakkından yararlanırken, bu ayrılıklardan herhangi birinin Türk Milliyetçiliğini temsil ettiğini, diğerlerinin temsil edemiyeceğini ileri sürerek, Türk Milliyetçiliğiyle ilgimizi kesmiş ve millet bölücülüğüne sürüklenmiş bulunuruz.

Sınıf, ırk, din ve mezhep alanlarında milletimizi bölmeye kalkışmak ve bu açıdan yaratılacak kategorileri birbirine karşı kışkırtmaya çalışmak, Türk Milliyetçiliğine, Türk Milletinin bütünlüğüne ve demokrasiye cephe almak demektir.

Diğer taraftan Türk vatandaşları olarak hepimize fikir, din ve vicdan hürriyeti tanıyan hürriyet ve demokrasi rejimi yerine, komünist, faşist veya diğer bir dikta sistemine ait görüşleri benimsemek, Türk milletinin hürriyet ve demokrasi içinde yaşamasına cephe, almak, Türk milletini esaret içinde yaşatmayı özlemek demektir.

b) Demokratik Milli Beraberlik :

"Demokratik milli beraberlik", bir yandan hürriyet ve demokrasinin sağladığı fikir, din ve mezhep hürriyetlerinden faydalanmak, bir yandan da, hep birlikte bağlı olunacak müesseseler etrafında birleşmek demektir. Hürriyet ve demokrasi çerçevesi içinde Türk Milliyetçiliği, işte bu demokratik milli beraberliği benimsemek, sağlamak ve güçlendirmek görevindedir.

Demokratik görüş ayrılıkları ve pozisyon ayrılıklarından faydalanabilmemiz için, hepimize bu imkânı sağlayan Cumhuriyetimizi, demokrasimizi, Milletimizi, vatanımızı birleşerek korumamız lâzımdır. İç ve dış tehlikeler karşısında bu ana müesseseleri güçlenerek koruma imkânı sağlayan Ordu - Millet beraberliğini yine birleşerek korumamız gerekir. Cumhuriyetimizin korunup güçlendirilmesi konusunda daima geçerli olacak prensipleri kapsayan Atatürk'çülük, yine milli beraberlik halinde bağlı bulunmamız gereken bir müessesedir.

Şu halde bütün Türk vatandaşları olarak, bir yandan Cumhuriyetimize, demokrasimize, ülke bütünlüğümüze, millet bütünlüğümüze, Ordu - Millet beraberliğimize ve Atatürk'çülüğe hep birlikte bağlı bulunacağız, bir yandan da, bu müesseselere karşı girişilecek yıkıcı ve bölücü görüşleri ve faaliyetleri yine hep birlikte reddedeceğiz.

Bu bakımdan, hepimiz için, çoğunluk ırkçılığı ve azınlık ırkçılığı, biçimindeki ırk bölücülüğünü, mezhepleri birbirine karşı kışkırtmak biçimindeki mezhep bölücülüğünü ve komünizmin milleti sınıflara bölerek birbirine karşı kışkırtmak biçimindeki sınıf bölücülüğünü reddetmek demokratik, milli beraberlik görevidir.

Aramızdaki demokratik görüş ve pozisyon ayrılıklarımız ne olursa olsun, bu milli beraberliği benimsemek şartı ile hepimiz Türk Milliyetçisi olacağız ve bu milli beraberliği benimseyen her Türk vatandaşını Türk Milliyetçisi kabul edeceğiz. İşte, hürriyet ve demokrasi prensiplerine uygun bulunan ve milletimizin tamamını kucaklayan Türk Milliyetçiliği budur.

2) Atatürk Milliyetçiliği :

Cumhuriyetimizin kurucusu Büyük Atatürk, "milli egemenlik" prensiplerine dayanan bir Devlet idaresini benimsemek suretiyle, komünist, faşist veya diğer herhangi bir dikta rejimini reddetmiştir.

Büyük Atatürk, Cumhuriyetimizin, "Türk vatandaşlığı" sayesinde meydana gelen bir milli beraberlik şuuruna dayanmasına büyük önem vermiştir. Atatürk, Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı bulunan herkesin Türk olarak kabul edilmesi esasını, Cumhuriyet ve milli beraberliğimizin ana dayanaklarından biri saymıştır. Büyuk Atatürk'ün "Ne Mutlu Türk'üm diyene!" vecizesi, bu esasın en değerli biçimde ifadesidir.

Büyük Atatürk, "halk" ve "millet" kavramlarının birbirini tamamlayan ve birbirinin aynı olan iki kavram olduğuna inanarak, bu iki kavram dolayısıyla girişilebilecek her türlü bölücü ve yıkıcı görüşleri reddetmiştir. Ayrıca Atatürk halkımızın ve milletimizin bütün tabakalarıyla birlikte bir bütün olduğuna inanmış, halk ve milletimiz içinde ırk, din, mezhep ve sınıf açısından girilebilecek bölücülükleri yine reddetmiştir.

Büyük Atatürk, "Türk Milliyetçiliği"nin benimsenmesini ve benimsetilmesini istemiş ve Türk Milliyetçiliğinin, "Yurtta barış, dünyada barış" prensibine dayanarak güçlendirilmesine önem vermiştir.

Büyük Atatürk, "din ve vicdan hürriyeti" ile "din ve devlet işlerinin birbirinden ayrı tutulması" prensiplerine dayanan lâiklik prensibine yine büyük önem vererek, Cumhuriyetimizin bütün vatandaşlarımızın din, vicdan ve ibadet hürriyetlerini garanti altında tutmasını istemiş ve vatandaşlarımız arasında mezhep kışkırtıcılığı biçiminde ortaya çıkabilecek her türlü yıkıcılığı ve bölücülüğü reddetmiştir. Lâikliğe büyük önem veren Atatürk, herkesi dinsiz, Allahsız ve ibadetsiz olmaya zorlayan komünizmi, lâikliğe aykırı bir ideoloji olarak reddetmiştir.

Büyük Atatürk, karma ekonomi prensibi çerçevesi içinde "Devletçilik" prensibini, devlet ve millet kalkınması esnasında gerekli olan bir prensip olarak değerlendirmiş, ama, özel teşebbüs hürriyetini yok ederek kollektivist bir düzen kurmak amacındaki sosyalist ve komünist ideolojileri reddetmiştir.

Büyük Atatürk, hürriyet, demokrasi ve medeniyet açısından Devletimize ve milletimize güç ve imkân kazandıracak olan inkilâpçılığı benimsemiş, inkilâpçılığın "milli beraberlik" gücüne dayanmasına büyük önem vermiş, inkilâplarımızın bir yandan inkilâpları ortadan kaldırmak isteyen görüşlere karşı, bir yandan da, milleti esarete sürüklemek amacındaki "komünist devrimcilik"e karşı korunmasını istemiştir.

İşte Büyük Atatürk'ün önem verdiği ve titizlikle bağlı olunmasını istediği bütün bu prensipler, hürriyet ve demokrasi esaslarına dayalı Türk Milliyetçiliğinin de ana prensipleridir. Atatürk'ün Türk Milliyetçiliğine kazandırmış bulunduğu bu emsalsiz nitelikler dolayısiyle, hürriyet ve demokrasi prensiplerine dayalı Türk Milliyetçiliğinin, hakikatte hangi çerçeve içinde bulunması gerektiğini anlatmak içindir ki, zaman zaman "Atatürk Milliyetçiliği"nden söz açmaktayız. Ayrıca Atatürk'ün Türk Milliyetçiliğine kazandırdığı bu değerli nitelikler dolayısiyle, Atatürk'e olan sevgimiz ve bağlılığımız dolayısıyla da "Atatürk Milliyetçiliği"nden söz açıyoruz.

"Türk milliyetçiliği" ve "Atatürk milliyetçiliği" bu bakımdan, birbirini kucaklayan, birbirini tamamlayan ve birbirini güçlendiren iki kavramdır. "Türk milliyetçiliği"nin, "Atatürk milliyetçiliği"nden farklı ve üstün olduğunu ileri sürmek, Atatürkçülükle bağdaşamaz. "Atatürk milliyetçiliği"ni ileri sürerek, "Türk milliyetçiliği"nden söz açılmamasını istemek, bizzat Atatürk'ün önem verdiği "Türk milliyetçiliği" anlayışı ile bağdaşamaz.

Bir yandan hürriyet, demokrasi ve Anayasamızca sağlanan hak ve hürriyetlerden faydalanacağız, böylece fikir ayrılığı dolayısiyle aramızda tartışacağız, ama bir yandan da, hep beraber muhtaç bulunduğumuz Cumhuriyetimizi, demokrasimizi, ülke ve millet bütünlüğümüzü milli beraberlik halinde koruyacağız. İşte bu milli beraberliği benimsemek ve güçlendirmek sayesinde hepimiz Türk Milliyetçisi ve Atatürk Milliyetçisi olacağız.

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
SAVUNMA SEKRETERLİĞİNDEN

PSİKOLOJİK SAVUNMA (Konferans Notu)

PSİKOLOJİK SAVAŞ VE PSİKOLOJİK SAVUNMA

Konuya girmeden önce, psikolojik kelimesinin lügat anlamını öğrenelim.

Psikoloji : Ruh bilimi demektir.

Psikolojik : Ruh bilimsel, hoşa giden, iyi karşılanan anlamına gelir.

Psikolojik Savaş ve Psikolojik Savunma ile ilgili olarak açıklama yapacağım konular şunlardır :

1. Psikolojik Savaş nedir?
2. Psikolojik Savaşın hedefleri,
3. Psikolojik Savaşın vasıtaları,
4. Propaganda ve nevileri,
5. Casuslar (Ajanlar) ve nevileri,
6. Propaganda yayın araçları nelerdir?
7. Propaganda yasaları,
8. Haberalma,
9. Psikolojik Savaştan örnekler,
10. Psikolojik Savunma,
11. Psikolojik Savunmada başarı sağlamanın yolları,
12. Teklifler.

Bir millet iktisadî ve askerî sahada ne kadar kuvvetli olursa olsun, bu milletin orduları dünyanın en modern silâhlarıyla donatılmış olsa dahi şu üç niteliğe sahip değilse başarı sağlayamaz :

1. Sağlam ahlak,
2. Yüksek maneviyat,
3. Milli birlik ve beraberlik içinde yaşamak istek ve azmi.

Bu üç faktör hem barış, hem de savaş zamanlarında rol oynar. Bu üç ana unsurdan mahrum olan bir millet ve onun ordusu, silahlı çatışmaya girmeden çok daha evvel, hasım tarafın plânlı bir şekilde hazırlanmış ve uygulamış olduğu psikolojik savaşla yıkılmaya mahkûmdur.

Meselâ : Fransız ve Polonya orduları, 2 nci Cihan Harbinde Almanlar tarafından plânlı bir şekilde uygulanan Psikolojik Savaş neticesinde, 15 : 20 gün içinde perişan olmuşlardır.

Keza; 200 milyon nüfuslu Rusya'ya nisbetle çok küçük bir arazi ve orduya sahip bulunan 4 milyon nüfuslu Finlandiya'nın, 2 nci Dünya Harbinde bütün dünya milletlerini hayrete düşürecek derecede direnişi, bu küçük Fin milletinin sağlam ahlâka, yüksek mâneviyata sahip olduğunun, milli birlik ve beraberlik içinde bulunduğunun delilidir. Bu kahramanca mücadele Fin milletinin ve ordusunun zafere ulaşmasındaki sırrını, psikolojik savaş ve savunmadaki üstünlüğünde aramak lâzımdır.

Nihayet İstiklâl Harbinde Türk milletinin ve onun bir avuç denecek kadar az ve derme çatma silâhlarla teçhiz edilmiş ordusunun, sayıca nisbet kabul etmeyecek derecede üstün olan ve zamanın en modern silâhlarıyle donatılmış bulunan düşmanı orduları karşısında başarı sağlayabilmesi, üstün ahlâk, yüksek maneviyat ve milli birlik ve beraberlik hasletinin düşmanınkinden kat kat üstün oluşu sayesindedir.

Psikolojik Savaş : Hasım tarafın ahlâkını bozmak, mâneviyatını sayıflatmak, milli birlik ve beraberlik hasletlerini yok etmek gayesiyle yapılır. Bir milletin halkı arasındaki birlik ve beraberliği bozmak için : fertlerini fuhuş, kumar, içki gibi kötü alışkanlıklara sahip kılmak, gençlerini anarşist ve bölücü hareketlere teşvik etmek, hükûmet ve ordu aleyhinde kışkırtmak ve birbirlerine saldırtmak, milletin dinî inançlarını, örf, adet ve geleneklerini yok edici tedbirlere başvurmak gerekir.

Psikolojik savaşın uygulaması ile; bir millet top ve tüfeğe lüzum kalmadan mânevi gücünü kaybetmek suretiyle, maddî gücünü de kullanamıyacak hale gelmiş olur.

Psikolojik savaş yeni bir buluş veya yeni bir silâh değildir. İnsanlar yaratıldıkları, yaşamak için mücadele verdikleri gündenberi bu savaş uygulanmaktadır. Bu savaş yalnız insanlar arasında değil, bütün canlılar arasında da sürdürülmektedir.

Aslanın kükremesi, köpeğin havlaması, hindinin kabarması, hasmın üzerinde sindirici veya ürkütücü bir etki yapabilir.

Psikolojik savaşın bir adı da soğuk harp'dir. Psikolojik savaş : Silâhlı mücadele ile kazanılacak zaferi desteklemek, kazanılmış olan zaferin uzun ömürlü olmasını sağlamak için, düşman veya dost taraf topluluklarının duygu, düşünce ve inançlarına, plânlı bir şekilde uygulanacak propaganda ile etki yapmak faaliyetidir.

Bundan anlaşılıyor ki; Psikolojik savaşın silâhlı propaganda, hedefi ise, insanların manevi, yani ruh yapısıdır.

Bir casus; istifade etmek istediği bir kimseye yaklaşmadan önce, onun hakkında geniş bilgi toplar, zayıf ve kuvvetli taraflarını öğrenmek için çeşitli yollardan faaliyete geçer. Karşısındakinin; paraya, kadına, eğlenceye, kumara veya içkiye olan zâfına göre plânını hazırlar ve uygular.

Çocuklar, bilmedikleri şeyleri birinci derecede anne ve babalarından, sonra da öğretmenlerinden öğrenirler. Onların fikir, telâkki, söz ve hareketlerine göre kendilerine bir yol çizerler.

Vatan ve millet sevgisi olan; üstün ahlâk ve mâneviyata sahip bulunan bir insanın; tanımadığı kişilerin yanında boşboğazlık etmenin dahi bazan memleket aleyhinde kötü sonuçlar doğuracağını bilmesi gerekir.

Kendini ve memleketini psikolojik savaşın zararlarından korumak isteyenlerin, bu konuda yeter derecede bilgi sahibi olması lâzımdır.

Psikolojik Savaşın Önemi :

Psikolojik savaş : Milletlerin; uçak, gemi, tank, top ve tüfek kullanmadan uyguladıkları, silâhlı kuvvetlerin fiili harekâtından daha etkili ve başarılı bir savaş türüdür. Düşman, dost ve tarafsız ülkeler halkının, kanaat, his, düşünce ve hareketlerini hedef alan bir faaliyettir.

İyi bir şekilde plânlanmış Psikolojik Savaşla :

a. Düşman tarafın bize uygulamak istediği yıkıcı, bölücü davranışı ve zararlı yayınları etkisiz hale gelir.

b. Halkımızın ve ordumuzun morali kuvvetlenir, topyekûn gücümüz üstün bir seviyede bulunur.

c. Kişilerin; kanun, nizam ve emirlere itaatkâr, büyüklerine ve âmirlerine saygılı ve disiplinli olması sağlanır.

d. Birbirine içten bağlı, aynı gaye için kaynaşmış bir kitle elde edilmiş olur.

Psikolojik Savaşın Hedefleri :

Psikolojik Savaş; kişilere, tesislere ve gizli belgelere karşı açılır. Gizli tutulan bilgilerin elde edilmesi gayesiyle tertiplenir. Ana taarruz hedefi vatan ve milletin tümüdür.

a. Kişileri hedef tutan psikolojik savaş üçe ayrılır :

— Düşman askerleri,
— Düşman tarafın sivil halkı,
— Düşman işgali altındaki kendi halkımız.

1. Düşman askerlerinin moralini bozmak, teslim olmaları için birçok şeyler vadetmek, çocuklarına, ailelerine kavuşmak varken, pisi pisine ölmelerinin anlamsız olacağına inandırmak, komutanlarının emirlerine karşı gelmelerini telkin etmek.

2. Düşman tarafın sivil halkını tedirgin etmek, kendi ordusu ile arasını açmak, devletine ve hükûmetine karşı olan güvenini sarsmak gibi faaliyetlerde bulunmak.

3. Düşman işgali altındaki halkımızın, düşman ordusuna mukavemetini artırmak, pusu kurup tedirgin etmek, halkımızı düşman ordusuna karşı ayaklanmaya çağırmak, maneviyat ve moralimizin takviyesi için âzami güç ve çaba göstermektir.

Psikolojik savaşın hedef olarak seçtiği kişilerin başında Devlet büyükleri, yüksek rütbeli komutanlar, yabancı devletlerdeki elçi ve diplomatlar, işçiler gelir.

Psikolojik savaşın hedef tuttuğu önemli tesislerden bazılarını şöyle sıralıyabiliriz :

(1) Harp silâh ve araçlarını yapan tesisler,
(2) Endüstriyel tesisler,
(3) Ekonomik tesisler,
(4) Haberalma ve yayma tesisleri,
(5) Öğretim tesisleri,
(6) Dini tesisler,
(7) Elektrik, havagazı, su deposu, baraj, köprü, santral gibi can alıcı tesis ve müesseselerdir.

Gizli bilgi ve belgeler :

(1) Devlet sırları,
(2) Milli güçlere ait plânlar,
(3) Orduya ve Millî İstihbarat teşkilâtına ait plân ve dökümanlar,
(4) Çok gizli kontrollü döküman ve yazılar,
(5) Gizli döküman, evrak, plân, kroki ve resimler.

Önemli tesislerin psikolojik savaş ve sobatajlardan korunması için şu tedbirlerin alınması gerekmektedir :

1. Muhafaza sistemi; (Tesis : nöbetçi, muhafız ve bekçi gibi vazifeliler tarafından korunur, yangın ve sabotajlara karşı icabeden tedbirler alınır.)

2. Alârm sistemi tatbik edilir. (Kulakla duyulan, gözle görülen işaretlerdir.)

3. Aydınlatma sistemi uygulanır. (Tesisin geceleri içeriden veya dışarıdan aydınlatılması suretiyle emniyet sağlanır.

4. Manialama sistemi uygulanır. (Tel örgü, hendek, su ve elektrik ceryanı, tahrip kalıbı gibi engellerle.)

5. Hüviyet tesbiti sistemi uygulanır. (Kimliği belli olmayanlar, giriş kartı bulunmayanlar tesise sokulmaz.)

6. Dağıtma veya bir noktada toplama sistemi uygulanır. (Tesisleri dağıtmak veya bir araya toplamak suretiyle.) Bu sistemin fayda ve mahzurları olduğundan yerine göre uygulama yapılır.

Gizlilik kategorisine dahil olan bilgilerin korunması için :

a. Bu bilgiler şifrelendirilmeli,

b. Gizli evrak ve döküman şifreli veya çelik kasalarda muhafaza edilmelidir.

Psikolojik Savaş'ın Vasıtaları :

Milletler üzerinde yıpratıcı ve yok edici etkiler meydana getiren ve bir milletin maddî, manevî gücünü kökünden sarsan psikolojik savaş vasıtalarının başında casuslar gelir. Bunlar; lüzumlu haberleri toplamak suretiyle, propagandanın yapılmasını sağlayıcı bozguncu faaliyetlerde bulunurlar.

Propaganda :

Propagandanın lugat mânâsı : Her hangi bir fikri yaymak ve o fikirden yana olanları çoğaltmak için söz, yazı, afiş, resim veya başka vasıtalarla yapılan etkilerdir. Bir düşünceyi, bir fikri başkalarına tanıtmak, benimsetmek ve kabul ettirmek sanatıdır.

Propaganda; psikolojik savaşın ana silâhıdır. Bu silâh; girdiği ülkenin iklimine, o ülke ulusunun anlayış ve karakterine, örf, adet ve inançlarına göre uygulanır.

Propagandacılar; bir ilim adamı, din adamı, müzisyen, san'atkâr, tüccar veya köylü kisve ve karakterine bürünürler : İcabında ateşli bir milliyetçi, aydın bir din adamı gibi görünerek karşısındakileri iknaya, inandırmağa çalışırlar.

Sovyet Rusya'da ve Amerika'da bu uğurda milyonlarca lira harcanmaktadır. Propaganda; mahiyeti itibariyle açık veya gizli olarak yapılır.

(1) Açık propaganda : Kaynağı belli olan, gizlenmiyendir. Gizli olmadığı için yaydığı haberler doğrudur. Buna "Beyaz propaganda" da denir.

(2) Gizli propaganda : Kaynağı belli değildir. Verdiği haberler yalan ve uydurma olduğu için gizli tutulur. Karşısındakileri korkutmak, yıldırmak, tedirgin etmek ve şaşkınlığa uğratmak taktiğini güder "Siyah propaganda".

Açık propaganda : Gazete, radyo haberleri, miting ve konferanslarda yapılan konuşmalardır.

Gizli veya kapalı propaganda ise : İki kişinin bir araya gelerek herhangi bir kimse aleyhinde konuşması, bir devletin politikasını kötülemesidir. Çok tehlikeli neticeler doğuran bu tür propagandadan korunabilmemiz için faydalı kitap ve gazeteler okumak, devlet radyosunu ve yetkili hükûmet adamlarını dinlemek suretiyle, doğru ile yanlışı birbirinden ayırmak gerekir. El radyosundan bir Rus istasyonunu bularak, memleketimizin ve devletimizin aleyhinde, Türk ordusu hakkında zehirleyici yayınlar dinleyen cahil bir vatandaşı cezalandırmanın hiç bir faydası yoktur. Bu gibilere hakikatları, doğru yolu öğretmek, aksi şekilde hareket ettiği takdirde düşmana yardımcı olacağı kanaatını aşılamak her vatandaşın en önemli vazifesidir.

Ajanlar (Casuslar) :

Bağlı olduğu topluma yarayacak haberleri (bilgileri) elde etmek istiyen ve özel şekilde yetiştirilmiş olan kişilerdir.

Ajanlar bilgi toplarlar ve topladıkları bu bilgilerden faydalanmak suretiyle propaganda işinde yararlı olurlar. Bunlar; bir şahsı başkalarının gözünden düşürmek, bir devletin veya ordusunun halkı ile arasını açmak için çeşitli yalan haberler ve dedikodular çıkarırlar. Memleketin manevi cephesini çökertmeye, kışkırtıcı söylentilerle orduyu ve işçi sınıfını zayıf düşürmeye, halkı ve gençliği çeşitli dallara, kamplara ve sınıflara bölmek suretiyle, bir iç savaşın meydana gelmesine, kaleyi içten fethetmeye çalışırlar.

Meselâ : Kıbrıs olayları sırasında, Türk ordusunun bu savaşta başarı sağlıyamıyacağı, çıkartmaya teşebbüs ettiği takdirde tamamen denize dökülleceği hakkında, düşmanın işine yarayan bozguncu ve zehirleyici haberler çıkarılmıştır. Düşman ajanları tarafından çıkartılan bu haberlere inanmış olan ve propaganda, psikolojik savaş hakkında bilgisi olmayan vatandaşlar, bu konudaki konuşmaları ile düşman tarafına yardımcı olduklarının, kendi vatan ve ordularına çok büyük zararlar meydana getireceklerinin farkında olmamışlardır.

Casuslar bu gibi faaliyetlerini daha ziyade köylü ve işçi sınıfı üzerinde göstermek suretiyle, köylü vatandaşın tarım işindeki, işçinin fabrikalarımızdaki başarılarının azalmasına çalışır, devlete, hükûmete ve orduya olan güven ve bağlılığını zayıflatmak isterler. Erkek veya kadın olan ajanlar çeşitli kisvelerde, çeşitli meslek sahibi görünürler. (Dilenci, ayakkabı boyacısı, simitçi, satıcı, fotoğrafçı, şoför, dansöz, kötü kadın, memur ve subay gibi.) karşımıza çıkar ve her türlü, hareket, kıyafet ve konuşmalarıyle bizi inandırmaya çalışırlar.

Üç Nevi Casus Vardır :

1. Milli Casus, 2. Âdi Casus, 3. Bilgisizlikle yapılan casusluk.

1. Milli Casus : Özel şekilde yetiştirilir. Mensup olduğu devlet tarafından vazifelendirilir. Aldığı emir ve drektif dahilinde çalışır. Güvenildiği halde kontrol altında bulunur.

2. Âdi Casus : Menfaat karşılığı iş görür. Bunlara, iki taraflı çalışabilecekleri için güvenilemez. Para için ve herhangi bir isteklerinin yerine getirilmesi için iş görürler. Devamlı kontrol edilmeleri lâzımdır. Kendi milletlerine dahi kötülük yapmaktan çekinmeyen satılmış insanlardır. Hain damgasını yediklerinden, tutulduklarında cezalarının karşılığı ölümdür.

3. Bilgisizlik ve boşboğazlık yüzünden "Casus" damgasını yiyenler : Bu gibiler; bilgisizlik ve boşboğazlık yüzünden istemiyerek, bir menfaat beklemeden düşman tarafına memleket sırrını verdiklerinden Casus sayılırlar. Belirli olmayan zaman ve yerlerde bazan çok zaralı işler görürler. Bu gibilerin kontrolünü ancak psikolojik savunma konusunda bilgisi olan kimseler yapabilirler. Suçları meydana çıktığında, ben bu işin memleketim için zararlı olacağını bilmiyordum demeleri kendilerini kurtarmaz. İşledikleri suçun derecesine göre idam cezasına dahi çarptırılabilirler. Bunları; her vatandaşın gördüğü yerde ikaz etmesi, yaptığı hareketin kötülüğüne inandırması, bilmeyerek düşmana yardım ettiklerini anlatması, uyarması, icabettiği takdirde yola gelmeyen bu zararlı kişileri resmî makamlara teslim etmesi bir vatandaşlık görevidir.

Propaganda Yayın Araçları :

Propagandacılar faaliyetlerini aşağıda belirtilen yayın araçlarıyle yürütürler :

(1) Göze ve kulağa hitap eden propaganda araçları :

a) Gazete, dergi, bülten, el ilânları ve afişler,

b) Televizyon, radyo, sinema ve tiyatro,

c) Pikap ve teyp şeritleri, hoporlör ve megafon,

d) Kitaplar, (Roman, tiyatro eseri ve şiir kitapları).

(2) Kişi ve topluma hitap eden diğer propaganda araçları :

a) Miting, konferans, form ve açık oturumlar,

b) Gösteri yürüyüşleri ve toplantılar,

c) Öğretmen ve öğrenciler,

d) Parti, dernek, sendika ve meslekî kuruluşlar,

e) Memur ve işçiler,

f) Halk kitleleri ve kamu oyu.

(3) Sözlü propaganda vasıtaları :

a) Fısıltı,

b) Şayıa, rivayet ve söylentiler.

Propaganda : Bir milletin duygu, düşünce ve davranışlarını çeşitli vasıtalarla ve plânlı bir şekilde etki altında bulundurmak suretiyle, o milletin ahlâk ve maneviyatını, milli birlik ve beraberlik hasletlerini parçalamak, kendisine, hükûmetine, ordusuna ve halkına olan bağlılık ve güvenini sarsmak ve bitirmek demektir.

Propaganda, amaçlarına göre üç çeşittir :

1. Stratejik propaganda : Psikolojik savaş veya savunma ideolojisinin temel prensiplerini yaymak gayesini güder. Yurt sathında yapılan genel propagandayı kapsar. Düşman taraf moralinin topyekûn bozulmasını, dost taraf moralinin de korunmasını amaç edinir.

2. Taktik propaganda : Stratejik propagandanın sür'atle amacına ulaşmasına yardımcı olur. Ülkenin, bölgenin ve toplumun şartlarına göre ana hedefleri tesbit eder ve bu hedefleri etkisi altında bulundurur.

3. İdari propaganda : Kamu oyunu lehimize çevirmek çabasını gösterir.

Propaganda Yasaları :

Yapılacak propagandalarda işlenecek fikirlerin; yazı, söz, resim gibi kompozisyonlarla, toplum ve kuruluşların hazmedebileceği bir nisbet dahilinde plânlanmasına dikkat etmek, aşırı derecedeki mesnetsizlik ve mantıksızlıklardan kaçınmak gerekmektedir.

Psikolojik savaş propagandalarının aşırı dozajda yapılması da aleyhimize durumlar yaratır. Yapılacak propaganda toplum üzerinde bıkma tesiri gösterdiği takdirde, inandırıcılık kuvvetini kaybeder.

Çeşitli bölgelerdeki propagandacı ve yayımlayıcı teşekküllerin, falsolu ve birbirine zıt beyanlarda bulunmaları da kamu oyunda şüphe ve güvensizliğin yaratılmasına sebep olur.

Kullanacağımız propaganda silahının aleyhimize işlememesi için, yukarıda açıkladığımız propaganda yasalarına uymak mecburiyetindeyiz.

Tekrarlama yasası : Kişi veya toplumun, ceryan eden olayları kısa zamanda unutacağını hesaba katarsak, propaganda konularının tekrarlanmasında fayda vardır. Unutkanlığa yer vermemek için, uygulanan propaganda vasıtasının yanı sıra slogan, sembol ve afiş gibi şeyler de sürekli olarak yayımlanmalıdır. Yalnız, tekrarlama faaliyeti sırasında bıkma ve doymuşluk durumunun yaratılmamasına son derece dikkat edilmelidir.

Psikolojik savaş propagandası amacı ile düzenlenen toplantılarda; topluluğu heyecanlandırmak için milli marş ve morali takviye edici şarkıların söylenmesini, tempo halinde sloganların tekrarlanmasını, lehimize konuşma yapan hatiplerin konuşmasını kesmek isteyenlerle fikren veya fiilen meşgul olacak bir ekibin görevli ve hazır bulundurulmasını sağlamak lâzımdır.

Haber Alma (İstihbarat) :

Psikolojik savaşın en önemli vasıtalarından biri de haberalma (istihbarat)'dır. Bir kimsenin, bir müessesenin veya bir toplumun zayıf veya kuvvetli taraflarını ajanlarımız kanalıyla meydana çıkaracak bilgileri elde etmeye haberalma denir.

Bu vazifeyi bizim memleketimizde Milli İstihbarat Teşkilâtı (MİT) yürütmektedir.

Psikolojik Savaş'dan Örnekler :

Çok teknik ve yeni bir konu gibi görünen psikolojik savaş, aslında çok eski çağlara dayanmaktadır. Yeni olan şey; bu savaşın günümüzde daha sistemli ve planlı bir şekilde uygulanması ve askerî harekâtın tamamlayıcı bir bölümü olarak kabul edilmiş olmasıdır.

Cengiz Han ordularını harekete geçirmeden önce, casuslarını seferber eder; ordusunun kudreti, karakteri hakkında casuslarına yaptırdığı propaganda sayesinde, hasım tarafın, halkı ve ordusu içerisinde dehşet ve korku yaratırdı. Bu sayede işgal ettiği topraklarda korkudan sinmiş bir halk, paniğe kapılmış, dağınık ve perişan bir ordu bulurdu.

Kartaca'nın azametli kumandanı Anibal, Roma İmparatoru Sezar, çağlarında psikolojik savaşı başarı ile yürütmüşlerdir.

Hazreti Ebubekir'de; Hazreti Muhammed'in ölümünden sonra yeis ve ümitsizlik içinde dağılmaya yüz tutan müslüman topluluğunu kısa, veciz ve heyecanlı hitabesiyle dağılmaktan kurtarmıştır.

Muaviye'nin askerleri Hazreti Ali ile savaşırken; mızraklarının ucuna kur'an'ı kerim yapraklarını takmak suretiyle, psikolojik savaşdan yararlanmak istemişlerdir.

Yavuz'un Mercidabık ve Ridanya seferlerinde başarı sağlaması, savaştığı ülkeler halkı üzerinde önceden meydana getirilen korku ve dehşet havasının büyük rolü sayesindedir.

Birinci Dünya Savaşı'nda Alman kadın casusu Matha Harri'nin Fransız tahkimat planlarını elde etmesi ve bu sayede Alman ordusuna büyük faydalar sağlaması, psikolojik savaş ve istihbarat konusunda Almanlar'ın çok iyi yetişmiş olduklarını gösterir.

Silahlar ne denli aşama gösterirse göstersin, teknik ve ilim ne kadar ilerlerse ilerlesin, savaşın en son kesin aracı insandır.

Milli mücadelemiz bu türlü psikolojik savaşlarla doludur. Dumlupınar'dan on günde Akdenize inen Türk Ordusuna bu dinamizmi veren şey, Başkomutan Gazi Mustafa Kemal'in "Ordular hedefiniz Akdenizdir, İleri" emrinin taşıdığı psikolojik anlam ve Türk Ordusu üzerinde yarattığı mânevi etkidir. Bu psikolojik etki kıtaları coşturmuş ve Türk askerini kordon boyuna ulaştırmıştır. Bunda Tanrı'ya olan inanç ve bağlılığın da inkâr edilmez etkisi olmuştur.

Kore savaşları sırasında Kuzey Kore'nin komünist yöneticileri psikolojik savaş için yalnız Pussan'da (çoğu kadın olmak üzere) 1450 kişi görevlendirmişlerdir. Bu konuda kadınların erkeklere nazaran daha etkili ve başarılı oldukları anlaşılıyor.

27 Mayıs 1960 ihtilâli sırasında bizi yok etmek isteyen düşmanlarımız, kardeşi kardeşe düşürmek suretiyle kırdırmak, yurdumuzu bir iç savaşa sürüklemek için yaklaşık olarak 3 milyar dolar harcamışlar, fakat sonunda hüsrana uğramışlardır.

Bizimle muhabere meydanlarında boy ölçüşmekten çekinen düşmanlarımız, psikolojik savaşla bizi birbirimize düşürmek, aramıza nifak sokarak parçalamak yolunu tercih etmişlerdir.

Psikolojik savaşa girişen hasım taraf, gençliğin kalitesiz ve bilinçsiz olarak yetişmesine, üniversitelerimizin işlemez hale gelmesine çalışmaktadır. Bu bilinçsiz ve birbirine düşman olarak yetişen gençler, gelecekte şimdiki yöneticilerin yerini alacaklar, çöpçüsünden Cumhurbaşkanına, erinden Genelkurmay Başkanına kadar olan görevlerin başına bunlar geçeceklerdir.

Milletçe ayakta durabilmemiz için, birbirimizi sevmek, Atatürk ilkelerine bağlı kalmak mecburiyetindeyiz. Sağ ve sol, ilerici, gerici, devrimci gibi kollara ayrılırsak, zayıflamağa ve sonunda yıkılmağa mahkûm kalırız. Ama hiç birine önem vermez, Millet ve gençlik, topyekûn Atatürkçü olarak birleşir ve bölünmezsek, psikolojik savaştan zarar görmeyiz.

Atatürk islâm dini konusunda 1930 yılında şöyle konuşmuştur. Din lüzumlu bir müessesedir. Bir ulusun dinsiz olarak devamına imkân yoktur. Yalnız; din, Allah ile kul arasındaki bağlılıktır. Türk ulusu bütün sadeliği ile dindar olmalıdır. Hakikate nasıl inanıyorsak, dinimize de öyle inanmalıyız.

Şahsi menfaat uğruna cehalet sebebiyle, dinî propagandaya girişmek istiyenlerle mücadele etmek, bu gibilere karşı psikolojik savaş açmak, gençliğin ve münevver vatandaşların başta gelen vazifesidir.

Milli Eğitimin amacı; memlekete ahlâklı, karakterli, müsbet, atılgan, çalışkan, örf ve adetlerine bağlı, şeref ve haysiyetine düşkün, yetenekli, dürüst, ideal, Atatürkçü gençler yetiştirmektir.

Psikolojik Savunma :

Ruhi, mânevi korunma, ruhumuzu ve maneviyatımızı hoşa gidecek şekilde savunmak anlamına gelir. Yani; bir insanın veya bir toplumun, bozguncu tesirlere karşı maneviyatını sağlam bir halde bulundurması ve bu maksatla da lüzumlu olan bütün tedbirlere başvurması demektir.

Psikolojik savunma; düşman ajanları vasıtasıyle bir milletin manevi gücüne yöneltilen psikolojik tecavüzleri ve psikolojik saldırıları (psikolojik savaşı) tesirsiz hale getiren tedbirlerin tümüne psikolojik savunma denir.

Bir kimsenin veya toplumun psikolojik savunmaya lâyık olduğu önemi verebilmesi ve bu yönde başarı sağlayabilmesi için; ahlâkan sağlam, maneviyatça kuvvetli ve milli birlik ve beraberlik hasletine sahip bulunması şarttır.

Değerli bir komutan, askerlerinin cesaret ve maneviyatını yükseltici konuşmalar yapmak suretiyle, emrindeki kıtayı en müşkül anlarda bile mağlubiyetten kurtararak zafere ulaştırabilir. Bu konuda bize en büyük örnek Atatürk olmuştur.

Bunun aksi olarak; cesaretsiz, korkak, askerlerinin kin ve nefretini kazanmış bir komutan da, talim ve terbiyesi üstün, silah ve cephanesi bol olan bir birliği felâkete ve mağlubiyete sürükleyebilir. Bu açıklamalardan da anlaşılıyor ki; psikolojik savunmanın başarılı olabilmesi için, düşman propagandasına (zararlı propaganda'lara) karşı milli morali daima sağlam bulundurmak, psikolojik harbin bozguncu tesirlerinden kendimizi ve etrafımızdakileri koruyacak tedbirleri zamanında almak gerekir.

Özet olarak diyebiliriz ki, psikolojik savunmada başarı kazanmak, çok iyi bir şekilde hazırlanmış, planlı bir psikolojik savunma seferberliği ile mümkündür.

Psikolojik Savunmada Başarı Sağlamanın Yolları :

1. Evvela nefsimize, sonra milletimize, hükümetimize ve ordumuza güvenmeliyiz.

2. Kumar, içki, fuhuş ve hırsızlık gibi kötü alışkanlıklardan uzak kalmalıyız.

3. Yalancılık, kıskançlık, dedikoduculuk ve küfür gibi ahlâk ve insanlık dışı davranışları yapmamalıyız.

4. Şeref, haysiyet ve onur kırıcı, namus mefhumuna aykırı şeylere tenezzül etmemeliyiz.

5. Kanunlara, âmirlere ve büyüklere saygılı, adet, anane ve geleneklere hürmetkâr olmalıyız.

6. Mukaddesata önem vermeli, dini inançlara bağlı ve saygılı kalmalıyız.

7. Vazifeyi namus telakki etmeli, küçüklere ve etrafa karşı müşfik, merhametli olmalıyız.

8. Herkese karşı elden gelen yardımı ve iyiliği seve seve yapmalıyız.

9. Vatan ve millet sevgisi ile dolu olmalı ve bu sevgiyi etrafımızdakilere aşılamalıyız.

10. Milli menfaatımızı şahsi menfaatımızdan üstün tutmalı, icabında bu uğurda canımızı dahi feda etmekten çekinmemeliyiz.

11. Sağlam ve sarsılmaz bir moralin, düşman propagandasına karşı bizi koruyan en kuvvetli bir kalkan olacağına inanmalıyız.

Bir milletin güçlü olduğu, nüfusunun çokluğu veya ordusunun kuvvetli olması ile değil, maneviyatının ve iman kuvvetinin üstünlüğü ile ölçülür.

Psikolojik savunma konusunda bilgili olmak ve psikolojik savaştan zarar görmemek için şu hususları riayet etmemiz gerekir :

a. Herkesi dost sanıp, her söylenen şeye inanmayın.

b. Tanımadığınız insanlara içinizi dökmeyin ve boşboğazlık etmeyin.

c. Çeşitli kıyafetlerle, çeşitli meslek sahibi olduklarını söyleyerek karşınıza çıkan kişilerin, belki de casus olabileceklerini düşünerek hareket edin.

d. Talih, bilgili, cesur ve çalışkan olanların yüzüne güler. Tedbirde hata edip, takdiri ilahi böyle imiş demeyin.

e. Hiddete kapılmayın, keskin sirkenin küpüne zarar vereceğini bilin. Kibirli ve dalkavuk olmayın.

f. Ruhunuzu, bedeninizi ve giyiminizi temiz tutun. Müzevircilikten ve kaba şaka yapmaktan kaçının.

g. Başkalarının malına, parasına ve karısına göz dikmeyin. Dürüst, şerefli ve namuslu yaşamanın yollarını arayın.

h. Tembellerle arkadaşlık etmeyin, çok çalışın, lüks ve gösterişe önem vermeyin, cimri değil, tutumlu olun.

i. Kimseye haksız muamele etmeyin, menfaatınız için kimseye boyun eğmeyin.

ı. Hiyle, desise, riyakârlık, rüşvet gibi insanı küçülten ve lekeliyen şeylerden kaçının ve bu gibi kötü huy ve karakterde olanlarla arkadaşlık etmeyin.

j. Ketum olun, gizli evrak ve bilgileri ifşa etmeyin. Devlet büyükleri ve amirleriniz hakkında menfi propaganda yapmayın ve yapanlara da mani olun.

k. Yakınlarınızın sevinç ve kederlerine iştirak edin.

l. Amir durumunda iseniz, emrinizdekilerin şahsi ve ailevi durumlarını inceleyin, sık sık onlarla temas edin ve laübali olmadan kalplerini, gönüllerini kazanmaya çalışın.

m. Af etmenin olgunluk ve büyüklük olduğunu bilin. Karşınızdakinin hatalarını düzeltmeye, ona doğru yolu göstermeye ve öğretmeye çalışın.

n. Allah'ın varlığına inanın. Dinimizin yasakladığı şeylerden kaçının ve icaplarına uyun.

Psikolojik savaşta mağlup olan bir milletin, sosyal, ekonomik ve askeri alanda başarı sağlayamıyacağı muhakkaktır. Bu yönden başarısızlığa uğrayan bir milletin yegane güven kaynağı olan ordusunda da savaşma azim ve kudretinin yavaş yavaş tükenmiş olduğunu görürüz.

Asrın en modern silahlarıyle teçhiz edilmiş olan bir ordu eğer manevi kuvvetten mahrum ise, bu orduyu çıkaran millet psikolojik savunma konusuna önem vermiyorsa, maddi bakımdan zayıf ve fakat milli morali kuvvetli ve psikolojik savaşta başarı gösteren bir kitle karşısında her zaman perişan ve mağlup olmaya mahkûmdur.

Milletçe sağlam ve sarsılmaz bir morale sahip bulunursak, zehirleyici her türlü menfi propagandaya karşı korunmasını bilen bir güç meydana getirmiş oluruz.

Psikolojik savaşın bozguncu tesirlerini önleyici psikolojik savunma tedbirlerinin zamanında, dozunda ve planlı bir şekilde alınması ve uygulanması, bize her zaman ve her işimizde başarı sağlıyacaktır.

T. C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
SAVUNMA SEKRETERLİĞİNDEN
T. C.

B A Ş B A K A N L I K

Sayı : 310 - 12341 Tarih : 7.10.1981

Konu : Kamu Kurum ve Kuruluşlarında
Emniyet ve Kaza Önleme Talimatı.

B A Ş E M İ R

1. Kamu Sektöründe kazaları asgariye indirmek için "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Emniyet ve Kaza Önleme Talimatı" hazırlanmıştır.

2. Bu talimat yayımı ile birlikte yürürlüğe girecektir.

3. Talimatta kendiliğinden değişiklik yapılmıyacak, Kurum ve Kuruluşlar kendi özelliklerine ve bünyelerine uygun özel talimatlarını bu talimata benzer şekilde hazırlıyacaklardır.

4. Talimat, Bakanlıklarca en küçük kurum ve kuruluşlarına gönderilecektir.

5. Talimatın titizlikle uygulanmasında ve rapor verme konusunda asla ihmal gösterilmemesini önemle rica ederim.

Bülend ULUSU
Başbakan

KAMU KURUM VE KURULUŞLARINDA EMNİYET VE KAZA ÖNLEME TALİMATI

1. AMAÇ :

Bütün Kamu Kurum ve Kuruluşları ve Müesseselerinde çalışan memur, işçi, sözleşmeli personel, geçici personelin, planlı ve programlı çalışmak suretiyle kazaları en alt düzeye indirerek can ve mal emniyetlerini sağlamak, her türlü kamu tesis ve malzemelerini hassasiyetle korumak suretiyle en fazla verimi elde etmek ve böylece Kamunun üretim faktörünü koruyarak geliştirmektir.

2. KAPSAM :

Bu talimat, bütün Kamu Personelini ve Kamuya ait mal ve malzemeleri ihtiva eder.

3. TANIMLAR :

Bu talimat ile ilgili tanımlar aşağıdadır.

a. Emniyet ve Kaza Önleme Sistemi :

Kamu Kurum ve Kuruluşlarında emniyet ve kaza önleme faaliyetlerini tesirli bir tarzda, planlı ve programlı bir şekilde yürütmek için kurulan bir sistemdir.

b. Emniyet ve Kaza Önleme Sistemi Teşkilâtı :

Planlanan ve programlanan emniyet ve kaza önleme sisteminin faaliyetlerini yürütmek üzere meydana getirilen bir teşkilâttır.

c. Emniyet ve Kaza Önleme Plan ve Programı :

Bütün Kamu Görevlilerinde emniyet şuurunun yaratılmasından, kazanın incelenmesi, rapor edilmesi ve gerekli düzeltici işlemlerin yapılmasına kadar olan süreyi ihtiva eden ve bütün hizmetiçi eğitim faaliyetleri içinde yer alan programdır.

d. Emniyet Denetlemesi :

İleri düzeydeki amirin, husule gelebilecek tehlikeli şartları ortadan kaldırmak maksadiyle mevcut teşkilâtı, ünitesindeki düzeni, malzemeyi, çevre şartlarını ve personelin çalışmalarını hiyerarşik sisteme uygun olarak denetlemesidir.

e. Emniyet İncelemesi :

Personel ve malzeme açısından tehlikeli olan herşeyi ortadan kaldırmak, kaldırılması mümkün olmayanlara karşı tedbir almak maksadiyle kendi çevre ve bölgesini kontrol altında bulundurmaktır.

f. Emniyet Standartları :

Emniyet için kullanılan malzeme ve teçhizatın, yapılan çalışmaların, uygulanan sistemlerin emniyetli olmasını sağlamak için belirtilen asgari şartlardır.

g. Kaza :

Elde olmayan nedenlerle ortaya çıkabilecek ve şahıslara, bina araç ve gereçlere zarar vermesi muhtemel olağan ve olağanüstü olaylardır.

h. Emniyet ve Kaza Önleme Amiri :

Kamu Kurum ve Kuruluşları, Müesseseleri ve İştiraklerindeki en yüksek amir adına emniyet ve kaza önleme plan ve programını yürütmek üzere görevlendirilen sorumlu personeldir.

i. Nezaretçi :

Teşkilâtın tamamında veya birimlerde herhangi bir faaliyet esnasındaki işlere inhisar etmek üzere, bu faaliyetten ve faaliyeti yürüten personelden sorumlu kişidir.

k. Ayakta Tedavi :

Kişinin işine devamını engellemeyen ve istirahatı gerektirmeyen yaralanma derecesidir.

l. Hafif Yaralı :

Hayati tehlike arzetmeyen, kendi kendine veya başka birisi tarafından yapılan ilk yardımla veya sağlık tesisindeki tıbbi bir yardımla çok kısa süreli istirahatli veya istirahatsiz olarak görev yapabilecek yaralanma derecesidir.

m. Ağır Yaralı :

En kısa sürede tıbbi müdahale ve tedaviyi gerektiren ve hayati tehlike arzeden yaralanma derecesidir.

n. Hafif Hasar :

Tesis, araç, malzeme vs. nin herhangi bir sistem veya kısmının onarımını gerektiren, fakat o tesis, araç, malzeme vs. nin kullanılmasını engellemeyen hasar derecesidir.

o. Ağır Hasar :

Tesis, araç, malzeme vs. nin kullanımını engelleyen ve bütün olarak onarım veya büyük parça değiştirilmesini gerektiren hasar derecesidir.

ö. Tam Hasar :

Kazaya uğrayan araç, malzeme, tesis vs. nin hurda olarak kullanılması dışında hiçbir zaman kullanılmayacak hale gelmesidir. Onarım masrafı maliyetin % 75 ini aşan hasar derecesidir.

4. SORUMLULUK :

a. Bu talimatın yürütülmesinden, Bakanlıklarda Müsteşarlar, diğer Kamu Kurum, Kuruluş ve Müesseselerde üst Amirler, illerde Valiler, ilçelerde Kaymakamlar sorumludur.

b. Kamu sektöründe görevli her personel, bu talimatta belirtilmiş hususlara uymak, emredilenleri aynen yapmak ve yaptırmaktan ve talimata aykırı göreceği hususları amirlerine arz etmekten sorumludur.

5. ESASLAR :

a. Emniyet ve Kaza Önleme Sistemi :

(1) Bütün Kamu Kurum ve Kuruluşlarında ve Müesseselerinde birer emniyet ve kaza önleme amiri belirlenir. Bu sorumlu personel, emniyet ve kaza önleme programını, o kurumun en yüksek dereceli amiri adına yürütür.

(2) Emniyet bir amirlik fonksiyonudur. Bu nedenle, emniyet ve kaza önleme sisteminin kurularak çalıştırılmasından doğrudan doğruya o kurumun veya müessesenin en yüksek dereceli amirleri sorumludur. Diğer amirler de, derece derece müteselsilen sorumludurlar. Bu bakımdan, her derecedeki amirler, sorumluya her türlü yardımda bulunacaklar, bütün personelin emniyet ve kaza önleme konusunda eğitimlerini sağlayacaklardır.

(3) Emniyet ve kaza önleme programının başarısı, tüm personelin bu konuda bilgili kılınması yanında, sorumluların yakın ilgi ve kontrolüne dayanır. Bu kontroller, emniyetli olmayan durumlar için bitmeyen bir araştırma haline gelir ve zamanla önlenmesini sağlar.

(4) Emniyet ve Kaza Önleme Sistemi 4 ana unsurdan oluşur :

(a) Kurum veya Müessese Amiri,

(b) Sorumlu Amir (Tensip Edilen),

(c) Nezaretçi,

(d) Diğer Personel.

b. Görevler :

(1) Her kademedeki kurum veya müessese amirinin görevleri :

(a) Kurum veya müesseselerinde bu talimatın ışığında özel emniyet ve kaza önleme talimatını hazırlatmak,

(b) Tüm faaliyetlerde emniyet hususunun yer almasını sağlamak,

(c) Eğitimi, emniyet açısından da en yüksek düzeye çıkarmak için devamlı çaba harcamak,

(d) Denetlemelere emniyet konularını da dahil etmek

(2) Emniyet ve Kaza Önleme Amirinin Görevleri :

(a) Kurum veya müessesenin tüm faaliyetlerinde emniyet incelemesini yaparak emniyetsiz durumları tesbit etmek ve düzeltici tedbirleri almak,

(b) Kendi kuruluşunun özelliğine göre emniyet ve kaza önleme programını yapmak,

(c) Bir kaza olduğunda, kazayı doğru ve noksansız olarak incelemek,

(d) Kazanın tekrarlanmasını engelliyecek tedbirleri almak,

(e) Alınan önlemlerin sürekliliğini sağlamak için bir kontrol sistemi kurmak,

(f) Emniyet eğitim ihtiyaçlarını belirlemek, personelin yetiştirilmesi konusunda tekliflerde bulunmak.

(3) Nezaretçinin Görevleri :

(a) İşi yapana emniyet kurallarını ve nedenlerini öğretmek,

(b) Görevlerin yapılmasında, o görevi yapabilecek nitelikteki personeli seçmek,

(c) Personelde emniyetin daima dikkate alınması bilinçinin yaratılmasını sağlamak,

(d) Faaliyetin emniyetle yapıldığını kontrol etmek.

(4) Diğer Personelin Görevleri :

(a) Kendisine veya başkasına yahut, bina, malzeme, araç veya gereçe gelebilecek zararı önlemek için belirlenmiş emniyet standartlarını bilmek ve bunlara uymak,

(b) Emniyetsiz gördüğü her hususu en yakın amirine bildirmek.

c. Emniyet ve Kaza Önleme Programının Unsurları :

Bir emniyet ve kaza önleme programında bulunması gereken ve uygulandığında başarıyı artıracak unsurlar şunlardır :

(1) Emniyet ve Kaza Önleme Eğitimi :

(a) Eğitim her işte olduğu gibi emniyetin de esasını teşkil etmekte olup bilerek ve inanarak gerçekçi bir biçimde uygulanmalıdır. Bu amaçla, tüm faaliyetlerde emniyet ve kaza önleme konusuna dikkat edilecek, personelde emniyet şuurunun yaratılması sağlanacaktır. İyi bir eğitim, kişinin devamlı kontrol altında olmadan görevini emniyetle yapmasını temin eder. Amir ve nezaretciler, personelin görev hakkındaki bilgisini artırmak, emniyetli hareket konusunda ısrar etmek ve emniyetsiz durumları düzeltmek sorumluluklarını unutmamalıdırlar.

(b) Emniyet ve Kaza Önleme Eğitiminin Safhaları :

(I) Tanıtma :

İşe yeni alınan her personele kaza önleme programı anlatılır.

(II) Nezaretçilerin eğitimi.

(III) Devamlı görev emniyeti eğitimi.

— İnceleme,

— Emniyetli çalışma usullerinin konulması,

— Emniyetin tüm faaliyetlerde yer alması ve aranması,

— Toplantılar, konferanslar, broşürler, görülebilecek yerlere asılan bilgi verici resim ve yazılar gibi diğer faaliyetler.

(c) Tüm çabalara rağmen, emniyet kurallarına uymayarak Devlet malına veya başka kişilere zarar verenler amirleri tarafından cezalandırılmalıdırlar.

(2) Emniyet Kontrolu :

(a) Olabilecek kazaların önüne geçilebilmesi ve faaliyeti yürütenlere önceden, uygun düzeltici tedbirlerin aldırtılabilmesi için emniyet ve kaza önleme amirince emniyet kontrolü yapılmalıdır.

(b) Emniyet kontrollarının sıklığını, Kurum veya faaliyetin özelliğine göre mevcut tehlikelerin derecesi tayin eder. Bu süre bir aydan fazla olamaz.

(c) Her kurum veya müessese, bir kontrol listesi hazırlayarak, kontrolların şuurlu yapılmasını sağlar. Kontrol listesi, tehlike yaratabilecek faaliyet, tesis, cihaz, malzeme vs. nin ilgili kısımlarını ihtiva etmelidir.

(Bir örnek olmak üzere Ek - 1 kontrol listesi).

(d) Herhangi bir zamanda emniyet kurallarına uyulmadığını gören personel, bir kaza olup olmadığına bakmaksızın kurum emniyet ve kaza önleme amirine haber vererek düzeltici tedbirlerin alınmasına yardımcı olur.

(3) Emniyet Toplantıları :

Kurum veya müessese emniyet ve kaza amirlerince, uygun zamanlarda toplantı ve konferanslar düzenlenerek emniyet tedbirleri konusunda açıklamalar yapılır.

(4) Kaza İncelemesi :

(a) Kazalar, tekrarını önlemek için gerekli tedbirlerin tesbiti amacı ile incelenir,

Kazanın incelenmesi, emniyet ve kaza önleme amiri tarafından ilgili nezaretçi ve gerekirse ihtisas personeli eşliğinde kazadan

sonra mümkün olan en kısa zamanda yapılır. İncelemenin hiç bir etki altında kalmadan tam ve doğru olarak yapılması ve ayrıntıları sıra ile ihtiva etmesi esastır.

(b) Kazaların incelenmesinde araştırılacak hususlar :

(I) Mevcut olan tehlikenin tesbit edilmesi,

(II) Tehlikenin kaldırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesi,

(III) Emniyetsiz davranışların düzeltilmesine ilişkin tekliflerin yapılması.

(c) Bir kaza incelemesinde şu sıra ile hareket edilir :

(I) Kaza yerine zaman kaybetmeden gidilmesi,

(II) Kazaya karışanların isim, adres ve ifadelerinin alınması,

(III) Şahitlerin isim, adres ve ifadelerinin alınması,

(IV) Delillerin tesbit edilmesi (Gerekirse fotoğrafla),

(V) Elde edilen bilgilerin kayıt edilmesi,

(VI) Kazanın neden veya nedenlerinin tesbit edilmesi,

(VII) Düzeltici tedbirlerin belirlenmesi.

(5) Kaza Nedenleri :

(a) Doğrudan Neden;

İstenmiyen bir işin yapılması veya istenen bir işin ihmal edilmesidir.

(b) Dolaylı Neden;

Bu tür nedenler, kazaya doğrudan nedenle bağlı olan ve olağan olmayan hatalı bir malzeme, bilgi noksanlığı, bedeni yorgunluk, uykusuzluk, çevre şartları ve gibi durumlardır.

(c) Katkıda Bulunan Nedenler;

Emniyet ve kaza amirlerinin, nezaretçilerin ve diğer kontrola memur ilgililerin; dolaylı kaza nedenlerinin devam etmesine, göz yummaları, emniyet konusundaki bilgisizlik ve ilgisizlikleridir.

(6) Kazaların Rapor Edilmesi :

(a) Ülke çapında meydana gelen önemli kaza, yangın, patlama ve tabii afet gibi can ve mal kaybına sebep olan olaylar, olayın meydana geldiği kurum, müessese veya bölge yetkililerince bağlı oldukları Bakanlığa ve Başbakanlığa, kazanın oluşundan itibaren 8 saat içinde mesajla (Ek - 2 İlk Kaza Raporu) bildirilir.

3 ncü maddede tanımı yapılmış yaralanma ve hasar derecesindeki sonuçları meydana getiren kaza ve diğer olaylar ise ilgililerce aynı süre içinde ve aynı formu kullanarak mesajla bağlı oldukları Bakanlığa bildirilir.

(b) Mesajla bildirilen her kaza veya olayın en geç 7 gün içinde Ek - 3'teki forma uygun olarak ve idari tahkikatın sonucunu ortaya koyacak biçimde, mesajla bildirilen makamlara, ayrıntılı kaza raporu gönderilir.

(7) Emniyet Denetlemesi :

Emniyet ve kaza önleme ile ilgili çalışmaların yeterli ve verimli olup olmadığını görmek, emniyet ve kaza önleme sisteminin tesirini artırmak amacı ile, Bakanlar ve diğer üst düzey yöneticileri yaptıkları gezi ve ziyaretlerde emniyet denetlemesini de yaparlar. Bu denetlemelerde;

(a) Kurum ve müessese emniyet ve kaza önleme amirinin çalışmaları,

(b) Bina ve tesislerin emniyeti,

(c) Araç ve gereç emniyeti,

(d) Kaza ve olay durumu,

(e) Personelin emniyet eğitimi incelenir.

d. Çeşitli Faaliyetlerde Alınması Gerekli Emniyet Tedbirleri :

(1) Yangın konusunda emniyet (Ek - 4)

(2) Motorlu araçlar konusunda emniyet (Ek - 5)

(3) Elektrik ve elektronik konularında emniyet (Ek - 6)

(4) İş yerleri konusunda emniyet (Ek - 7)

(5) Sağlık konusunda emniyet (Ek - 8)

(6) Spor konusunda emniyet (Ek - 9)

(7) Yükleme ve taşıma konusunda emniyet (Ek - 10)

(8) Silâh konusunda emniyet (Ek - 11)

(9) Gaz tüplerinin kullanılması konusunda emniyet (Ek - 12)

(10) Yanıcı ve patlayıcı maddeler konusunda emniyet (Ek - 13)

6. TALİMATIN YÜRÜTÜLMESİ :

Başbakanlıkta bu talimatın yürütülmesinde, talimatta, uygulama konusu gerekli yenilik ve düzeltmelerin yapılmasında özellikle rapor etme sisteminin oluşturulmasından Savunma Sekreterliği sorumludur. Başbakanlık Özlük ve Yazı İşleri Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Koruma Müdürlüğü ve Sosyal ve İdari İşleri Dairesi Başkanlığı bu hizmetlerin yürütülmesinde Savunma Sekreterliğine yardımcı olacaklardır.

7. Savunma Sekreterliği Kurulmasına Dair Kanun ve Savunma Sekreterliği Yönetmeliği ile Başbakanlık ve Bakanlıklarda Kullanılan "Koruyucu Güvenlik Özel Talimatı" yürürlüktedir.

EK - 1

EMNİYET VE KAZA ÖNLEME KONTROL LİSTESİ (ÖRNEK)

YER : (MARANGOZ ATELYESİ) TARİH :

KONTROLLAR	Evet	Hayır	Açıklama
1. Elektrik prizlerinde voltaj ve elektrik prizi olduğunu belirten etiketler var mı?			
2. Yangın istasyonu var mı?			
3. Atelye içinde sigara içiliyor mu?			
4. İş yerinin aydınlatılması gerekli mi?			
5. Havalandırma sağlanıyor mu?			
6. Makina ve tezgâhların tehlikeli kısımları emniyete alınmış mı?			
7. Makinaların üzerinde yetkili personel kimlikleri ve kullanma talimatları var mı?			
8. Makinalar yetkili personel tarafından mı kullanılıyor?			
9. Diğer personel en az kendi cihazına yakın cihazın nasıl çalıştırılıp, durdurulduğunu biliyor mu?			
10. Cihazın peryodik bakımı yapılıyor mu?			
11. Elektrikli cihazların topraklaması yapılmış mı?			
12. İş yeri temiz ve tertipli mi?			
13. Fazla ve kullanılmayan malzemeler çalışmayı engelliyor mu?			
14. Personel çalışırken iş elbiselerini giyiyor mu?			

NOT : Bu örnek liste, kurum ve müessesenin özelliğine göre uygun görülecek her faaliyet ve tesis için hazırlanacak ve kontrollar, bu talimat esaslarına göre yukarıdaki örneklere benzer olarak düzenlenecektir.

EK - 2

İLK KAZA RAPORU

1. MEYDANA GELEN OLAY :

a. Cinsi,

b. Yeri (İl, İlçe, semt veya kurumun içinde kaza olan yer),

c. Tarih ve saat.

2. PERSONEL ZAYİAT MİKTARI VE KİMLİĞİ :

a. Ayakta tedavi,

b. Hafif yaralı,

c. Ağır yaralı,

d. Ölü.

3. HASARA UĞRAYAN BİNA, TESİS, ARAÇ VEYA MALIN HASAR DERECESİ :

a. Hafif hasar,

b. Ağır hasar,

c. Tüm hasar.

4. OLAYIN CEREYAN TARZI :

5. SONUÇ :

a. Olay sonunda yapılan işlem,

b. Alınan tedbirler,

c. Teklifler (Varsa).

6. KAZA HAKKINDA BİLGİ ALINABİLECEK MERCİ

Tlf No :

Telex No :

NOT : Olmayan maddeler yazılmadan geçilir.

EK - 3

AYRINTILI KAZA RAPORU

Bilinen bütün maddeler doldurulur. Gerekirse yeni sayfalar eklenir.

1. Kazanın Cinsi	2. Kazanın Yeri	3. Kazanın Olduğu Tarih/Saat

4. KAZA İLE DİREKT İLGİLİ PERSONEL

Makam	Adı - Soyadı	Sicili	Yaşı	Görevi	Yaralanma Derecesi	Kazadan Sonra Göreve Devamı

5. KAZA İLE DİREKT İLGİLİ ARAÇ, CİHAZ, MALZEME VS.

Cinsi	Ait Olduğu Kurum	Hasar Derecesi	Tahmini Tamir Bedeli	Kazadan Sonraki Faaliyeti

6. KAZAYA UĞRAYAN PERSONEL VEYA 3 NCÜ ŞAHSA TAZMİNAT VERİLMESİ

7. KAZANIN AÇIKLANMASI : (Kaza anında meydana gelenler zaman sırasına göre ayrıntılı olarak açıklanır. Mümkünse plan resim vs. eklenir).

8. KAZANIN NEDENLERİ :
   a. Doğrudan nedenler :
   b. Dolaylı nedenler :
   c. Katkıda bulunan nedenler :

9. YAPILAN İŞLEMLER : (Kaza nedenlerinin herbirini ortadan kaldırmak üzere yapılan işlemler yazılır).

10. TEKLİFLER : (Gelecekte benzeri kazaların nasıl önlenebileceği hakkındaki görüşler ve yararlı olacağı düşünülen tavsiyeler yazılır).

11. KAZA İNCELEMESİNİ YAPANLAR :

Makam	Adı Soyadı	Görevi	İnceleme Tarihi

12. RAPORU VEREN :

Makam	Adı Soyadı	Görevi	Tarih	İmza

EK - 4

YANGIN KONUSUNDA EMNİYET

1. GENEL :

Yangınlar sonucunda yapılan incelemeleri gösteren istatistikler, yangın çıkmadan önce o yerde bir hatanın mevcut olduğunu ve bu hatanın zamanında giderilememesinden ötürü yangınların çıktığını ortaya koymaktadır. Bilinenlere önem vermemek, gerekli tedbirleri zamanında almamak yüzünden çıkan yangınlar, yerine getirilmesi çoğunlukla mümkün olmayan can ve mal kaybına ve hasara neden olmaktadır.

2. ESASLAR :

Yangın konusunda emniyetin sağlanabilmesi için, tüm personelin bilmesi ve yerine getirmesi gereken hususlar aşağıdadır.

a. Yangın Sebepleri :

(1) Yangından korunmak konusundaki yönetmelik ve genelgelerin gereklerinin zamanında yerine getirilmemesi.

(2) Yangından korunma ve söndürme konusunda bilgisiz ve eğitimsiz olunması.

(3) İhmalkârlık.

(4) Çeşitli sabotajlar.

(5) Başka bir kaza ve yayılmanın neden olması.

(6) Doğal afetler.

(7) Tesislerde mevcut elektrik, havagazı, ısıtma ve su tesisatlarının yangına karşı emniyetli olmaması ve bunların talimatlarına uygun kullanılmaması.

b. Yangın Sınıfları :

(1) A Sınıfı Yangınlar :

Ahşap, kâğıt, kumaş, odun, kömür, saman ile doğal örtülerden çıkan yangınlardır. Bu sınıftaki yangınlara su, köpüklü ve soda asitli tip yangın söndürme cihazları ile derhal müdahale etmek uygundur. Çünkü bu tip yangın söndürme cihazlarının içindeki esas madde sudur. Su, yanmakta olan cismin içine nüfuz ederek harareti emer ve yeniden tutuşmasını engeller.

(2) B Sınıfı Yangınlar :

Akaryakıt, yağ, boya ve bunun gibi süratli yanan ve kolay alevlenebilen sınıflara ait yangınlardır. Bu sınıf yangınlara CO_2, köpük ve kuru kimyasal tozlu tip yangın söndürme cihazları ile ilk müdahale yapılır. Tazyikli su ile müdahale yapılmamalıdır. Zira, tazyikli su, yangının yayılmasına neden olur. Ancak zorunlu kalındığında akaryakıt yangınlarına, eğer bu imkân varsa, pülvarize (sis) halinde devamlı olarak su püskürtülerek, hava ile teması kesilir.

(3) C Sınıfı Yangınlar :

Elektrik tesisat ve teçhizatı, trafo vb. gibi elektrikli teçhizata ait yangınlardır. Bu sınıf yangınlara CO_2, kimyasal kuru tozlu söndürme cihazı, CB (Klorlu Brometan) ve CTC (Karbon Tetra Klorid) muhtevalı söndürme cihazları ile ilk müdahale yapılır. Soda asit, köpük veya sulu tip yangın söndürme cihazları ile müdahale, suyun elektriği iletmesi nedeniyle asla yapılmamalıdır. Yangın çıkan böyle yerlerde, önce elektriğin kesilmesi sağlanır.

(4) D Sınıfı Yangınlar :

Sodyum, Potasyum, Magnezyum, Titanyum gibi kolay yanabilen hafif metallere ait yangınlar olup, kuru kimyasal tozlu veya TMB (Trimetoksi - Broksin) tipi söndürme cihazları ile söndürülebilirler. Eğer söndürülmezlerse, kontrol altında kendi kendine yanmaya bırakılmalıdır.

c. Yangın Söndürmede Kullanılan Malzemeler :

Çeşitli tipteki yangın söndürme cihazları, su, kum, amyant, battaniye, kanca, balta, motopomp, hortum, kova, vb. gibi.

d. Yangın Çıkışında Personelin Hareket Tarzları :

Her kurum ve müessese, personelin hareket tarzlarını ve yapılacak işlemlerin neler olduğunu özel talimatlarında belirtirler. Bu bölümde özellikle yangının nasıl ve nerelere bildirileceği, komşu teşekküllerle ilgili yardımlaşmanın neler ve nasıl olacağı açıklanır.

e. Diğer Hususlar :

Diğer hususlar, Başbakanlığın 1981/18 numaralı Genelgesinde belirtildiği şekilde yürütülür.

EK - 5

MOTORLU ARAÇLAR KONUSUNDA EMNİYET

1. GENEL :

Gerek resmi araçları ve gerekse özel araçları kullanan personel belirlenmiş emniyet kurallarına bilgisizlikten veya ihmalkârlıktan ötürü uymayarak, hem kendilerine ve başkalarına, hem de ekonomiye büyük maddi ve manevi zararlar verdirmektedirler.

2. ESASLAR :

a. Motorlu Araçlarla İlgili Kaza Sebepleri :

(1) Hızlı Gitmek :

Hız limitlerini aşma veya yol şartlarına göre konulmuş limitlerin dışına çıkmaktır.

(2) İdareyi Kaybetmek :

Dalgınlık, dikkatsizlik, yorgunluk veya sarhoşluk nedeniyle aracın kontrolunu kaybetmektir.

(3) Normal Olmayan Geçiş :

Geçme yasağı olan yerlerde, kavşaklarda, dönemeçlerde, hemzemin geçitlerde, tepe üstlerine yaklaşırken, köprü, tünel, menfez, yaya geçidi gibi yerlerde yapılan hatalı geçişlerdir.

(4) İşaret Vermeyi İhmal Etmek :

Dönerken, yavaşlarken, dururken veya harekete geçerken sinyal lambaları ile işaret vermeyi ihmal etmektir.

(5) Önce Geçiş Hakkına Sahip Çıkmak :

Trafik koşullarına ve kurallarına bakmaksızın önce geçiş hakkına sahip çıkmaktır.

(6) Araçtaki Kusur :

Bakım ve onarım noksanlığından ötürü, frenlerde, ışıklarda, lastiklerde, direksiyonda, sileceklerde vs. bulunan arızalardır.

(7) Yolların Özellikleri :

Yollardaki işaret levhalarının yetersizliği, onarılmamış çukurları, dik meyil, dar bir köprü, dikkat edilmediğinde kazaya sebep olurlar.

(8) Yayaların Hataları :

Yayaların trafik kurallarına uymamalarıdır.

(9) Hava ve Yol Durumunu Dikkate Almamak :

Şoförlerin hava ve yol durumunu dikkate almaksızın araçlarını kullanmalarıdır.

(10) Kaza Yapan Araçları Emniyete Almamak :

Kazadan sonra başka bir kazaya neden olmayacak şekilde gerekli tedbirleri almamaktadır.

(11) İhbarlara Riayetsizlik :

Trafik polisi, trafik işaret, levha ve cihazlarının uyarı ve ikazlarına riayet etmemektir.

b. Motorlu Araçlarla İlgili Kazaların Önlenmesi İçin Şu Hususlar Yerine Getirilmelidir :

(1) İşletme (Kullanma), bakım ve emniyet talimatları, iyi bilinmelidir.

(2) Hız limitlerine her zaman kesinlikle uyulmalıdır.

(3) Tamamen emniyet içerisinde yapılacağından emin olmadıkça, aynı yöndeki diğer bir araç geçilmemelidir.

(4) Araç durmadan inme - binme yapılmamalıdır.

(5) Şerit değiştirmelerde, dönüşlerde ve kalkışlarda yol kontrol edilmeli ve işaret verilmeden harekete başlanmamalıdır.

(6) Personelin oturmasına müsait olmayan araçlarda personel taşınmasına izin verilmemelidir.

(7) Araçların peryodik bakımlarına titizlik gösterilerek zamanında yapılması sağlanmalıdır. Arızalı ve eksik teçhizatlı araç sefere çıkarılmamalıdır.

(8) Araçlarda ilk yardım çantası bulunmalıdır.

(9) Araçların kış teçhizatı önceden tamamlanmalıdır. (Çeki, halat, patinaj zinciri, takoz vs. gibi).

(10) Zehirleyici karbon monoksit gazının toplanmasını önlemek için yeterli havalandırmaya sahip olmayan garaj veya kapalı yerlerde motor çalıştırılmamalıdır.

(11) Kışın soğutma sisteminde, uygun antifiriz kullanılmalıdır. Antifiriz konan araçlara "ANTİFİRİZ VARDIR" levhaları asılmalıdır. Antifiriz konmayan araçların suları, motorları çalışmadığı zaman boşaltılmalıdır.

(12) Freni patlayan araç, el freni ile durdurulamazsa ve kurtarmak için başka bir çare yoksa, mümkün olduğu kadar çabuk bir engele yandan vurarak durdurulmaya çalışılmalıdır. ?

(13) Lastik patladığında, ayak gaz pedalından çekilerek, aracın düz gitmesi için direksiyona hakim olunarak, sadece araç kontrol altına alındıktan sonra durdurmak için tedrici olarak fren yapılmalıdır.

(14) Derince sulardan geçen araçların şoförleri, hemen sonra frenlerin çalışıp çalışmadığını kontrol etmelidirler.

(15) Trafik ve emniyet kurallarına uyma bir alışkanlık haline getirilmelidir.

(16) Aynı alışkanlığın, özel aracı olan veya olmayan personelde de yerleştirilmesi için gerekli emir ve direktifler verilmeli, uygun zamanlarda konferanslar düzenlenmelidir.

(17) Çeşitli nedenlerle yol kenarında duruşlarda araçlar, mümkün olduğu kadar yolun sağına çekilmelidir.

(18) Aracın durması ile yol, tek istikamet haline gelmişse, işaretlerle trafik kontrol edilmelidir.

(19) Aracın kendiliğinden hareketi, el freninin dışında vites ve gerekirse takozla da önlenmelidir.

(20) Araçların en fazla kazaya neden olan frenler, direksiyon düzeni, farlar, cam silecekleri, ikaz lambaları, korna, lastikler ve aynaları her sefere çıkışta özellikle kontrol edilmeli ve uygun çalışması sağlanmalıdır.

EK - 6

ELEKTRİK VE ELEKTRONİK KONULARINDA EMNİYET

1. GENEL :

Günlük yaşamın hemen hemen her anında kullanmak zorunluluğu olan elektrik ve elektronik cihazlarda kazalar, genellikle bilgisizlik, dikkatsizlik ve ihmal sonucu ortaya çıkmaktadır.

2. ESASLAR :

Elektrik ve elektronik konularında personelin bilmesi ve yerine getirmesi gerekli hususlar şunlardır :

a. Elektrik ve elektronik cihazların bakım, onarım ve kontrolları bu konuda eğitim görmüş yetkili personel tarafından yapılmalı, başkalarının uğraşmasına izin verilmemelidir.

b. Elektrik devrelerinde çalışan personel, bol ve düğmeleri açık elbise giymemeli, yüzük, saat, kolye gibi iletken madeni eşya taşımamalıdır. Gerektiğinde uygun lastik eldiven, emniyet kemeri, kolluk, paspas kullanılmalıdır.

c. Sabit veya taşınabilir elektrik cihazlarının topraklaması, cihazı çalıştırmadan kesinlikle yapılmış olmalıdır.

d. Ceryan bulunan bir devreye temas etmiş kişiye yardım için, personele suni teneffüs yaptırma yöntemleri öğretilmeli ve ilgili resimler, personelin görebileceği yerlere asılmalıdır.

e. İlk yardım kutuları ve yangın söndürücüler, peryodik olarak kontrol edilmelidir.

f. Elektrik kontrol tabloları, şalterler, transformatörler ve diğer tehlikeli elektrik cihazları, kazaen temas etme ihtimali az olan yerlere konmalı ve gerekli ikaz işaretleri bulunmalıdır.

g. Hangi durumlarda elektrikten ötürü yangın çıkabileceği ve bu gibi hallerde nasıl hareket edileceği, ana şartelin derhal kesilmesinin gerektiği personel tarafından tam olarak bilinmelidir.

h. Elektrik devresine, kapasitesinin üzerinde cihaz bağlantısı yapılmamalıdır.

ı. Kablo tesisatı, yetkili personel tarafından döşenmeli, rastgele kablo tesisatı yapılmamalıdır.

j. Ütü, soba, havya, su ısıtıcıları vs. gibi elektrikli cihazlar kullanıldıktan sonra fişleri prizde bırakılmamalıdır.

k. Çalışmakta olan elektronik cihazlarda ilgili bölümlerin şalterleri kapatılmadan ana şalter kapatılmamalıdır.

l. Üzerinde yüksek voltaj bulunan cihazların onarım ve ayarı, yetkili kişilerce yapılmalıdır.

m. Anten veya anten transmisyon hatlarındaki çalışmalar esnasında muhakkak voltaj kesilmelidir. Hat topraklanmalı ve ana şalter üzerine "GÜÇ VERMEYİNİZ, PERSONEL ANTEN ÜZERİNDE ÇALIŞIYOR" etiketi konmalıdır.

n. Güç dağıtım tabloları, kilit altında bulundurulmalı; kontrol veya onarım için teçhizat devreden çıkarıldığında ilgili devre kesicisi açık olarak kilitlenmeli ve üzerine etiket konmalıdır.

o. Elektrik yangınlarında kuru tipte (C sınıfı) yangın söndürme cihazları (karbon dioksit veya kuru kimyasal maddeli) kullanılmalıdır.

p. Televizyon bulunan odalarda, çalışan televizyon ekranına su sıçratılmamasına dikkat edilmeli, televizyon açılmadan hemen önce veya kapandıktan sonra ekran ıslak bezle silinmemelidir.

r. Elektrik prizleri üzerine voltaj ve elektrik prizi olduklarını belirten etiketler konulmalıdır.

s. Kurum ve müesseselerin en az yılda bir defa olmak üzere elektrik tesisatları yetkili personel tarafından kontrol edilmelidir.

EK - 7

İŞ YERLERİ KONUSUNDA EMNİYET

1. GENEL :

Kamu kuruluşlarında bulunan iş yerlerinde, yangın ve elektrik konusunda alınacak emniyet tedbirlerinin yanında, kullanılan makina ve cihazların tehlikeli olabilecek kısımlarının muhafazası ve kullanıcı personelin muhtemel tehlikelere karşı korunması için uygun teçhizat kullanılması önem kazanmaktadır.

2. ESASLAR :

İş yerlerinde, iş ve personel emniyetini sağlamak ve dolayısıyla iş kazalarını azaltmak için alınmasını gerektiren emniyet tedbirleri şunlardır :

a. İş yerlerinde tehlikeli bölümler, herkes tarafından anlaşılacak şekilde belirlenmelidir.

b. Göz hizasına gelen ucu açık çubuk, boru vb. gibi malzemeler kırmızı bezle işaretlenmelidir.

c. Fazla ve kullanılmayan malzemeler, çalışılan yerde bulundurulmamalıdır.

d. Tezgâhlarda testere, bıçak gibi kısımlar, kullanıcı personelin yaralanmaması için uygun şekilde muhafaza altına alınmalıdır.

e. Kullanıcı personel, yaptığı işin mahiyetine göre gözlük, eldiven, özel elbise gibi koruyucu teçhizatını giymeyi ihmal etmemelidir. Ayrıca; giyeceği elbise, makinanın çalışan kısımlarına girecek veya takılacak şekilde olmamalıdır.

f. Kimyasal maddelerle çalışılan yerlerde yiyecek içecek bulundurulmamalıdır.

g. Hidrolik pres ve hava kompresörlerinde, sık sık kontrol yapılarak basıncın, normalden fazla yükselmesine engel olunmalıdır.

h. Oksijen kaynağı ile ilgili işlerde, kesinlikle yağ kullanılmamalı yağ ile oksijenin temasına meydan verilmemelidir.

ı. Makinalardan sıçrayabilen, kıvılcım, tahta ve maden parçaları için makina üzerinde önleyici kısımlar bulunmalıdır.

j. Gerektiğinde makina ve teçhizatın durdurulma usulü, o bölümde çalışan diğer personele de öğretilmelidir.

k. İş yeri zemininin kaygan, yağlı veya buzlu olmamasına dikkat edilmelidir.

l. İş yerlerinde bulunan iş makinalarının üzerine kullanma sorumluluğu taşıyan personelin kimliğini belirten ve makinanın işletme (kullanma), bakım ve emniyet talimatını havi levhalar asılmalıdır.

EK - 8

SAĞLIK KONUSUNDA EMNİYET

1. GENEL :

Kamu kuruluşlarındaki kazaların bir kısmının meydana gelmesine, sağlıklı çalışma koşullarının noksanlığı ile personelin bu konudaki eğitim ve öğretiminin yetersizliği neden olmaktadır.

2. ESASLAR :

Sağlık konusunda alınması gerekli tedbirler şunlardır :

a. Çalışma yerlerindeki havalandırma, aydınlatma ve ısıtma, mevsim ve çalışmanın özelliğine göre yapılmalıdır.

b. Vücuda ve cilde zarar verici kimyasal maddelerle çalışanların koruyucu teçhizat (eldiven, maske vb. gibi) giymeleri sağlanmalıdır.

c. Ellerde kesik, yara, çatlak mevcut olduğunda, gerek çarpma ve gerekse mikrop kapma yoluyla yaraların genişlememesi için koruyucu işlemler ihmal edilmemelidir.

d. Aşırı sıcak ve soğukta çalışanlar için koruyucu teçhizat temin edilmelidir.

e. Çeşitli zararlı böceklerin imha edilmesi için, gereken yerlerde ilaçlama yapılmalıdır. Ancak, personelin ilaçlamadan zarar görmemesi için de tedbir alınmalıdır.

f. Mutfak kiler, yemekhane, yemek kapları, yemek masaları ve diğer yemekhane malzemelerinin çok temiz bulunmasına dikkat ve itina gösterilmelidir. Bu bölgelerin görevli ve nöbetçi personelinin görevlerini tam olarak yapıp yapmadıkları, kurum amirlerince sık sık kontrol edilmelidir.

g. İçme sularının içilebilir nitelikte bulunup bulunmadığı, peryodik olarak ve kuşku duyulan zamanlarda tahlil ettirilerek tesbit edilmelidir.

h. Yemek kazanları ve kaplar, her zaman kullanıldıktan sonra temizlenerek, kirli bırakılmamalıdır.

ı. Etler, kullanıncaya kadar buzdolaplarında bulundurulmalı, buzdolabı olmayan yerlerde yapılacak yemek durumuna göre etler kavrulmalı veya serin yerde tutulmalıdır.

j. Toplu zehirlenmelerde zehirlenme sebebini ortaya çıkarmak amacıyla her öğün yemekten birer nümune 24 saat saklanmalıdır.

k. Fırınların mikrop barınağı olmasını önlemek için sık sık temizliği kontrol edilmelidir.

l. Mutfakların kapı ve pencereleri böcek ve sineklerin geçmesine engel olacak şekilde telli olmalıdır.

m. Ekmeklerin taşınmasında madeni - brandalı kasalar kullanılmalıdır.

n. Herkesin kendi çalıştığı iş sahasına ait sağlık koruma önlemlerini bilmesi ve sağlığını koruması gerekir. Kişisel temizlik esastır.

o. Çöplerin konulduğu kapların, kapaklarının bulunması, düzenli olarak boşaltılması ve ilaçlanması, çöplerin sağa - sola dağılmaması sağlanmalıdır.

p. Bulaşıcı hastalıklardan korunmak için personelin aşılanması ihmal edilmemeli, bulaşıcı hastalığa tutulanlar, tecrit edilerek yayılma önlenmelidir.

r. Hastahane, revir ve benzeri yerlerde çalışan personel, hastalıkların yayılmasını önlemek bakımından gerek binaların ve gerekse kendilerinin temizliğine özel dikkat göstermelidirler.

s. Sağlık ve sağlığın korunması için alınması gerekli önlemler konusunda, kurum doktorları tarafından uygun zamanlarda, personele konferanslar verilmelidir.

t. Mutfak, tabldot, kantin, gazino, bulaşıkhane vb. gibi yerlerde çalışan personelin (Aşçı, aşçı yardımcısı, mutfak devamlı görevlileri, bulaşıkçı, kantinci, fırınlarda çalışanlar vs.) bu görevlere başladıklarında ve müteakip her altı ayda bir sağlık kontrolları (Portör muayeneleri) yapılmalıdır.

u. Personelin kan grupları tespit edilmiş olmalıdır.

v. Yemek pişirme süresi, pişirme müddeti sonunda bekletilmeden dağıtılacak şekilde ayarlanmalıdır.

EK - 9

SPOR KONUSUNDA EMNİYET

1. GENEL :

Personelin sağlam ve sağlıklı bir vücuda ve ağır iş koşullarının zorluğuna uyabilecek kondisyona sahip olmasını sağlayacak faktörlerden birisi olan spor faaliyetlerinde, emniyet tedbirlerinin yerine getirilmemesi birçok kazaya sebep olmaktadır.

2. ESASLAR :

Spor konusunda alınacak emniyet tedbirleri şunlardır :

a. Spor çalışmalarında sorumlu nezaretçi bulundurulmalı ve onun ikazlarına göre hareket edilmelidir.

b. Kullanılan spor malzemesi ve engellerin kontrolları yapılmalı bozuk, kırık vb. gibi olanlar kullanılmamalıdır.

c. Spor çalışmaları esnasında meydana gelebilecek yaralanmalar ve boğulma tehlikeleri karşısında, kısa sürede müdahale edebilmeyi sağlayacak tedbirler alınmalı ve özel talimatlar hazırlanmalıdır.

d. Yüzme havuzlarında suyun sağlığa zararlı olmamasına, vücudunda yara, çıban vs. bulunan kişilerin havuza girmemesine dikkat edilmeli, kurtarma ekip ve teçhizatı tam olmalıdır.

f. Yüzme bilmeyenlerin tek başlarına denize veya havuza girmelerine izin verilmemeli ve kesinlikle iyi yüzme bilen nezaretçilerin yanında yüzmeleri sağlanmalıdır.

g. Emniyetle yüzebilecek yerler işaretlenmelidir.

EK - 10

YÜKLEME VE TAŞIMADA EMNİYET

1. GENEL :

Yükleme ve taşımalar esnasındaki kazalarda, personelde ellerin ve ayakların ezilmesi, kemiklerin kırılması, fıtık, sırt incinmeleri, ciddi sıyrıklar gibi yaralanmalar; taşınan cihaz ve malzemelerde ise, bazen büyük masraflar açan hasarlar meydana gelmektedir. Kazaların oluşunda, yine personel hatası ön planda olup, bu da dikkatsizlik, ihmal ve bilgisizliğe dayanmaktadır.

2. ESASLAR :

Yükleme ve taşıma, malzemenin ağırlığına göre elle veya vinç, jaraskol, forklift ve diğer araçlarla yapılır. Yükleme ve taşımalarda dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır :

a. Elle Yükleme ve Taşımalarda :

(1) Personelin kapasitesi haricindeki yükleri kaldırması ve taşımasına izin verilmemelidir.

(2) Zeminin kaygan, yağlı, buzlu olmamasına dikkat edilmelidir.

(3) Kaldırma, yükleme ve taşıma işleri esnasında nezaretçi bulunmalıdır.

(4) Yüklenen, kaldırılan ve taşınan cismin tutulacak kısımlarının kaygan olmamasına dikkat edilmelidir.

b. Diğer Araçlarla Yükleme ve Taşımalarda :

(1) Yükleme ve taşımalarda, yüklenecek malzemenin cins ve ağırlığına göre uygun ve bakımı yapılmış alet veya araç kullanılmalıdır.

(2) Bu araçları kullanan personelin yeterli eğitimden geçirilmesi sağlanmalıdır.

(3) Daha ağır olanlar alt kısma, hafifleri üste yerleştirilerek ağırlık merkezi dip kısımda tutulmalıdır.

(4) Araçların emniyet düzenlerinin her zaman çalıştıklarından emin olunmalıdır.

(5) Kullanılan aracın cinsine göre, hızları ayarlanmalı, kullanılmaları yetkili kişiler tarafından, teknik talimatlarında olduğu gibi yapılmalıdır.

(6) Araca yüklenen yükün, tam yüklendiği ve emniyete alındığı kontrol edilmeden hareket verdirilmemelidir.

(7) Yükleme, kaldırma ve taşıma halatları, işe başlamadan önce kontrol edilmelidir.

(8) Araçlarda, yüklerin üzerine personel binerek taşıma yapılmasına izin verilmemelidir.

(9) Belirli cins araçlara, belirli cins yükler yüklenecekse, önceden yükleme planlarının yapılması ve yüklemenin bu planlara bağlı kalması sağlanmalıdır.

(10) Araçlarla kapasite dışı yükleme, kaldırma ve taşıma yapılmamalıdır.

(11) Bidonla akaryakıt taşınırken, araçtaki statik elektrik yükünün boşaltılmasını temin maksadıyla çeki kancasına yer ile temas edecek şekilde zincir bağlanmalıdır.

EK - 11

SİLAH KONUSUNDA EMNİYET

1. GENEL :

Silahlarla ilgili kazalarda, eğitim ve disiplin yetersizliği ana neden olarak ortaya çıkmaktadır.

2. ESASLAR :

Silah kazalarının önlenmesi için uyulması gerekli hususlar şunlardır :

a. Eğitim, koruma ile görevli her personelin üzerinde titizlikle duracağı temel faaliyet olmalıdır.

b. Personel, kullanacağı silahın tüm özelliklerini bilmeli ve özellikle emniyet unsurlarının çalışıp çalışmadığını kontrol etmelidir.

c. Emniyet kontrolları, hiçbir zaman silah dolu iken veya bir kişiye, bir binaya çevrilerek yapılmamalı, silahın boş olduğundan emin olduktan sonra, emniyetli bir yöne (örneğin yere) çevrilerek yapılmalıdır. Bunun için belirli yerler tesbit edilmelidir.

d. Hakiki mermiler hiçbir zaman eğitim mermileri ile bir arada bulundurulmamalıdır.

e. Silah ile şakalaşmalar yapılmamalıdır.

EK - 12

GAZ TÜPLERİNİN KULLANILMASI KONUSUNDA EMNİYET

1. GENEL :

Emniyet tedbirlerine uymadan kullanılan bütangaz tüpleri, her zaman bir tehlike kaynağı teşkil etmekte olduğundan özellikle kullanıcı personelin bu konudaki kuralları, her zaman gözönünde tutmaları önem kazanmaktadır.

2. ESASLAR :

Bütangaz tüpleri ile ilgili emniyet tedbirleri şunlardır :

a. Bütangaz tüplerinin kontrolu veya gaz kaçağının aranması, asla kibrit veya çakmak yakılarak yapılmamalı, bu iş için sabun köpüğü kullanılmalıdır.

b. Bir gaz kaçağı hissedildiği zaman, hemen tüpün üstündeki detenatör düğmesi kapatılmalı ve bu işten anlıyan ehil personel getirilmelidir. Bu arada gaz kaçağının meydana geldiği yer havalandırılmalı, kıvılcım çıkartabilecek hiçbir hareket yapılmamalıdır (Elektrik düğmesini çevirmek, buzdolabını açmak vb. gibi).

c. Gaz tüplerinden çakmak doldurulmamalıdır.

d. Bütangazlı ocakları yakarken, gaz musluğunu açmadan önce kibrit veya çakmak hazırlanmalıdır.

e. Gaz, önce ocaktaki düğmelerden sonra da detanatörden kapanmalıdır.

f. Güçlü bir hava akımının, özellikle pencereden gelecek rüzgarın ve tencereden taşan maddelerin ocağı söndürme ihtimali daima gözönünde bulundurulmalıdır.

g. Bütangazın kullanıldığı yerler, az havalanan küçük bir yerse, bu yer sık sık havalandırılmalıdır.

h. Ocakların yakınında kolay yanabilen maddeler (kâğıt, plâstik, örtü, perde vs.) bulunmamalıdır.

ı. Bütangaz tüpleri, asla yatırılmamalı; detanatör kısmı yukarıda olacak şekilde dik bulundurulmalıdır.

j. Tüpler, güneş altında, soba ve radyatör yanında bulundurulmamalı yağmur ve rutubetten korunmalıdır.

k. Tüpler, bina dışına yerleştirilmeli; mümkün değilse üzerine muhafaza yapılıp, kilitlenmeli ve anahtarı, sorumlu kişide bulunmalıdır.

l. Bütangaz tüplerini ocakları bağlayan hortumlar, sık sık kontrol edilerek eksiyen, incelen veya yumuşayanlar yenileri ile değiştirilmelidir.

m. Hortumların bağlantılarında mutlaka kelepçe kullanılarak, gaz kaçağı önlenmelidir.

n. Hortum, ocağa en yakın mesafeden bağlanmalı, ocak etrafından dolaşılmamalıdır.

o. Tüplerin gaz çıkış süpapları ve contaları tamam ve vazifelerini yapar durumda olmalıdır.

p. Bütangaz tüpleri ve ocak anahtarları, kullanım dışında kapalı tutulmalıdır.

r. Bütangaz tüpleri taşıma sırasında tazyik altında bırakılarak ezilmemeli ve teknik kontrolu yapılmamış tüpler alınmamalıdır.

s. Bu konudaki önlemler, bütangazı kullanılan yerlerde yazılı olarak asılı bulundurulmalıdır.

EK - 13

YANICI VE PATLAYICI MADDELER KONUSUNDA EMNİYET

1. GENEL :

Küçük bir hatanın, büyük kazalara yol açabileceği konulardan birisi de yanıcı ve patlayıcı maddelerin emniyetidir. Gerek ihmal, gerek uyarıcı işaretin konmaması ve gerekse disiplinsizlik, yanıcı ve patlayıcı maddelerle ilgili kazaların meydana gelmesinin ana sebepleridir.

2. ESASLAR :

Yanıcı ve patlayıcı maddeler konusunda alınacak genel emniyet tedbirleri şunlardır :

a. Akaryakıt Depoları :

(1) Depoların bulunduğu yer işaretlenerek, emniyete alınmalıdır.

(2) Yeterli miktarda yangın söndürme cihaz ve malzemesi bulunmalıdır.

(3) Görülebilecek yerlere "SİGARA İÇİLMEZ" levhaları konmalıdır.

(4) Bölge dahilinde ateş meydana getirebilecek hiçbir işlemin yapılmasına izin verilmemelidir.

(5) Yere dökülmüş akaryakıt derhal temizlenmelidir.

(6) Yakıt ikmalinin yapılması, bu konuda yetiştirilmiş personel tarafından yapılmalıdır.

(7) Yakıt ikmalinde kullanılan cihaz ve malzeme topraklanmalıdır.

(8) Bölgeye giriş - çıkış kontrol altında bulundurulmalı ve çevre en az 30 m.'ye kadar ot ve diğer yanıcı maddelerden temizlenmelidir.

(9) Akaryakıt depolarının üzerinden yüksek gerilim hatları geçirilmemelidir.

(10) Kalorifer dairelerinde temizliğe dikkat edilmeli, asgari sayıda elektrikli alet bulunmalı ve bulunanlar topraklanmalıdır.

b. Patlayıcı Maddeler :

(1) Patlayıcı maddelerin bulunduğu yer, yeteri kadar nöbetçi ile güvenlik altına alınmalı ve bölgeye giriş - çıkış kontrol edilmelidir.

(2) Görülebilecek yerlere "SİGARA İÇİLMEZ" levhaları asılmalıdır.

(3) Patlayıcı madde, iskan edilen yerlerin hemen yakınında olmamalıdır.

(4) Patlayıcı maddeler birbirinden ayrı olarak depolanmalı ve kurumlarca çıkarılmış mühimmat depolama talimatlarına uyulmalıdır.

(5) Patlayıcı maddelerin alınıp verilmesi, bu konuda bilgili ve yetkili personel tarafından yapılmalıdır.

(6) Yanıcı ve patlayıcı maddelerin bulunduğu bölgelerde, görevlilerin her zaman görebileceği yerlere, özel emniyet kuralları bir çerçeve içinde asılmalıdır.

ADIYAMAN İLİ GÖLBAŞI İLÇESİ İLKÖĞRETİM MÜDÜRLÜĞÜNDEN

1979 - 1980 yılına ait olup, aşağıda isimleri ve görev yerleri yazılı öğretmenlerin karşılığında belirtilen düyun ödeneklerini alabilmeleri için en kısa bir zamanda Müdürlüğümüze bir dilekçe ile veya şahsın müracaat etmesi gerekmektedir.

Öğretmenin Adı ve Soyadı	Görev Yeri	Duyündan gelen ödeneğin çeşidi ve tahakkuku		İlçemizden ayrılış tarihi
Günseli Erkoç	Kars - Aralık - Gödekli Ky.	2182 S.KG.T.F.	6430.—	5.11.1980
Sabahat Acar	Kayseri Merkez Avgunpaşa	" " "	6431.—	2. 9.1980
Zahide Kadayıfcı	Konya Çumra Ziya Gökalp	" " "	6431.—	2. 5.1980
Nazım Genç	Bingöl - Solhan Yiğ. Harmanı Ky.	" " "	6431.—	11. 3.1980
Osman Çelebi	Kırşehir Merk. Namık Kemal	" " "	6431.—	11. 9.1980
Ahmet Genç	Trabzon Merk. K. Süleyman	" " "	6431.—	2.10.1980
Nevin Kavuş	Kastamonu Merk. Gazipaşa	" " "	6431.—	25. 8.1980
Hatice Öz	Antalya, Manavgat, Bereket Ky.	" " "	6431.—	
Naciye G. Ergür	Besni Tut Buc. Merkez	" " "	2601.—	9. 7.1979
Halil Yüksel	Adıyaman Merk. Bağlıca Ky.	" " "	6430.—	13.10.1980
Süreyya Yılmaz	Adıy. Merk. Sarıharman Ky.	" " "	6430.—	13.10.1980
Ayşe Altay	Ordu Ulubay Y. Mahalle	" " "	6430.—	1.10.1980
Perihan Kara	Trabzon Merk. K. Süleyman	" " "	6430.—	1.10.1980
Hilmi Günal	K. Maraş Merk. Albayrak	" " "	6430.—	25. 8.1980
Salih Güçkoyuncu (Güç)	Niğde Aksaray Koçpınar Ky.	" " "	6430.—	24.10.1980
Mustafa Şeker	Giresun Görele Karakeş - Erdil	" " "	6430.—	13.10.1980
Gültekin Şahin	Giresun Görele Karakeş - Erdil	" " "	6430.—	31. 8.1980
Abdullah Altun	Giresun Görele Karakeş - Erdil	" " "	6430.—	7.10.1980
A. Seydi Işıkgil	Giresun Görele Karakeş - Erdil	" " "	6430.—	1.10.1980
Hüseyin Elmas	Bursa - Keles Yazıbaşı Ky.	" " "	6430.—	13.10.1980
M. Fazıl Erdem	Ank. Y. Mahalle Barbaros	" " "	6430.—	13.10.1980
Salih Ersoy	Kahta Tütenocak Köyü	" " "	6430.—	13.10.1980
Tuncay Akdoğan	Adana Karaisalı Kuzgun Ky.	" " "	6430.—	10. 9.1980
İsmail Mürteza	Adıyaman Merk. Çemberli Ky.	" " "	6430.—	7. 1.1980
N. Kemal Karamuk	Sinop - Ayancık M. Kemal Tekin	" " "	6430.—	2. 5.1980
Yusuf Bilget	Kahta Eskitaş İlkokulu	3/1 Maaş. Y. Za.	2936.—	5. 5.1980
Ramazan Öncel	Kahta İlçesi Hasanlı Ky.	" " "	2936.—	17. 7.1980
Mehmet Yurthan	Gaziantep Merk. Kurtuluş	" " "	2936.—	12.10.1981
Selçuk Bayraktar	Gerger İlçesi Ağaçlı Köyü	" " "	2936.—	13. 5.1980
Ruhi Arslan	Gerger Merk. Fatih İlkok.	" " "	2988.—	7. 4.1980
Esin Arslan	Gerger Merkez Cumhuriyet	" " "	2828.—	7. 4.1980
Ramazan Erdinç	Adıyaman Merkez Uzunköy	" " "	2828.—	20. 3.1980

BU DERGİDEKİ YÖNETMELİKLER, KARARLAR, GENELGELER VE DUYURULAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

YILLIK ABONESİ 500 LİRADIR. ABONE TUTARI, İLLERDE DEFTERDARLIK MUHASEBE MÜDÜRLÜKLERİNE, İLÇELERDE MALMÜDÜRLÜKLERİNE (ÇEŞİTLİ GELİRLER FASLINA) YATIRILARAK, VEZNE ALINDISININ ASLI MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

MİLLİ EĞİTİM BASIMEVİ — ANKARA